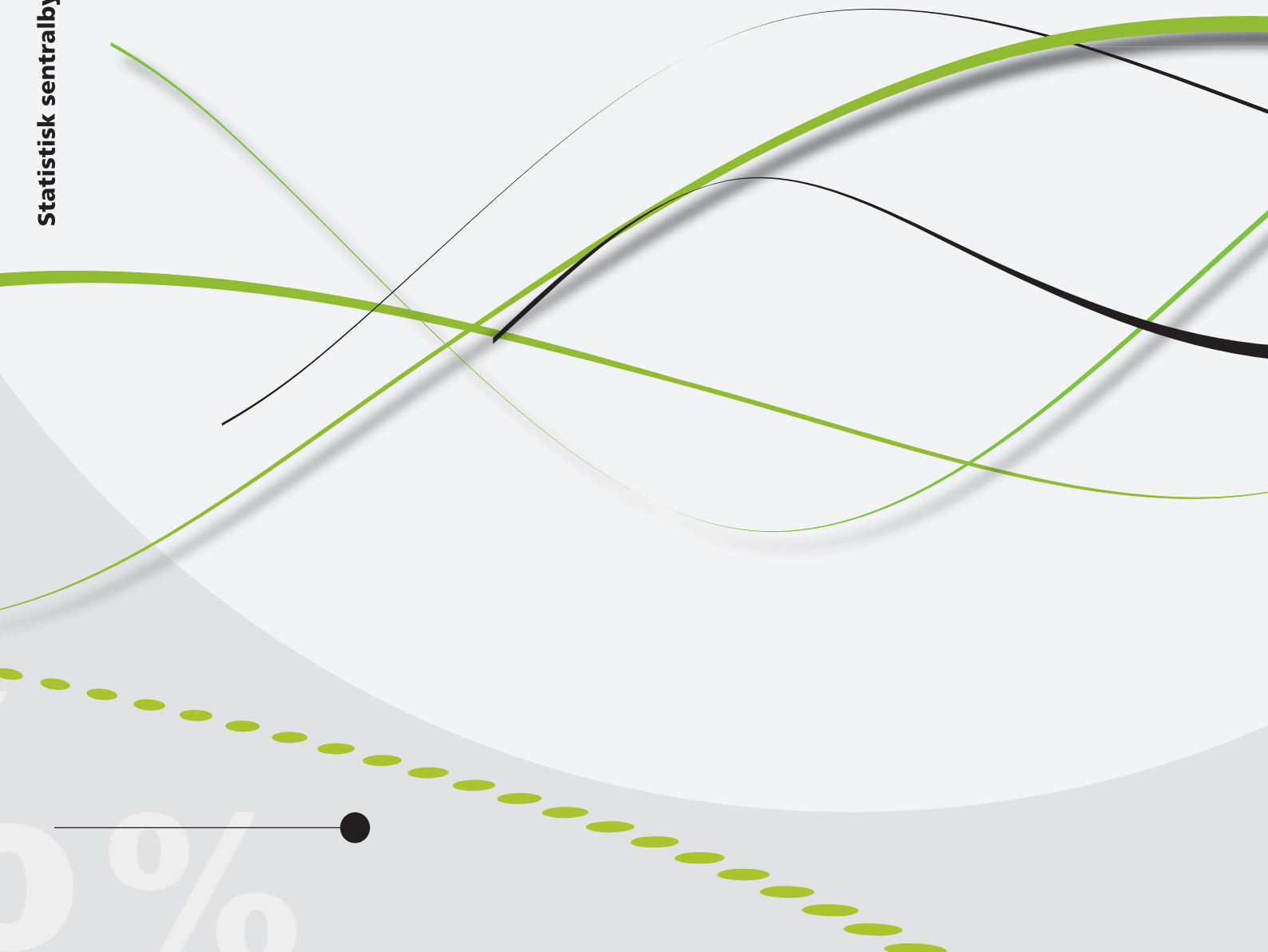

Jens-Kristian Borgan og Inger Texmon

Levealder og uttak av tidligpensjon i ulike yrker

Jens-Kristian Borgan og Inger Texmon

Levealder og uttak av tidligpensjon i ulike yrker

Rapporter I denne serien publiseres analyser og kommenterte statistiske resultater fra ulike undersøkelser. Undersøkelser inkluderer både utvalgsundersøkelser, tellinger og registerbaserte undersøkelser.

	Standardtegn i tabeller	Symbol
© Statistisk sentralbyrå	Tall kan ikke forekomme	.
Ved bruk av materiale fra denne publikasjonen skal	Oppgave mangler	..
Statistisk sentralbyrå oppgis som kilde.	Oppgave mangler foreløpig	...
Publisert september 2015	Tall kan ikke offentliggjøres	:
	Null	-
ISBN 978-82-537-9212-5 (trykt)	Mindre enn 0,5 av den brukte enheten	0
ISBN 978-82-537-9213-2 (elektronisk)	Mindre enn 0,05 av den brukte enheten	0,0
ISSN 0806-2056	Foreløpig tall	*
Trykk: Statistisk sentralbyrå	Brudd i den loddrette serien	—
	Brudd i den vannrette serien	
	Desimaltegn	,

Forord

I denne rapportens første del presenteres en deskriptiv analyse av befolkningens dødelighet etter yrke. Dødelighet i ulike yrker og yrkesgrupper er beskrevet i flere tidligere arbeider fra Statistisk sentralbyrå. Felles for disse studiene var at opplysningene om yrke stammet fra folketellinger fra perioden 1960-80 og at data om dødsfall var fra tiårene før årtusenskiftet. I denne publikasjonen bygger beregningene på dødsfall i de to femårsperiodene 2004-2008 og 2009-2013. Både yrkesmønsteret i befolkningen og standarder for å dele yrkene inn i grupper er endret etter de tidligere publiseringene. Samtidig har befolkningens levealder steget ganske kraftig. Arbeidet har derfor tatt sikte på å kartlegge i hvilken grad forskjeller i dødelighet etter yrke er opprettholdt over tid og ettersom nye generasjoner har kommet inn i yrkesbefolkningen.

Etter at ny folketrygd ble innført i 2011, står den enkelte yrkesutøver friere enn tidligere med hensyn til valg av tidspunkt for uttak av alderspensjon. Det er heller ingen begrensning på hvor mye personen kan jobbe eller tjene samtidig med pensjonsuttaket. Fleksibiliteten innebærer at alder ved uttaket påvirker størrelsen på den løpende pensjonsytelsen. Som en del av evalueringen av hvordan reformen slår ut, er det gjort ulike studier der en ser på sammenhengen mellom dødelighet i ulike grupper av befolkningen og de samme gruppenes uttak av pensjon og tidlig pensjonering. Rapportens andre del er et bidrag til denne typen studier. Her gis det en beskrivelse av mønsteret for uttak av pensjon for ulike grupper etter yrke, og dette ses i sammenheng med dødelighetsmønsteret. På grunn av ulike regler for Avtalefestet pensjon (AFP) i privat og offentlig sektor, og dermed ulike insentiver til å stå lenger i arbeid, er uttak av pensjon studert separat for yrkesutøvere i henholdsvis privat og offentlig sektor.

Prosjektet er finansiert av Arbeids- og sosialdepartementet. Rapporten er tilgjengelig i pdf-format på Statistisk sentralbyrås nettsider <http://www.ssb.no/publikasjoner>.

Statistisk sentralbyrå, 7. september 2015.

Christine Meyer

Sammendrag

At det er forskjeller i dødelighet mellom ulike yrkesgrupper og enkeltyrker, er dokumentert i flere tidligere arbeider fra Statistisk sentralbyrå (SSB) med utgangspunkt i data om dødelighet fram mot slutten av 1990-tallet og yrkesopplysninger fra folketellingene fra perioden 1960-80. Både yrkesmønsteret og standarden for inndeling av yrker er endret etter dette. I denne rapporten ser vi i hvilken grad forskjeller i dødelighet etter yrke er opprettholdt, ved å sammenlikne dødeligheten i to 5-års-perioder 2004-2008 og 2009-2013 med de tidligere funnene. Dødelighet er målt ved beregnet forventet gjenstående levetid ved gitte aldre. For mange individer brukes da informasjon om tidligere yrke lenge etter at de har gått ut av arbeidslivet, og i rapporten drøftes hvilken del av livsløpet som har den mest representative informasjon om en persons yrkestilknytning.

Resultatene bekrefter at forskjellene i dødelighet etter yrke opprettholdes over tid, særlig blant menn. Med en inndeling i ni yrkesfelt, der ulikt utdanningsnivå utgjør en vesentlig forskjell, hadde menn i yrkesfeltet med høyest utdanningskrav fem år lengre levealder enn menn i yrker uten spesielle krav til utdanning. Dette gjaldt i begge 5-årsperiodene, og det er lite endret etter begynnelsen av 1980-tallet. Blant kvinner var det mindre forskjeller, med 3,5 år høyere levealder i den høyest utdannede gruppen enn blant kvinnene i yrker med lavest utdanningskrav. Dette gjaldt i den siste perioden, 2009-2013, og blant kvinnene ser det ut til å ha vært en økning i forskjellen mellom gruppene, særlig etter 2004-2008. Når vi ser på forskjeller i levealder mellom enkeltyrker og etter inndeling i mindre grupper, vil resultatene bli usikre. Likevel finner vi mange eksempler på at yrker som hadde høy forventet levealder i tidligere studier, også har høy levealder ifølge beregningene for 2000-tallet. Det er mange mulige forklaringer på forskjellene i dødelighet etter yrke. Utdanningsnivå er en viktig komponent, og såkalte seleksjonseffekter kan ligge bak noen av de observerte forskjellene. Samtidig indikerer enkelte av resultatene at egenskaper ved selve yrkene, for eksempel ulike typer belastninger, kan ha betydning for en observert høy dødelighet i enkelte yrker.

Rapportens siste del dokumenterer, som også vist i tidligere undersøkelser, at det er stor forskjell mellom privat og offentlig sektor og mellom kvinner og menn i tilbøyeligheten til å ta ut tidligpensjon samtidig som de er yrkesaktive. Tidligpensjon er i denne analysen definert som uttak av alderspensjon før fylte 67 år. Generelt sett tar menn ut tidligpensjon i større grad enn kvinner, og forskjellen i uttak av tidligpensjon i privat og offentlig sektor er større blant menn enn blant kvinner. Vi finner imidlertid ingen sammenheng mellom levealder og tidligpensjonsuttak etter yrke blant menn. Blant kvinner i yrker med lav dødelighet er det en relativt stor tilbøyelighet til å ta ut pensjon tidlig uten tilsvarende reduksjon i arbeidstiden. Kvinner i yrker med høy dødelighet tar ikke ut pensjon tidlig i samme grad siden de ofte har for liten pensjonsopptjening.

Det er litt vanligere blant menn i yrker med lav dødelighet å stå lengre i arbeid, sammenliknet med menn i yrker med høyere dødelighet. Blant kvinner finner vi ikke noe slikt mønster. Både for menn og kvinner var avgangen fra arbeidslivet før fylte 67 år i offentlig sektor klart høyere enn i privat sektor.

Abstract

That mortality varies by occupational groups, is well known from earlier studies. The first part of this report is a follow-up to this previous study and looks into whether there has been any change in the patterns of mortality by occupation from the 1980s and 1990s up to recent years. Information about occupation, which in former studies was extracted from the 1960-1980 censuses, is in this study extracted both from the censuses (for groups that retired before 2003) and the register-based employment statistics in Statistics Norway. Mortality is in the current study measured by life expectancy at certain ages, which means that mortality of both occupied and former occupied is included. That explains the need for both data sources to cover information of occupation during a long period.

To be able to identify changes in mortality in different occupations or occupational groups over time, we have compared two 5 year periods (mortality in 2004-2008 and in 2009-2013). The results presented in this report confirm former trends found in the patterns of occupational mortality, particularly for men. The group of occupations with the strongest demands for education (long tertiary education) has on average a life expectancy of 5 years more than the group of occupations without any demands for education. The difference in life expectancy between the corresponding groups of women was 3.5 years in 2009-2013, which is more than in the previous period. At more disaggregated level and between single occupations differences are even larger, and some of them are rather stable, although the uncertainty is higher.

In the second part of this report a possible connection between tendency of early start in disbursement of pension and occupational mortality was examined. From 2011 the Norwegian National insurance system was changed. It is now possible to start disbursement of pension from 62 years independent of economic activity. However, earlier start of disbursement gives lower monthly payment for life.

The early retirement pension system is different in the public sector compared to the private sector. Men working in the private sector tend to start disbursement of pension without retiring more often than men working in the public sector. This fact seems to be independent of occupation. Women in occupations with low mortality start pension disbursement without retiring more often compared to women in occupations with high mortality. The pattern found for women is not connected to inequality in mortality, but rather to not having too less accumulated pension rights to be able to choose early retirement. This relates especially to occupations with high mortality. These groups must wait until they are 67 years before starting disbursement. For men there was a weak correlation in voluntary retirement before 67 years of age and mortality by occupation. Men in occupations with high mortality tend to retire before 67 years of age compared to men in occupations with lower mortality. This pattern was not observed for women. Both for men and women, employees in public sector retire earlier than men and women in the private sector.

Innhold

Forord	3
Sammendrag	4
Abstract	5
1. Innledning	7
1.1. Tidligere norske studier av dødelighet etter yrke.....	7
1.2. Sosiale forskjeller i yrke og dødelighet.....	8
1.3. Arbeidsmiljø i ulike yrker: Ny kunnskap og forståelse.....	9
1.4. Bakgrunn for studien av pensjonsuttak etter yrke.....	9
2. Data og metoder	11
2.1. Datakilder.....	11
2.2. 2Dødelighetsmål.....	11
2.3. Nærmere om bruk av yrkesopplysningene.....	13
2.4. Gruppering av yrker.....	13
3. Levealder i ulike yrker og yrkesgrupper	15
3.1. Yrkesaktive og tidligere yrkesaktive lever lengst.....	15
3.2. Dødelighet blant menn og kvinner i ni yrkesfelt.....	16
3.3. Forskjeller i dødelighet mellom yrker gruppert etter arbeidsmiljø.....	19
3.4. Levealderen i de enkelte yrker.....	23
4. Uttak av pensjon etter yrke	31
4.1. Bakgrunn og problemstilling.....	31
4.2. Gruppering av yrkesaktive i 2011 etter eventuell tidligpensjonering.....	40
Referanser	43
Vedlegg A. Tabell som viser sammenheng mellom NOA-koder og STYRK/NYK-koder	44
Vedlegg B. Tabell som viser sammenheng mellom STYRK- og NYK-koder	54
Figurregister	64
Tabellregister	65

1. Innledning

1.1. Tidligere norske studier av dødelighet etter yrke

1.1.1. Noen hovedtrekk

SSB har publisert beregninger over dødelighet etter yrke i flere arbeider gjennom en lang periode. Allerede på 1970-tallet ble yrkesopplysninger i folketellingene fra 1960 og 1970 brukt til å studere ulike yrkesgruppers dødelighet gjennom de etterfølgende årene (hhv. 1960-64 og 1970-73), som i Tønnesen (1974), Haldorsen og Glattre (1976) og Kristofersen (1979). I disse arbeidene ble dødelighet uttrykt ved aldersstandardiserte dødelighetsrater for et 30-talls yrkesklasser blant menn, og i de to sistnevnte arbeidene var det også 14 yrkesklasser for kvinner. Observasjonen av dødelighet var begrenset til et aldersspenn mellom 30 og 70 år (unntaksvis opp mot 80 år), siden dødelighet ble målt blant personer som hadde vært yrkesaktive ved tellingstidspunktene. Yrkesopplysningene var altså registrert nær periodene for observasjon av dødelighet, men for personer i ulike faser av yrkeslivet. Det siste gjelder også for de to arbeidene som ligger nærmere i tid (Borgan og Kristofersen 1986, Borgan 2009). Beregningene av dødelighet i disse arbeidene bygger på observasjoner gjennom hele tiåret etter yrkesregistreringen i folketellingene. Hos Borgan (2009) oppsummeres funn om dødelighet etter yrke i alle de fire tiårene fra 1960 fram mot årtusenskiftet. Studien inkluderer yrkesinformasjon fra utvalgstillingen i 1990 i tillegg til de tre tellingene mellom 1960 og 1980.

Det er noen mønstre som har gått igjen i resultatene: Blant yrker med særlig lav dødelighet hadde de fleste krav til lang utdanning, f.eks. yrker med teknisk (eller realfaglig) utdanning og lærere blant menn. Blant yrkene med høyest dødelighet hadde de fleste lave krav til utdanning og var i tillegg fysisk belastende (som eksempel fjellsprengningsarbeidere og dekk- eller maskinmannskap på skip). I de ulike «generasjonene» av resultater var det mindre forskjeller i dødelighet etter yrke blant kvinner enn blant menn.

Når så gamle studier som fra 1970-tallet er trukket fram her, er det på grunn av fellestrekkene med nyere analyser. I tillegg til resultatene gjelder det også drøftingen av årsakene bak dem. Et fellestrekk er også at de i ganske stor grad har sammenliknet funn fra norske data med funn i utenlandske studier, særlig fra Storbritannia, som har en svært lang tradisjon for studier av yrkesdødelighet. Allerede i den første analysen (Tønnesen 1974) ble refleksjoner rundt årsaker uttrykt slik: «Resultatene av analysen peker i retning av at forhold knyttet til selve arbeidssituasjonen bare delvis kan forklare de observerte forskjeller (i levealder mellom yrkene). Leveforholdene utenom arbeidstiden ser ut til å være av vel så stor betydning. Denne konklusjonen har en kommet til bl.a. ved å studere statistikk fra England og Wales der gifte kvinner er gruppert etter ektemannens yrke. Det viste seg nemlig at forskjellen i dødelighet blant gifte kvinner fulgte et mønster som var svært likt det en fant blant ektemenn gruppert etter yrke». Eget yrke betyr nok mer for norske kvinner i dag enn engelske på 1960-tallet. Selv om det brukes litt varierende sett av begreper, berører flere av de tidlige studiene forhold som kan samles til følgende sett av forklaringsfaktorer:

- Seleksjon til de ulike yrkene
  - Sosial bakgrunn
  - Helsemessige forutsetninger for å gjennomføre krevende studieprogram
- Ulik livsstil blant utøvere av ulike yrker
- Arbeidsmiljøfaktorer
  - Regelmessig/uregelmessig arbeidstid
  - Fravær fra familie (f.eks. for sjømenn i utenriksfart)
  - Fysisk, kjemisk, biologisk arbeidsmiljø
  - Utsatthet for skader og ulykker
  - Psykososialt arbeidsmiljø

I det foreliggende arbeidet kommer vi ikke så mye inn på forklaringer, men hele spekteret av kjente forklaringer er likevel bakteppe for beskrivelsen av resultatene (rapportens avsnitt 3).

1.1.2. Betydning av tidspunkt for registrering av yrke

I tillegg til å presentere og forklare mønstrene i yrkesdødelighet, går ett spørsmål igjen i flere av de tidligere analysene; vil det at yrkesopplysningene stammer fra ulike faser av yrkeslivet ha betydning for resultatene? Det trekkes blant annet fram at seleksjonen til de ulike yrkene kan variere med alder, siden de eldste som er med i analysene kan ha skiftet yrke en eller flere ganger. I tråd med dette antydes det at overdødelighet i utsatte yrker dermed kan bli underestimert, da yrker som er forbundet med stor belastning kan tenkes å bli valgt bort mot slutten av et yrkesliv. Dette ble også støttet empirisk av Kristofersen (1979), som viste at tellingstidspunktene yrket var hentet fra, hadde en viss betydning for forskjellene i dødelighet etter yrke i årene 1970-73 blant dem som var representert i både 1960- og 1970-tellingen. Når individene med begge registreringene ble gruppert etter yrke i 1960-tellingen, altså i yngre alder enn ved 1970-tellingen, medførte det noe større forskjeller mellom gruppene enn når 1970-grupperingen ble lagt til grunn. På den annen side viser resultatene fra flere av arbeidene at yrkesgrupper med høy dødelighet ofte hadde overdødelighet gjennom hele det studerte aldersintervallet. Med andre ord var alder ved yrkesregistreringen ikke alltid så utslagsgivende for resultatet.

Valg av tidspunkt, eller livsfase, for registrering av dødelighet kan ses som enda viktigere i det foreliggende arbeidet enn i de tidligere studiene. Dette skyldes at vi i dette arbeidet bruker *forventet levealder* og *forventet antall gjenstående leveår* ved ulike aldre som mål når dødelighet i de ulike gruppene sammenliknes. Dette innebærer at analysene også bygger på informasjon om dødsfall i høy alder, og lenge etter avsluttet yrkesliv for en stor del av populasjonen. Dermed kan avstanden i tid fra registrering av yrke og til observasjon av dødelighet bli lang. Ideelt sett skulle en hatt en variabel som knyttet det yrket som hadde vært mest representativt over livsløpet til hvert individ i befolkningsregisteret. I analysene er det trukket inn flere datakilder med registrering av yrke. Det er likevel dataenes *kvalitet* som i stor grad har vært avgjørende for valg av tidspunkt for informasjonen om yrke (se for øvrig utdyping av dette i avsnitt 2.3).

1.2. Sosiale forskjeller i yrke og dødelighet

1.2.1. Generelt

Også de tidlige studiene av yrkesdødelighet trakk inn betydningen av sosiale forskjeller i analysene av dødelighet etter yrke. Innslag av dette ser vi allerede hos Tønnesen (1974) som sammenholder funnene om dødelighet for de over 30 yrkesgruppene med deres plassering i et sosioøkonomisk hierarki. Og som nevnt, var det ganske stor grad av sammenfall mellom dødelighet og sosioøkonomisk gruppe, dvs. lav dødelighet blant gruppene med høyest sosioøkonomisk status.

I dag har vi en del godt dokumentert kunnskap om sosiale forskjeller i helse (Helsedirektoratet 2005, Folkehelseinstituttet 2014). Folkehelse rapporten 2014 slår fast at det er betydelig sosiale forskjeller i helse og levevaner, og at dette gjelder for nesten alle sykdommer og alle aldre. Forskjellene er systematiske i den forstand at jo høyere utdanning en gruppe har, jo høyere andel har god helse. Dette innebærer også at levealderen øker med økende utdanning.

1.2.2. Nærmere om dødelighet etter utdanning

Betydningen av utdanning for dødelighet er mer presist beskrevet i et annet arbeid fra Folkehelseinstituttet (Steingrimsdottir et al. 2012). I denne analysen presenteres dødelighet etter utdanning i form av antall gjenstående leveår ved 35 års alder for tre hovedgrupper etter utdanningsnivå i tillegg til gruppen med manglende utdanningsopplysninger. Studien er basert på observasjoner av dødelighet i hele

tidsrommet 1961-2009. Beregningene dokumenterer betydelige forskjeller. Ved slutten av perioden var det hele 6 års forskjell i forventet antall gjenstående leveår mellom menn med universitets- og høyskoleutdanning og menn med bare grunnskoleutdanning. Som for yrkesdødelighet var det mindre forskjell blant kvinnene (drøyt 4 år mellom høyeste og laveste gruppe). Forskjellene har ikke vært konstante i observasjonsperioden, men har gjennomgående økt over tid. Av særlig interesse for tolkningen av våre resultater (i avsnitt 3.2), er det at forskjellen i dødelighet mellom kvinnene med mellomnivået for utdanning og gruppen med lavest utdanning har økt forholdsvis mye gjennom det siste tiåret.

Det er ulike måter å tolke de påviste forskjellene på. En type tolkning av forskjeller etter utdanning er at de blant annet kan skyldes seleksjon. Det vil si at de f.eks. skyldes skjevheten i rekruttering til høyere utdanning, med andre ord at gruppen med høy utdanning i gjennomsnitt har hatt bedre levekår i oppveksten og dermed har bedre forutsetninger for god helse i voksenlivet enn de øvrige gruppene. En viss seleksjon skjer også gjennom skoleløpet, ved at de som er minst helsemessig robuste, lettere kan falle fra.

En annen måte å forstå forskjellene etter utdanning på, er de indirekte gevinstene som utdanning gir. Ikke bare gjelder dette inntekt, yrke og sosial status, men andre faktorer som kan være knyttet til helse og overlevelse. Høy utdanning er oftere forbundet med sunnere livsstil (røyking og mosjon), samt bedre forutsetninger for å sette seg inn i helseinformasjon med mer.

1.3. Arbeidsmiljø i ulike yrker: Ny kunnskap og forståelse

Det er i de foregående avsnittene pekt på mange faktorer som tilsier at observerte forskjeller i dødelighet mellom yrker er knyttet til mange andre forhold enn egenskapene ved selve yrkene. Likevel må våre funn også relateres til kunnskap som finnes om arbeidsmiljø i de ulike yrkene. I «Faktabok om arbeidsmiljø og helse 2015» (Statens arbeidsmiljøinstitutt 2015) er det samlet svært mye informasjon om betydningen av arbeidsmiljø for helseplager. I et kapittel om arbeidsmiljøets betydning for sosial ulikhet i helse, trekkes det fram at det er gruppene med lav inntekt og utdanning som i minst grad har tatt del i den generelle økningen i levealder, slik at forskjellene mellom gruppene har økt, (slik det også ble påpekt hos Steingrimsdottir et al. (2012) som omtalt i avsnitt 1.2.2).

Rapporten fra arbeidsmiljøinstituttet trekker fram at selv om arbeidsmiljøet i Norge karakteriseres som godt, og er blitt bedre på de fleste arbeidsplassene, er det fortsatt forskjeller mellom yrker og utdanningsgrupper. Det oppsummeres videre med at: «Arbeidstakere med kortere utdanningslengde har ofte mer belastende arbeid, blant annet i form av tungt fysisk arbeid og belastende arbeidsstillinger, høyere nivåer av fysiske og kjemiske eksponeringer, samt mindre selvbestemmelse og mer ensidig arbeid». Det er ikke slik at alle typer belastninger anses å ha betydning for framtidig risiko for alvorlig sykdom og tidlig død. Imidlertid har den systematiske gjennomgangen av arbeidsmiljø, som er dokumentert i faktaboken, ført fram til en gruppering av yrker som er tatt i bruk i det foreliggende arbeidet (avsnitt 3.4).

1.4. Bakgrunn for studien av pensjonsuttak etter yrke

I del 2 av rapporten sammenliknes dødeligheten etter yrke med pensjoneringsatferd og tilbøyelighet til å ta ut tidligpensjon i de samme yrkene. I den nye folketrygden som trådte i kraft fra 1. januar 2011, er det gitt anledning til å ta ut hel eller delvis alderspensjon fra fylte 62 år, forutsatt at man har tilstrekkelig pensjonsopptjening. I privat sektor er det ingen begrensninger på hvor mye man kan jobbe eller tjene samtidig med pensjonsuttaket. Tidlig pensjonsuttak fører imidlertid til livsvarig lavere pensjon. Vi har sett på om det er noen felles karakteristika ved grupper av personer som tar ut tidligpensjon uten samtidig pensjoning og dermed reduksjon i arbeidstid.

Er det slik at personer i yrker med høy dødelighet tar ut pensjon tidlig for å sikre seg høyest mulig samlet utbetaling før død? Eller er det slik at personer i yrker med høy dødelighet og mest sannsynlig lav pensjon, vil unngå å leve med lavere utbetalinger i høyere alder, slik at de vil vente med å ta ut pensjon til de virkelig går av med alderspensjon?

I mandatet til Pensjonspolitisk arbeidsgruppe i Arbeids- og sosialdepartementet står blant annet: «Arbeidsgruppen skal videre kartlegge utviklingen i forventet levealder for ulike grupper i befolkningen og i hvilken grad dette påvirker yrkesaktivitet og uttak av pensjon» (Arbeids- og sosialdepartementet 2015). For å belyse dette blir opplysninger om dødelighet i yrker (eller grupper av yrker) sammenliknet med yrkesaktivitet og uttak av tidligpensjon i de samme yrkene. Dette vil på den ene siden kunne si noe om hvilke yrker det er vanligst å gå av med tidligpensjon og på den andre siden hvilke yrker det er vanligst å slutte i arbeidet før 67 år. Disse resultatene sammenliknes så med dødeligheten i de samme yrkene.

2. Data og metoder

2.1. Datakilder

Følgende data er brukt for å lage tabellene som er publisert i denne publikasjonen:

1. Filer over bosatte per 1. januar i årene 1981 – 2014
2. Dødsfall fra befolkningsstatistikken 1981 - 2013
3. Folke- og bolig tellingen 1. november 1960 (FoB60)
4. Folke- og bolig tellingen 1. november 1970 (FoB70)
5. Folke- og bolig tellingen 1. november 1980 (FoB80)
6. Registerbasert sysselsettingsstatistikk fra SSB per 4. kvartal i årene 2003-2012
7. Trygdefiler 2010-2014

2.1.1. Demografiske data

Dødelighetsberegningene i dette arbeidet er basert på befolkningsstatistikkenes individdata hentet fra Folkeregisteret. Det er i størst grad benyttet datafiler over alle dødsfall i årene 2004-2013, samt datafiler over alle bosatte ved inngangen og utgangen av de samme årene. Imidlertid er det etablert tidsserier med tilsvarende opplysninger som går helt tilbake til 1981. I noen grad er det gjort beregninger for en lengre periode for å illustrere trender over et lengre tidsrom enn den siste tiårsperioden.

2.1.2. Folketellingsdata

Inndelingen av befolkningen etter yrkeskoder kommer dels fra folke- og bolig tellingene i 1960, 1970 og 1980. Yrkesopplysningene i dette materialet følger den eldre NYK-standard (Arbeidsdepartementet 1965). Dette betyr imidlertid ikke at det er gjort beregninger med utgangspunkt i disse yrkeskodene. Derimot er det gjennomført ulike typer av omkodinger eller grupperinger før denne delen av materialet er brukt i dødelighetsberegningene. Dette er omtalt i avsnitt 2.3.

2.1.3. Sysselsettingsdata

En annen og nyere kilde til opplysninger om yrke (enn folketellingsfilene) er Seksjon for arbeidsmarkedsstatistikks register over alle sysselsatte (Statistisk sentralbyrå, ssb.no). Registeret omfatter alle selvstendige i tillegg til individene i NAVs register over arbeidstakere. Årsfilene i statistikken har opplysninger som gjelder for ett tidspunkt midt i 4. kvartal. Det medfører at det må hentes opplysninger om yrke fra 2003 for å gruppere dødsfallene i 2004 etter yrke. I avsnitt 2.3. drøftes det om yrkesopplysningene fra 2003 burde ha vært benyttet for å gruppere alle dødsfall i perioden 2004-2013. At dette ikke er valgt, skyldes at opplysningene om yrke er ganske mangelfulle i 2003 og at kvaliteten har økt fra år til år gjennom 10-årsperioden.

I datafilene for årene 2003-2009 var yrkene kodet etter standarden STYRK 1998 (Statistisk sentralbyrå 1998), mens datafilene for 2010-2012 inneholdt både koder etter STYRK 1998 og den nyere STYRK 2008. På grunn av behovet for en lengst mulig tidsserie i dødelighetsanalysen ble STYRK 1998 valgt til inndeling av yrkesgrupper i dette arbeidet.

Registeret over sysselsatte er i tillegg brukt til å hente informasjon om yrkesaktivitet og avtalt arbeidstid til analysen av pensjonsuttak.

2.1.4. Trygdedata

Data om uttak av pensjon er hentet fra NAVs registre.

2.2. Dødelighetsmål

I denne analysen brukes *forventet levealder* (ved fødselen) og *forventet antall gjestående leveår* (ved noen utvalgte alderstrinn) som mål for dødelighet i de gruppene som studeres. Det som er viktig å holde fast, er at vi konsekvent ser på *periodedødelighet* (se definisjon av forventet levealder i rammen under). Å bruke periodemålet for levealder, gjør at levealderen i 2009 normalt er basert på

dødsratene til personer som er født helt fra 1904-2009 (106 ettårige alderstrinn). Riktignok er det gjort noen tilpasninger i dette arbeidet (se under), men valget av levealder eller gjenstående levetid som mål for dødelighet innebærer at det måtte brukes opplysninger om yrke fra en svært lang periode (se avsnitt 2.3).

De nevnte størrelsene beregnes etter et formelverk som er dokumentert hos Borgan og Mamelund (1996) og som er presentert i rammen under.¹ Følgende særskilte tilpasninger er gjort i denne analysen, sammenliknet med beregninger i den offisielle statistikken:

- Det er satt en nedre grense på 30 år i beregningene av *yrkesspesifikk* dødelighet². Ved beregning av forventet levealder ved fødsel, e_0 , er dødelighet for alle bosatte brukt for aldre under 30 år for henholdsvis menn og kvinner.
- Da det er svært få dødsfall i alderen over 94 år, særlig når vi deler inn befolkningen i små grupper, er det også beregnet felles dødsrater uavhengig av yrke for alderstrinnene 95-105 år.
- Av hensyn til gruppenes størrelse er det beregnet gjennomsnittlige mål; dødsrater, dødssannsynligheter og forventet antall gjenstående leveår, for perioder på 5 år.
- Dødsratene er beregnet separat for ettårige alderstrinn. Raten for dødelighet for 80-årige menn i perioden 2009-2013 er derfor basert på alle dødsfall blant personer som døde i ett av disse årene og som fylte eller ville fylt 80 år i dødsåret.

Dødsrater for alder x (M_x) er her beregnet som forholdet mellom antall døde blant dem som fyller x år i løpet av året og middelfolkemengden gjennom året for dem som fyller x år i løpet av året. I overlevelsestabellene ønsker vi å beregne dødeligheten for personer i eksakt alder. Beregningen av sannsynligheten for å dø mellom eksakt alder x og $x+1$ (q_x) blir da som i likning (1).

l_x er antall personer i live ved eksakt alder x (her er l_0 satt lik 100 000 og beregnes videre gjennom dødelighetstabellen), og d_x er antall døde i alder $x-1$, slik at antall personer som overlever til alder x er lik antall gjenlevende i alder $x-1$ fratrukket antall døde i alder $x-1$ og der antall døde i et alderstrinn beregnes som produktet av antall levende i en gitt alder og sannsynligheten for å dø i samme alder.

$$(1) \quad q_x = 1 - e^{-1/2(M_x + M_{x+1})}$$

$$(2) \quad l_x = l_{x-1} - d_{x-1} \quad \text{og}$$

$$(3) \quad d_{x-1} = l_{x-1} * q_{x-1}$$

Videre beregnes den forventede levealderen ved alder x , e_x (eller e_0 ved fødselen) ved å beregne L_x , som er antall personår levd mellom eksakt alder x og $x+1$. Hver person som gjennomlever hele året (12-månedersperioden) bidrar med ett personår, mens de som dør i løpet av året bidrar for de fleste aldersgrupper med 0,5 år i gjennomsnitt. T_x er da summen av personår levd etter eksakt alder x . Endelig beregnes forventet gjennomsnittlig antall gjenstående leveår ved alder x ved å dividere på antall personer ved alder x .

$$(4) \quad L_x = \frac{1}{2} * (l_x + l_{x+1})$$

$$(5) \quad e_x = T_x / l_x$$

¹ Beregningene som er vist her avviker noe fra dødelighetstabellene som SSB publiserer i sin årlige dødelighetsstatistikk. Avviket skyldes at dødsfall her er talt opp etter alder ved utgangen av året, mens den offisielle statistikken bruker dødsfall etter fylte år. Dessuten er noen detaljer i dødsrater for null-åringer forskjellige i de to beregningssettene. Den framgangsmåten som er valgt her, er konsistent med beregningene hos Borgan (2009). Framgangsmåten resulterer i helt minimale avvik fra offisielle tall.

² Tidligere er 25 år benyttet, men en del profesjonsyrker som krever lang utdanning, for eksempel lege, har relativt få personer i yrkesgruppene i yngre aldre enn 30 år. Derfor er dødeligheten for alle bosatte brukt for levealdrer under 30 år.

2.3. Nærmere om bruk av yrkesopplysningene

Som nevnt i de innledende avsnittene, var det yrkesopplysningene fra folketellingene i 1960, 1970 og 1980 som lå til grunn for tidligere norske studier av dødelighet etter yrke. Også i den foreliggende analysen ligger disse opplysningene til grunn i ganske stor utstrekning. Dette er fordi valg av *forventet levealder* som mål for dødelighet gjør det nødvendig å ha med observasjoner av dødsfall for personer hvis yrkesaktivitet ligger langt tilbake i tid, dvs. før 2003. Yrkeskodingen i folketellingene var etter en eldre standard (NYK, Arbeidsdepartementet 1965). For å oppnå en felles yrkesinndeling i beregningene har det vært nødvendig å gjennomføre en omkodning til nyere standard (se vedlegg A og B). Dette innebærer at ingen resultater i analysen angis etter gruppene i den gamle standarden.

Nyere opplysninger om yrke finnes i datakildene som legges til grunn for SSBs registerbaserte sysselsettingsstatistikk. Yrkeskodene i dette materialet bygger på yrkesklassifikasjonen STYRK 1998^{3,4} (Statistisk sentralbyrå 1998). Fra og med årgang 2003 har det ligget opplysninger om yrke i dette registermaterialet. Det betyr at vi har kunnet hente ut løpende yrkesopplysninger (som gjelder for ett tidspunkt rundt midten av november hvert år) for alle yrkesaktive i befolkningen for årgangene 2003-2012. Imidlertid har vi tatt hensyn til at kvaliteten på yrkesopplysningene har blitt bedre gjennom denne perioden (se neste avsnitt). Beregningene omfatter kun, yrkesaktive personer med avtalt arbeidstid over 10 timer per uke siden personer med veldig kort arbeidstid har en svak tilknytning til yrket⁵.

Det er ikke uvanlig å skifte yrke i løpet av et yrkesliv. Det er derfor ikke helt opplagt hvor i en persons livsløp en skal hente yrkesopplysningene som har størst relevans for dødeligheten. Generelt kan en si at yrket med lengst varighet i individenes livsløp kan tenkes å ha størst betydning, men i og med at det ikke finnes noen kontinuerlig registrering av befolkningens yrke, er det klare begrensninger når det gjelder valg av tidspunkt for registrering. I den grad det finnes flere opplysninger om yrke på individene er det gjort noen prioriteringer (se under).

- Personer som ikke er med i noen av sysselsettingsfilene fra 2000-tallet
  - Yrkesopplysninger fra 1980 velges, framfor 1970 og 1960, med mindre de er mangelfulle.
- Personer som er med både på sysselsettingsfilene fra 2000-tallet og i folketellingene
  - Yrkesopplysningene fra sysselsettingsfilene prioriteres, med mindre alle er mangelfulle.
- Personer som er med på flere av filene på 2000-tallet: Opplysningene oppdateres for hvert av kalenderårene ved registeropplysningene fra fjerde kvartal i foregående år.

2.4. Gruppering av yrker

Utgangspunktet for klassifisering av yrker er de 4-sifrede kodene for yrke etter standarden STYRK98. På dette detaljeringsnivået omfatter standarden om lag 350 ulike yrker. Ingen av analysene i rapporten presenterer dødelighetsberegninger på et fullstendig sett av detaljerte yrkeskoder, og dette har to viktige årsaker: I mange av yrkene er antallet personer for lavt til at det kan gjøres en beregning av levealder. Nødvendige omkodning fra gammel standard (NYK) til STYRK98 som var nød-

³ Fra 2011 er det innført en ny versjon av yrkesklassifiseringen, STYRK08, som brukes i publiseringen av sysselsettingsstatistikk. Imidlertid var kodene ifølge STYRK98 også tilgjengelig i disse årgangene, og til dette formålet ble det prioritert å anvende de yrkeskodene som forelå i en lang tidsserie, altså STYRK98.

⁴ Se «Om statistikken» i den registerbaserte sysselsettingsstatistikken på ssb.no. Både dekningsgrad og kvalitet på yrkeskodene var forholdsvis lav i de tidligste årgangene. Særlig gjaldt dette en del yrker i offentlig sektor.

⁵ I folketellingene 1970 og 1980 er det ikke opplysninger om ukentlig arbeidstid, men der er det valgt å ha med yrkesopplysninger for personer med minst 500 timers inntektsgivende arbeid de siste 12 måneder før tellingsdatoen. I 1960-tellingen (som ikke har registrert arbeidstid), er kriteriet at arbeid skal være viktigste kilde til livsopphold, som antakelig er litt strengere.

vendig for å beregne dødsratene for eldre personer, er ikke entydig for alle yrker i den gamle standarden. Noen av yrkene i standarden STYRK98 fantes ikke i den eldre standarden.

Dette medfører at det (i kapittel 3) presenteres resultater for tre aggregeringsnivåer.

1. En grov inndeling i 9 yrkesfelt,
2. en inndeling i om lag 35-36 yrkesgrupper, og
3. et utvalg på om lag 100 enkeltyrker eller grupper av noen få yrker.

Inndelingen i 9 yrkesfelt representerer med ett unntak det første sifferet i STYRK98-klassifikasjonen. Unntaket er at verdiene 0 og 1 er slått sammen, det vil si at militære yrker (som her vil si befal) er slått sammen med lederyrker. Når det gjelder denne grove grupperingen, er det foretatt en komplett tilordning, også for de personene som bare har yrkesopplysningene sine etter gammel standard (NYK). Tilordningen av 1-siffer STYRK-kode til yrkene i NYK-koden framkommer av vedleggstabell B.

Inndeling i yrkesfelt i STYRK98:

1. Administrative leder og politikere
2. Akademiske yrker
3. Yrker med kortere høgskole- og universitetsutdanning og teknikere
4. Kontor- og kontorserviceyrker
5. Salgs-, service og omsorgsykker
6. Yrker innen jordbruk, skogbruk og fiske
7. Håndverkere o.l.
8. Prosess- og maskinoperatører, transportarbeidere mv.
9. Yrker uten krav til utdanning
0. Militære yrker og uoppgitt

I tabeller og beregninger i denne publikasjonen er militært befal (i yrkesfelt 0) gruppert sammen med yrkesfelt 1, ledere og politikere

Inndelingen i 35-36 yrkesklasser tar utgangspunkt i en oppdeling av yrkene i 47 grupper, der arbeidsmiljøet som er typisk for det enkelte yrke er lagt til grunn. Nasjonal overvåking av arbeidsmiljø og -helse (NOA) ved Statens arbeidsmiljøinstitutt (STAMI), har laget denne inndelingen, der hver enkelt av de firesifrede yrkene i STYRK-standardens er tilordnet en tosifret NOA-kode. Selv om dødelighetsforskjellene i yrkene ikke bare er en konsekvens av arbeidsmiljøet, er en aggregering basert på arbeidsmiljøet likevel ikke uten betydning. Også til denne grupperingen ble det nødvendig med en overgangskoding mellom tresifrede yrkeskoder fra NYK-klassifikasjonen og NOA-gruppene. For at denne yrkesinndelingen skulle være dekkende både for yrkeskoding etter NYK- og STYRK-standardens ble det imidlertid nødvendig å slå sammen noen grupper. Til sammen presenteres 44 yrkesklasser. Denne overgangen fra NYK-koder til de 44 NOA-gruppene er vist i vedleggstabell A. Det er viktig å være klar over at dette ikke er noen offisiell kortliste. Og noen av tilordningene har vært gjort under tvil. Noen yrkesklasser er så fåtallige for ett av kjønnene, at det har vært nødvendig å foreta en ytterligere sammenslåing av klasser med fellestrekk. Da står vi igjen med en gruppering som omfatter 36 yrkesklasser for menn og 35 yrkesklasser for kvinner.

Utvalget av «enkeltyrker» (som presenteres i tabell 3.5 og 3.6 i neste kapittel) består dels av spesifikke yrker på 4-siffer-nivå ifølge STYRK98-standardens, og dels av grupper på to eller tre yrker med mange felles trekk. Også her er beregningen av levealder gjort på en populasjon der en betydelig del av individene har vært gjenstand for omkoding av yrkesopplysningene. Utvalget på 123 yrker for menn og 77 yrker for kvinner er gjort ut fra størrelsen på populasjonen og ut fra om det var mulig å tilordne personer med gammel yrkeskode (NYK) til yrket. Det vil si om det var entydig overgang fra tresifret NYK-kode til firesifret STYRK98-kode. Omkodingen fra enkeltyrker etter NYK-kode til yrker etter STYRK98-standardens er vist i vedleggstabell B.

3. Levealder i ulike yrker og yrkesgrupper

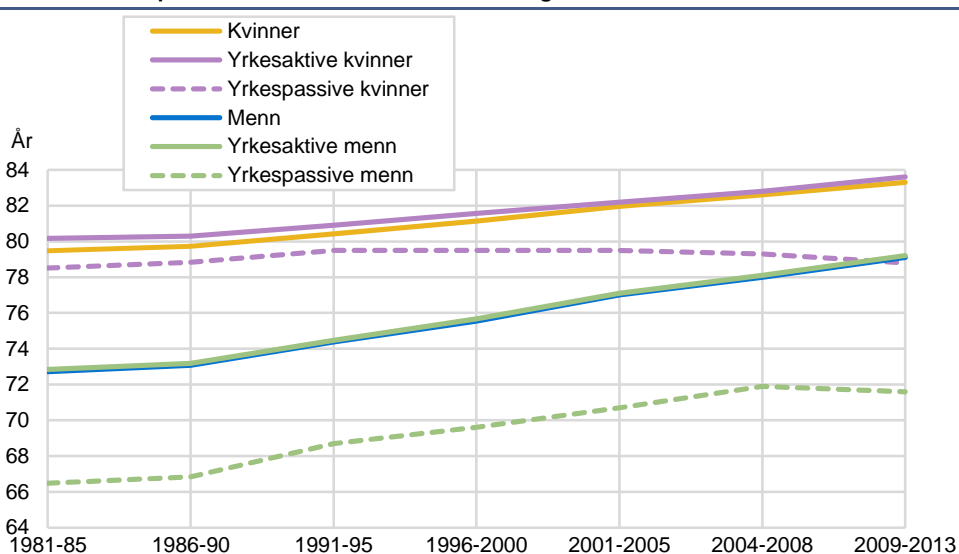
3.1. Yrkesaktive og tidligere yrkesaktive lever lengst

I de påfølgende avsnittene vil vi sammenlikne levetid etter yrke, i de fleste tilfelle det sist registrerte yrket, for alle personer i befolkningen som var 30 år eller eldre. Imidlertid er ikke alle voksne over 30 år med i sammenlikningen mellom yrkesgrupper. De som inngår, oppfyller gitte krav om yrkesaktivitet på det tidspunktet yrket er registrert, og de må være registrert med en gyldig yrkeskode i en eller flere av de tilgjengelige datakildene. Av en populasjon (middelfolkemengden i alder 30 år og over for årene 2009-2013) på 1,49 millioner menn og 1,53 millioner kvinner var det hhv. 55 000 menn og noe over 180 000 kvinner som ikke var registrert med tilstrekkelig yrkesaktivitet, verken i folketellingene (1960-1980) eller ifølge arbeidsmarkedsstatistikk i perioden 2003-2012. Det betyr at om lag 4 prosent av mennene og 12 prosent av kvinnene aldri hadde vært i arbeid eller bare hadde vært i arbeid i perioden mellom 1980 og 2003. I tillegg er noen titusener uten en fullstendig og gyldig yrkeskode.

Den beskjedne gruppen av menn som ikke var registrert med tilstrekkelig tidligere yrkesaktivitet, hadde i 2009-2013 en levealder som lå hele 7,5 år lavere enn for alle menn samlet. De yrkesaktive, som utgjorde 96 prosent, hadde en beregnet levealder svært nær gjennomsnittet av alle menn. Menn uten yrkeserfaring hadde også betydelig lavere levealder målt på 1980-tallet med bakgrunn i bare folketellingene. For menn ser det altså ut til at mangel på yrkeserfaring er sammenfallende med dårligere helse og livsutsikter enn blant yrkesbefolkningen.

Blant kvinnene finner vi i dag størst andel uten yrkeserfaring blant de aller eldste, født på 1920- og 30-tallet, hvorav mange gikk ut av yrkeslivet i forbindelse med familiedanning. Om dette skjedde på 1950-tallet, ble de ikke registrert som yrkesaktive i noen av folketellingene og heller ikke senere. Denne generasjonen av «husmødre» har ikke hatt noen særlig høyere dødelighet enn gjennomsnittet for alle kvinner, slik at det inntil for et par tiår siden ikke var så stor forskjell mellom yrkeskvinnenes og de yrkespassives dødelighet. Imidlertid var det litt større forskjell i levealder mellom yrkesaktive og gjennomsnittet av alle kvinner, siden de yrkesaktive utgjorde en mindre andel enn blant menn. I den siste tiårsperioden utgjør de yrkespassive en avtakende andel, men blant de yngre yrkespassive er andelen med helseproblemer høyere. Derfor har deres overdødelighet økt over tid, fra en forskjell på ett års levealder til en forskjell på over fire år i siste femårsperiode.

Figur 3.1. Forventet levealder etter tiknytning til yrkeslivet¹. Gjennomsnitt for 7 ulike 5-årsperioder 1981-85 – 2009-2013. Menn og kvinner

¹ For avgrensning av yrkesaktivitet og presisering av de tre kategoriene se avsnitt 2.3.

3.2. Dødelighet blant menn og kvinner i ni yrkesfelt

3.2.1. Situasjonen det siste tiåret

Vi starter gjennomgangen av dødelighetsmønstrene ved å se på forskjellene mellom nokså store yrkesgrupper, de såkalte yrkesfeltene (se avsnitt 2.4 for presis betegnelse), der inndelingen er gjort etter første siffer i STYRK98-koden. Tabell 3.1 viser forventet levealder og gjenstående levetid i ulike aldre for de to 5-årsperiodene 2004-2008 og 2009-2013. I inndelingen etter yrkesfelt er utdanningsnivå en viktig komponent. For eksempel dekker de akademiske yrkene mye av populasjonen med «lang høyere utdanning», mens høyskoleyrkene i stor grad samsvarer med «kort høyere utdanning». Kontoryrkene, håndverkerne, salgs- og serviceyrkene og delvis prosess- og maskinoperatører (felt 4,5,7 og 8) dekker til sammen en god del av befolkningen som har videregående opplæring som høyeste utdanning, mens renholdere og hjelpearbeidere er et yrkesfelt der det i liten grad har vært spesifikke krav til utdanning. Derimot er det trolig at gruppene med ledere, bønder og fiskere (yrkesfelt 1 og 6) har en mer blandet utdanningsbakgrunn.

Det framgår av tabellen at det er gruppen av akademiske yrker som i begge disse to periodene hadde den høyeste levealderen blant gruppene. Dette er målt både i første og siste periode og både for menn (hhv. 81,4 og 82,3 år) og kvinner (hhv. 84,5 og 85,5 år). Av de øvrige yrkesfeltene lå «ledere» nærmest akademikergruppen i dødelighet, med oppunder ett år lavere levealder for menn i begge perioder, mens menn i høyskoleyrker hadde en levetid på noe under to år kortere enn menn i akademikergruppen. Også blant kvinnene var det ledere og høyskolegruppene som lå nærmest akademikergruppen i dødelighet, men forskjellene mellom de tre nevnte gruppene var noe mindre enn for menn, særlig i den siste perioden.

I yrkesfeltene 4, 5, 6 og 7, det vil si de fleste fagutdannede og de som jobber i primærnæringene, lå levealderen for menn 3-4 år under levealderen i de akademiske yrkene. Også blant kvinnene hadde disse gruppene stort sett lavere levealder enn gruppene av høyt utdannede, men forskjellene var ganske små. Kvinner i primærnæringene hadde imidlertid relativt høy levealder. Noe av denne forskjellen fra menn skyldes en høyere andel fiskere, som har høy dødelighet, blant menn enn blant kvinner i primærnæringene

Tabell 3.1. Forventet gjenstående levetid (ex) etter, kjønn, alder og yrkesfelt etter inndelingen i 1-sifret Styrk. 2009-2013 og 2004-2008

Yrkes- felt	Menn				Kvinner			
	e0	e50	e62	e67	e0	e50	e62	e67
2004-2008								
Alle yrker	78,0	30,1	19,7	15,8	82,6	34,0	23,2	19,0
1 Ledere og militære yrker	80,4	32,0	21,0	16,8	84,0	35,1	23,9	19,6
2 Akademiske yrker	81,4	33,0	21,9	17,7	84,5	35,6	24,3	19,9
3 Høgskoleyrker	79,5	31,1	20,4	16,4	83,8	34,9	24,0	19,7
4 Kontoryrker	77,6	29,5	19,2	15,4	83,6	34,8	23,9	19,5
5 Salgs- og serviceyrker	78,2	30,0	19,5	15,6	83,1	34,3	23,4	19,1
6 Bønder, fiskere m.v.	78,0	30,2	19,8	15,9	83,9	34,9	24,0	19,7
7 Håndverkere	77,3	29,3	19,1	15,3	82,0	33,1	22,4	18,3
8 Prosess- og maskinoperatører, transportarbeidere	76,5	28,5	18,4	14,8	82,1	33,3	22,8	18,7
9 Renholdere, hjelpearbeidere mv.	76,4	28,5	18,2	14,5	81,9	33,2	22,5	18,4
2009-2013								
Alle yrker	79,1	31,0	20,5	16,5	83,3	34,5	23,6	19,4
1 Ledere og militære yrker	81,5	33,0	21,9	17,6	84,5	35,5	24,2	19,8
2 Akademiske yrker	82,3	33,8	22,7	18,4	85,5	36,4	25,2	20,7
3 Høgskoleyrker	80,6	32,1	21,2	17,2	84,7	35,7	24,5	20,1
4 Kontoryrker	78,5	30,4	20,0	16,0	84,2	35,2	24,2	19,9
5 Salgs- og serviceyrker	79,4	31,1	20,5	16,6	83,9	35,0	23,9	19,6
6 Bønder, fiskere m.v.	78,9	31,0	20,6	16,6	83,9	34,9	24,1	19,8
7 Håndverkere	78,4	30,2	19,7	15,9	82,1	33,2	22,7	18,5
8 Prosess- og maskinoperatører, transportarbeidere	77,4	29,3	19,1	15,3	82,0	33,1	22,5	18,5
9 Renholdere, hjelpearbeidere mv.	77,4	29,3	19,2	15,5	82,1	33,3	22,6	18,5

Kilde: Befolkningsstatistikk, Folke- og boligtellingerne og Registerbasert sysselsettingsstatistikk

Både for menn og kvinner hadde yrkene uten utdanningskrav (yrkesfelt 9) lavest levealder. Tilsvarende lav levealder hadde også gruppen av prosess- og maskinoperatører (yrkesfelt 8). Blant kvinnene var dødeligheten for håndverkere på samme høye nivå som for gruppene med høy dødelighet for begge kjønn. Dette gjaldt i begge 5-årsperiodene. Nivåforskjellen i beregnet forventet levealder var på hele 5 år mellom gruppene med lavest og høyest nivå i begge 5-årsperiodene blant menn, mens den tilsvarende forskjellen var 3,5 år blant kvinner i den siste perioden, noe som var en økning fra 2,5 år i foregående 5-årsperiode.

Forskjellene som er beregnet for yrkesfelt, harmonerer i ganske stor grad med forskjellene i levealder mellom utdanningsgruppene som er beregnet for samme periode (2000-tallet, hos Steingrimsottir 2012). Faktisk var forskjellene mellom laveste og høyeste utdanningsgruppe noe større enn spennet mellom yrkesgruppene (6 år mellom utdanningsgruppene mot 5 år mellom yrkesgruppene blant menn). Det man imidlertid må ta i betraktning her, er at grupperingen av befolkningen etter utdanning også inkluderer yrkespassive og at utdanningsgruppen med lavest utdanning trolig er overrepresentert blant de lavutdannede. I inndelingen etter yrke i våre beregninger er de yrkespassive og personer med liten yrkesdeltaking utelatt.

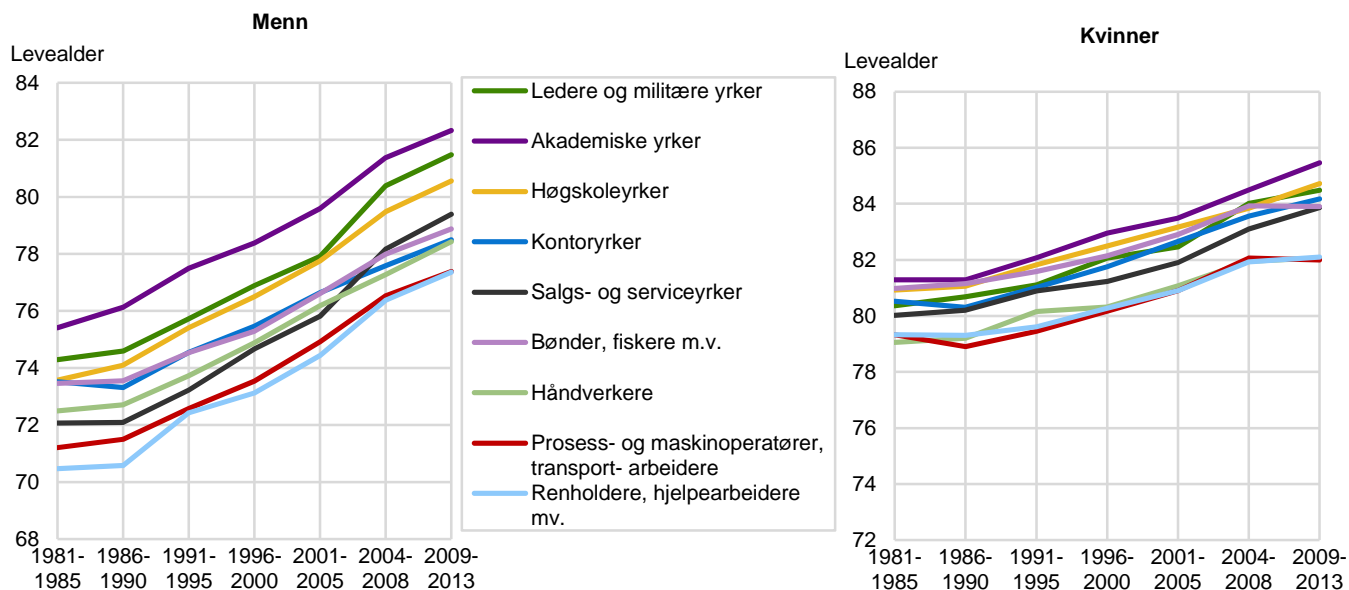
Ser vi på gjenstående antall leveår ved høyere alderstrinn, gjenfinnes mye av det samme mønsteret, men nivåforskjellene er mindre. Ved 62 år, som er starten på det som nå er laveste alder for mulig uttak av alderspensjon, var forventet gjenstående levetid for menn om lag 20,5 år. For kvinner var det tilsvarende tallet 23,6 år i den siste perioden. Forskjellen mellom yrkesfeltet med lavest og høyest forventet gjenstående levetid var 3,6 år for menn og 2,7 år for kvinner. For begge kjønn var det sysselsatte i akademiske yrker som hadde den lengste forventede levetiden, mens prosess- og maskinoperatører og transportarbeidere hadde lavest forventet gjenstående levetid.

3.2.2. Utviklingen gjennom tre tiår

Siden 1980-tallet har det vært en vedvarende sterk nedgang i dødeligheten og derav økning i forventet levealder i Norge. I motsetning til tidligere perioder, etter andre verdenskrig, er det menn som har hatt den mest gunstige utviklingen i levealder. Alle yrkesgrupper har nytt godt av denne forbedringen, men de relativt store forskjellene mellom yrker ligger stort sett fast på om lag samme nivå gjennom hele perioden.

Det er særlig blant menn vi ser en kontinuitet i forskjellene mellom levealderen i de ni yrkesfeltene (figur 3.2). Blant kvinner finner vi et tilsvarende mønster fram til begynnelsen av 2000-tallet. Tall for de to siste 5-årsperiodene (2004-2008 og 2009-2013) viser størst økning i forventet levealder blant kvinner i akademiske- og høyskoleyrker, mens økningen i levealder i yrker som ikke krever så høy kompetanse, nærmest har stoppet opp. Det er imidlertid for tidlig å konkludere om dette er et varig brudd i trenden med så vidt små forskjeller i økningen i levealder etter yrke. Det kan blant annet argumenteres med at de tre yrkesfeltene (7, 8 og 9) er mindre blant kvinner enn blant menn. Dette fordi kvinner fremdeles har et yrkesmønster der noen yrkesfelt er svært dominerende. For øvrig gjaldt flertallet av dødsfallene som ble registrert på 2000-tallet, personer født på 1920- og 1930-tallet, slik at tidligere tiårs yrkesmønster blant kvinner stadig vil prege resultatene for kvinners yrkesdødelighet.

Figur 3.2. Forventet levealder for 9 ulike yrkesfelt. Gjennomsnitt for 7 ulike 5-årsperioder 1981-85 – 2009-2013. Menn og kvinner

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Til spørsmålet om det er størrelsen på populasjonene blant kvinner i disse yrkesfeltene som har gitt et mindre glatt forløp, kan det innvendes at også levealdersforskjellen mellom de to laveste utdanningsgruppene hadde økt blant kvinner (Steingrimsdottir 2012), og at denne økningen var sterkest på 2000-tallet. Når det gjelder utdanningsgruppene var det også en økning i forskjellene blant menn, men denne hadde funnet sted tidligere i den studerte perioden (1961-2009).

Tabell 3.2. Forventet levealder etter, kjønn og 1-sifret kode i styrk-inndelingen (yrkesfelt). 1981 - 2013

	1981-1985	1986-1990	1991-1995	1996-2000	2001-2005	2004-2008	2009-2013
Menn							
Alle	72,7	73,1	74,4	75,6	77,0	78,0	79,1
1 Ledere og militære yrker	74,3	74,6	75,7	76,9	77,9	80,4	81,5
2 Akademiske yrker	75,4	76,1	77,5	78,4	79,6	81,4	82,3
3 Høgskoleyrker	73,6	74,1	75,4	76,5	77,8	79,5	80,6
4 Kontoryrker	73,5	73,3	74,6	75,5	76,6	77,6	78,5
5 Salgs- og serviceyrker	72,1	72,1	73,2	74,7	75,8	78,2	79,4
6 Bønder, fiskere m.v.	73,5	73,6	74,5	75,3	76,6	78,0	78,9
7 Håndverkere	72,5	72,7	73,7	74,9	76,2	77,3	78,4
8 Prosess- og maskinoperatører, transportarbeidere	71,2	71,5	72,6	73,5	74,9	76,5	77,4
9 Renholdere, hjelpearbeidere mv.	70,5	70,6	72,4	73,1	74,4	76,4	77,4
Kvinner							
Alle	79,5	79,7	80,4	81,2	82,0	82,6	83,3
1 Ledere og militære yrker	80,4	80,7	81,1	82,1	82,5	84,0	84,5
2 Akademiske yrker	81,3	81,3	82,1	83,0	83,5	84,5	85,5
3 Høgskoleyrker	80,9	81,1	81,8	82,5	83,2	83,8	84,7
4 Kontoryrker	80,5	80,3	81,0	81,8	82,7	83,6	84,2
5 Salgs- og serviceyrker	80,0	80,2	80,9	81,2	81,9	83,1	83,9
6 Bønder, fiskere m.v.	81,0	81,2	81,6	82,2	82,9	83,9	83,9
7 Håndverkere	79,1	79,2	80,2	80,3	81,1	82,0	82,1
8 Prosess- og maskinoperatører, transportarbeidere	79,3	78,9	79,5	80,2	80,9	82,1	82,0
9 Renholdere, hjelpearbeidere mv.	79,3	79,3	79,6	80,3	80,9	81,9	82,1

Kilde: Befolkningsstatistikk, Folke- og boligtellningene og Registerbasert sysselsetningsstatistikk

3.3. Forskjeller i dødelighet mellom yrker gruppert etter arbeidsmiljø

Tabell 3.3 og 3.4 viser forventet levealder og forventet gjenstående levetid basert på yrkesinndelingen til NOA (såkalte «NOA-yrker»). Yrker med få individer er slått sammen til større grupper og noen yrker må slås sammen av hensyn til NYK-klassifikasjonen. De fleste av de valgte yrkesgruppene omfatter et tilstrekkelig antall personer, både unge og eldre, som gir resultatene rimelig utsagnskraft. Det er imidlertid noen unntak. Dette gjelder som oftest yrker som er vanlige i dag, men som var mer sjeldne tidligere. Som eksempel på slike yrker kan nevnes yrkesklasse 5, systemutviklere og programmerere (se vedlegg A for oversikt over yrkesklassene (overgang NYK/NOA)). Dette er et vanlig yrke i dag, særlig blant menn. For noen tiår siden var den imidlertid adskillig mindre⁶. Tilsvarende eksempler blant kvinner er yrkesklasse 6, advokater, jurister og dommere og yrkesklasse 11, førskolelærere. Disse yrkene er relativt fåtallige blant de eldste arbeidstakerne. Selv om disse yrkene er vanlige blant kvinner i dag, var de sjeldne blant de eldste kvinnene hvor de fleste dødsfallene inntreffer.

Selv om det er noen eksempler der det er valgt å gjøre beregninger på små grupper, består de aller fleste av de 36 yrkesklassene blant menn av populasjoner som var betydelig større enn 10 000 over 30 år (middelfolkemengden for perioden 2009-2013) og et par i størrelsesorden 100 000. De 35 yrkesklassene av kvinner hadde en enda mer varierende størrelse, ettersom gruppen av jurister var under 6 000 i 2009-2013, mens gruppen av pleie- og omsorgsarbeidere var på over 140 000.

Det er ikke tatt med informasjon om signifikansnivå for estimatene i denne rapporten. I den grad vi refererer resultater for svært små populasjoner, gjøres det i stedet rede for om de utgjør en del av et stabilt mønster over tid.

Når vi ser nærmere på yrkesaktive eller tidligere yrkesaktive menn (i tabell 3.3), er de altså delt inn i 36 yrkesklasser, som er en aggregering etter NOAs inndeling av yrker etter at de er rangert med hensyn til en rekke miljøfaktorer. Vi ser først på beregnet levealder i disse yrkesklassene for den siste observerte perioden, 2009-2013. Mens alle menn samlet hadde en forventet levealder på 79,1 år for denne femårsperioden, varierte de 36 yrkesklassene mellom 75,9 år for kokker og kjøkkenassistenter, 76,7 år for en uspesifisert gruppe av ufaglærte og 76,9 år for både sjåførere og renholdere, som alle var grupper med lavest nivå for levealder, til 83,2 år for gruppen av profesjonsutdannede innenfor helse (leger, tannleger, farmasøyter m.fl.). Det betyr at spennet i levealder mellom laveste og høyeste nivå for yrkesklassene var rundt 7 år i den sist observerte perioden.

Blant grupper med høy utdanning hadde også sivilingeniører og andre realister høy levealder i samme periode, med 82,8 år, det samme som for programmerere og systemutviklere og nesten det samme som universitetsutdannede lærere (lektorer) på 82,7 år. På den annen side var den estimerte levealderen for jurister og en restgruppe innenfor gruppen med lang utdanning (samfunnsvitere, humanister osv.) om lag 82 år. Den innbyrdes forskjellen i levealder mellom de seks gruppene med lang høyere utdanning (NOA-yrke 4 – 9) var altså om lag ett år fra gruppen med laveste til høyeste nivå.

Som påpekt tidligere (avsnitt 3.2) var det ledere som hadde høy gjennomsnittlig levealder sammen med de høyt utdannede, men med om lag ett år lavere levealder i gjennomsnitt. Mellom de to klassene av ledere vi har med her, toppledere og mellomledere på den ene siden og ledere i små virksomheter på den andre siden, var det imidlertid ganske stor forskjell i levealder, hele to år. Som antydnet tidligere,

⁶ I NYK-klassifikasjonen ble denne yrkesgruppen gruppert sammen med bl.a. humanistisk-vitenskapelig forsker, oversetter, translatør, geograf og zoologisk preparant. Fra folke- og boligtellingsen 1970 til tellingen i 1980 ble antallet menn i denne yrkesgruppen mellom tre og firedoblet, fra vel 1000 til vel 4000 personer. Det er sannsynlig at det meste av denne økningen gjaldt systemutviklere og programmerere.

betrakter vi gruppen av ledere samlet som en ganske heterogen gruppe, både med hensyn til utdanningsbakgrunn og inntektsnivå.

Også mellom gruppene av yrker med høyskoleutdanning er det forskjeller i levealder, basert på observasjon av dødelighet i årene 2009-2013. Det var de høyskoleutdannede lærerne som hadde høyest levealder, på 81,7 år, mot hhv. 80,5 år blant menn med høyskoleutdanning innenfor helse- og sosialfag og 80,6 år blant ingeniører og teknikere. Også blant andre yrkesklasser der det i noen grad stilles krav til utdanning på universitets- eller høyskolenivå, som ulike typer funksjonærer innenfor informasjon, administrasjon, regnskap og revisjon, samt salg og innkjøp (NOA-yrkene 20-23), ble levealderen beregnet til rundt 80,5 år. Også gruppen av politi-, brann- og vaktmannskap, samt militært personell (offiserer) hadde relativt høy levealder (80,3). En sammenslått gruppe av kunstnere (NOA-yrkene), der en del er høyt utdannet innenfor sitt fag, hadde på den annen side en lavere levealder, på bare 78,6 år beregnet for perioden 2009-2013.

For de mange yrkesklassene med fagutdannede fra videregående utdanning og yrker uten utdanningskrav ble det gjennomgående beregnet lavere levealder enn i yrkesklassene med høyere utdanningsnivå. Også blant disse yrkesklassene var det store innbyrdesforskjeller fra det nevnte lave nivået for kokker og kjøkkenassistenter (75,9) til helsearbeidere fra videregående skole (inkludert frisører siden gruppen av helsearbeidere på dette nivået er så liten blant menn) med 79,1 år. Også butikkmedarbeidere lå høyt (79,4 år), ved siden av elektrikere og montører m.m. (79,2 år).

Tabell 3.3. Forventet gjenstående levetid (ex) for menn, etter alder og yrkesgruppe etter inndelingen i NOA. 2004-2008 og 2009 og 2013. Middelfolkemengde og antall døde per år, begge for alder 30 år og over

"NOA-yrke", kode	Yrke	Alder. År				Middel- folke- mengde	Døde. Årlig gjennom- snitt
		e0	e50	e62	e67		
2004-2008							
	Alle	78,0	30,1	19,7	15,8	1 388 768	19 559
1-2	Toppledere, mellomledere og politikere	81,6	33,2	22,1	17,7	86 386	556
3	Ledere i mindre privat virksomhet	79,0	30,6	20,2	16,4	47 061	1 361
4	Sivilingeniør, planlegger, realfagsutdannet	81,5	33,0	22,0	17,7	37 779	319
5	Systemutvikler, programmerer	81,8	33,3	22,4	18,4	17 351	33
6	Advokat, jurist, dommer	80,3	32,0	21,0	16,8	6 758	51
7	Leger, psykologer, tannleger, farmasøyter, veterinærer	82,4	33,8	22,7	18,5	13 351	127
8	Div. yrker med høyere universitetsutdanning	81,1	32,6	21,6	17,4	34 086	276
9	Lektor, lærer med universitetsutdanning	81,9	33,6	22,5	18,2	21 379	193
10-11	Lærer med treårig høyskole, samt førskolelærer	81,1	32,6	21,7	17,4	23 206	239
12-14	Høyskoleutdannede helse- og sosialarbeidere (inkl. sykepleiere) ..	79,1	30,7	19,9	16,1	10 911	97
15, 16, 18	Ingeniører, teknikere	79,5	31,1	20,3	16,3	77 157	783
17	Fører (buss/bane), skipsbefal, flyger	77,5	29,3	19,0	15,4	18 681	449
19, 42	Kunstner (tekst/musikk/scene/foto)	78,0	29,8	19,5	15,7	22 036	387
20	Arbeid med informasjon, marked, idrett, religion	80,2	31,9	21,2	17,1	12 617	106
21	Salgsagent, innkjøper, megler	79,7	31,3	20,6	16,4	50 217	380
22	Revisor, funksjonær innen regnskap	80,2	31,9	21,3	17,3	14 374	214
23	Funksjonær innen administrasjon/bibliotek	79,5	31,6	21,0	17,1	5 699	110
24	Lagermedarbeidere, logistikere	77,3	29,3	19,0	15,1	35 241	546
25	Kontorarbeidere, sekretærer	77,7	29,6	19,7	15,9	15 160	272
26	Post-, bank-, servicepersonell	77,6	29,6	19,5	15,8	21 366	472
27, 29, 31, 32	Helsearbeidere fra videregående skole, frisører	77,8	29,7	19,2	15,4	13 773	93
28	Kokker, kjøkkenassistenter	75,0	26,9	17,3	13,9	10 993	146
30, 33	Servicepersonell hotell og restaurant, selgere	78,0	29,7	19,1	15,3	22 187	190
34	Butikkmedarbeidere	78,5	30,3	19,7	15,8	35 767	297
35	Vakt, politi, brannmannskap, militære o.l.	79,3	31,0	20,2	16,2	49 339	684
36	Sysselsatte i landbruk/fiske/oppdrett	77,9	30,1	19,8	15,9	81 775	2 466
37	Elektrikere, elektromontører, teleteknikere	78,3	30,0	19,6	15,8	37 102	527
38	Tømrer, trearbeider	77,6	29,6	19,4	15,6	65 275	1 480
39	Rørleggere/bygghåndverkere	76,7	28,7	18,5	14,7	36 189	471
40	Vei-, anlegg, stein- og murarbeidere	76,2	28,4	18,1	14,5	38 040	897
41	Mekanikere, sveisere, plate- og verksredarbeidere	77,0	29,1	19,0	15,3	89 279	1 697
43	Operatører, håndverkere i næringsmiddelproduksjon	76,4	28,8	19,0	15,2	21 026	368
44	Prosessoperatører (industri/olje/gass/kjemisk)	76,9	28,7	18,3	14,6	43 162	633
45	Sjåførere, mannskap (bil/anlegg/skip)	76,1	28,1	18,2	14,7	92 916	1 365
46	Renholdere	77,3	29,1	18,7	15,0	8 915	74
47	Ufaglærte	75,5	27,9	17,8	14,0	17 830	233
98	I arbeid, men uten gyldig yrkeskode	76,6	28,7	18,3	14,5	67 727	205
99	Yrkespassiv	71,9	25,8	17,2	13,9	86 654	763

"NOA-yrke", kode	Yrke	Alder. År				Middel- folke- mengde	Døde. Årlig gjennom- snitt
		e0	e50	e62	e67		
2009-2013							
	Alle	79,1	31,0	20,5	16,5	1 489 168	19 562
1-2	Toppledere, mellomledere og politikere	82,5	33,9	22,7	18,3	110 400	679
3	Ledere i mindre privat virksomhet	80,4	31,8	20,9	16,9	47 549	1 273
4	Sivilingeniører, planleggere, realfagsutdannede	82,8	34,1	22,9	18,6	50 797	369
5	Systemutviklere, programmerere	82,8	34,3	23,1	18,9	26 772	53
6	Advokater, jurister, dommere	82,2	33,6	22,6	18,2	9 007	56
7	Leger, psykologer, tannleger, farmasøyter, veterinærer	83,2	34,6	23,4	19,1	17 623	146
8	Div. yrker med høyere universitetsutdanning	82,1	33,4	22,5	18,2	48 795	340
9	Lektor, lærer med universitetsutdanning	82,7	34,1	23,0	18,6	29 388	248
10-11	Lærer med treårig høyskole, samt førskolelærer	81,7	33,3	22,3	18,1	33 004	293
12-14	Høyskoleutdannede helse- og sosialarbeidere (inkl. sykepleiere)	80,5	32,2	21,1	16,8	17 719	101
15, 16, 18	Ingeniører, teknikere	80,6	32,1	21,2	17,1	87 411	856
17	Fører (buss/bane), skipsbefal, flyger	78,8	30,4	20,0	16,1	17 918	432
19, 42	Kunstner (tekst/musikk/scene/foto)	78,6	30,4	20,3	16,4	21 828	372
20	Arbeid med informasjon, marked, idrett, religion	80,7	32,3	21,9	18,0	14 045	122
21	Salgsagent, innkjøper, megler	80,7	32,1	21,3	17,2	57 937	443
22	Revisor, funksjonær innen regnskap	80,4	31,9	21,2	17,2	13 816	220
23	Funksjonær innen administrasjon/bibliotek	80,9	32,5	21,6	17,5	9 592	125
24	Lagermedarbeidere, logistikere	78,0	29,9	19,5	15,6	39 550	535
25	Kontorarbeider, sekretærer	78,6	30,6	20,5	16,6	16 624	258
26	Post-, bank-, servicepersonell	78,6	30,5	20,3	16,4	20 300	427
27, 29, 31, 32	Helsearbeidere fra videregående skole, frisører	79,1	31,1	20,6	16,5	28 779	143
28	Kokker, kjøkkenassistenter	75,9	27,5	17,5	14,0	13 222	161
30, 33	Servicepersonell hotell og restaurant, selgere	78,5	30,1	19,8	15,9	21 234	207
34	Butikkmedarbeidere	79,4	31,3	20,7	16,8	38 811	338
35	Vakt, politi, brannmannskap, militære o.l.	80,3	31,9	21,1	17,0	60 877	729
36	Sysselsatte i landbruk/fiske/oppdrett	78,8	30,9	20,7	16,7	74 981	2 143
37	Elektrikere, elektromontører, teleteknikere	79,2	30,8	20,2	16,2	37 924	549
38	Tømrer, trearbeider	78,8	30,6	20,1	16,2	68 011	1 325
39	Rørleggere/bygghåndverkere	77,5	29,5	19,2	15,5	42 792	486
40	Vei-, anlegg-, stein- og murarbeidere	77,8	29,7	19,2	15,5	41 727	766
41	Mekanikere, sveisere, plate- og verksredarbeidere	78,1	29,7	19,4	15,7	85 520	1 671
43	Operatører, håndverkere i næringsmiddelproduksjon	77,5	29,4	19,3	15,6	20 913	342
44	Prosessoperatører (industri/olje/gass/kjemisk)	77,6	29,4	19,1	15,2	44 676	624
45	Sjåfør, mannskap (bil/anlegg/skip)	76,9	28,9	18,8	15,2	100 276	1 478
46	Renholdere	76,9	28,6	18,4	14,5	12 180	97
47	Ufaglærte	76,7	29,1	19,3	15,5	21 664	230
98	I arbeid, men uten gyldig yrkeskode	76,2	28,7	19,5	15,8	30 257	202
99	Yrkespassiv	71,6	25,7	17,8	15,0	55 246	723

Kilde: Befolkningsstatistikk, Folke- og boligtellinger og Registerbasert sysselsettingsstatistikk

Mye av dette mønsteret kan vi også se for perioden 2004-2008. Den gjennomsnittlige levealderen for menn var om lag et år lavere, og estimatene for de ulike yrkesklassene var følgelig på et lavere nivå. Ser vi derimot på forskjellene i levealder for menn i de ulike yrkesklassene er det en del klare fellestrekk med mønsteret som er beskrevet for 2009-2013. Også i den foregående perioden var det menn med profesjonsutdanning innenfor helse (leger m.m.) som hadde høyest beregnet levealder (82,4 år), mens lektorenes nivå var om lag et halvt år under. Like under dette var gruppen av systemutviklere og programmerere, mens sivilingeniørene og andre realistutdannede med høy utdanning her hadde et nivå på estimert levealder på nærmere ett år under det vi fant for helseprofesjonene. Også i denne perioden lå «restgruppen» med høyere utdanning en god del lavere enn gruppene med høyest levealder, sammen med juristene. Juristene lå en god del lavere enn alle de fem øvrige med høy utdanning, men dette kan være et mer tilfeldig avvik siden juristene er en relativt liten gruppe slik den har blitt avgrenset etter yrkesstandardene.⁷

Også blant lederyrkene viste resultatet for 2004-2008 samme mønsteret som for den siste perioden idet topp- og mellomledere hadde et nivå for levealder som var betydelig høyere enn for ledere i mindre privat virksomhet. Blant de høyskoleutdannede viste lærerne et høyere nivå enn de øvrige, som i den siste perioden. I perioden 2004-2008 var det imidlertid større forskjell mellom lærerne og de høyskoleutdannede gruppene innenfor sosialfag og ingeniørfag.

⁷ Når antall jurister er lavere enn antallet med juridisk utdanning, må det skyldes at mange med denne utdanningen arbeider utenfor de typiske juristyrkene.

Blant yrkene med fagutdanning fra videregående skole og yrkene uten krav til utdanning var det også i perioden 2004-2008 NOA-gruppen av kokker og kjøkkenassistenter som hadde det laveste nivået (75 år), ved siden av restgruppen av ufaglærte yrker (75,5 år). En annen gruppe som lå lavt var vei-, anlegg-, stein- og murarbeidere (76,2 år).

Hovedinntrykket når vi studerer en inndeling som er finere enn den utdanningsbaserte, er at det finnes noen stabile trekk innenfor utdanningsgruppene. Et eksempel på dette er lærere, som kommer ut med høyt nivå for levealder sammenliknet med grupper med samme utdanningslengde. Også i tidligere studier er det påvist høy levealder blant lærere med lang utdanning (Borgan 2009). Dette harmonerer med NOAs rangering av yrker etter arbeidsmiljøindikatorer, der lektorer/pedagoger kommer ut som en av et lite antall grupper uten særlig grad av kjemisk/fysisk/biologiske, mekaniske eller psykososiale miljøbelastninger (Statens arbeidsmiljøinstitutt 2015). En annen gruppe som var rangert lavt hos NOA (med få belastninger), er sivilingeniørene, men for dem er det beregnet høy levealder først og fremst i den siste perioden, mens de i perioden 2004-2008 lå om lag på gjennomsnittet av de høyest utdannede gruppene. Likevel kan det se ut til at det er noen forholdsvis stabile forskjeller mellom yrkesgrupper med høy utdanning.

Tabell 3.4. Forventet gjenstående levetid (ex) for kvinner etter, alder og yrkesgruppe etter inndelingen i NOA. 2004-2008 og 2009-2013. Middelfolkemengde og antall døde per år, begge for alder 30 år og over

"NOA-yrke", kode	Yrke	e0	e50	e62	e67	Middel-folke- mengde	Døde. Årlig gjennomsnitt
2004-2008							
	Alle	82,6	34,0	23,2	19,0	1 458 690	21 161
1-2	Toppledere, mellomledere og politikere	85,3	36,3	25,0	20,5	32 256	131
3	Leder i mindre privat virksomhet	82,9	34,2	23,3	19,2	13 713	305
4-5	Sivilingeniører, planleggere, programmerere m.m.	82,5	33,6	22,7	18,3	13 169	31
6	Advokater, jurister, dommere	83,7	34,7	23,5	19,0	3 847	6
7	Leger, psykologer, tannleger, farmasøyter, veterinærer	84,5	35,7	24,6	20,3	7 980	34
8	Diverse yrker med krav til høyere utdanning	84,0	35,1	23,7	19,3	29 868	137
9	Lektor, lærer med universitetsutdanning	85,8	36,8	25,4	20,8	17 447	74
10	Lærer med treårig høyskole	85,6	36,6	25,4	21,0	43 889	296
11	Førskolelærer	85,2	36,1	24,8	20,3	12 203	21
12	Sykepleier	85,0	36,1	24,9	20,5	48 959	409
13	Fysioterapeuter, radiografer, helsearbeidere m/høyskole	84,4	35,6	24,3	19,7	12 068	101
14	Sosionomer, vernepleiere, barnevernspedagoger	83,4	34,4	23,4	19,3	10 612	86
15-16, 18	Ingeniører, teknikere	84,4	35,5	24,3	20,1	15 543	64
17, 35, 45	Førere (buss/bane/skip/fly), vakter, sjåførere, mannskap	82,2	33,4	22,8	18,6	11 229	89
19, 42	Kunstnere, designere og tekstilarbeidere	82,8	33,9	23,2	19,1	31 171	575
20	Arbeid med info, marked, idrett, religion	83,5	34,6	23,6	19,4	11 881	51
21	Salgsagenter, innkjøpere, meglere	84,0	35,1	24,1	19,8	31 483	75
22	Revisorer, funksjonærer (regnskap)	84,3	35,4	24,2	19,8	32 345	153
23	Funksjonærer (administrasjon/bibliotek)	84,3	35,5	24,4	20,0	18 071	96
24	Lagermedarbeidere, logistikere	82,1	33,4	22,7	18,6	6 530	64
25	Kontorarbeidere, sekretærer	83,3	34,6	23,8	19,6	110 615	1 356
26	Post-, bank-, servicepersonell	82,9	34,1	23,5	19,2	46 965	646
27	Barne-/ungdomsarbeider, dagmamma	85,0	36,2	24,9	20,2	30 807	58
28	Kokker, kjøkkenassistenter	82,1	33,4	22,7	18,5	35 087	667
29	Pleie- og omsorgsarbeidere	83,2	34,3	23,4	19,2	94 879	1 102
30	Servicepersonell (hotell/restaurant)	80,1	31,6	21,6	17,7	15 287	346
31	Frisører	82,5	33,8	22,9	18,8	14 016	105
32	Legesekretærer, tannlegesekretærer, apotekteknikere	83,9	35,0	23,8	19,4	12 324	39
33	Selgere(engros/dør/telefon)	82,8	34,1	23,2	18,8	6 563	24
34	Butikkmedarbeidere	83,2	34,3	23,5	19,3	117 426	1 542
36	Sysselsatte i landbruk/fiske/oppdrett	83,8	34,9	24,1	19,7	41 082	1 492
37-41	Elektrikere, rørleggere,vei-,mur- og platearbeidere	81,6	32,8	22,3	18,2	11 635	157
43-44	Operatører, håndverkere i næringsmiddelproduksjon	81,4	32,6	22,0	17,9	32 982	612
46	Renholdere	82,0	33,3	22,5	18,3	65 128	1 439
47	Ufaglærte	81,8	33,1	23,0	19,2	4 918	26
98	I arbeid, men uten gyldig yrkeskode	84,4	35,5	24,5	20,1	148 804	303
99	Yrkespassive	79,3	31,7	22,1	18,3	265 908	8 449

"NOA-yrke", kode	Yrke	e0	e50	e62	e67	Middel-folke- mengde	Døde. Årlig gjennomsnitt
2009-2013							
	Alle	83,3	34,5	23,6	19,4	1 529 979	21 273
1-2	Toppledere, mellomledere og politikere	85,4	36,3	25,0	20,5	53 510	197
3	Leder i mindre privat virksomhet	83,6	34,6	23,5	19,3	16 579	288
4-5	Sivilingeniører, planleggere, programmerere m.m.	86,7	37,6	26,5	22,0	21 216	31
6	Advokater, jurister, dommere	85,4	36,4	25,5	21,4	5 946	11
7	Leger, psykologer, tannleger, farmasøyter, veterinærer	85,8	36,6	25,1	20,7	15 720	40
8	Diverse yrker med krav til høyere utdanning	85,2	36,2	24,9	20,4	58 265	199
9	Lektor, lærer med universitetsutdanning	86,1	37,0	25,7	21,2	28 731	114
10	Lærer med treårig høyskole	86,6	37,5	26,2	21,6	73 096	373
11	Førskolelærer	86,4	37,3	26,1	21,7	22 464	32
12	Sykepleier	85,5	36,4	25,1	20,7	76 070	495
13	Fysioterapeuter, radiografer, helsearbeidere m/høyskole	85,2	36,1	24,8	20,4	15 598	117
14	Sosionomer, vernepleiere, barnevernspedagoger	84,6	35,7	24,7	20,3	21 918	102
15-16, 18	Ingeniører, teknikere	85,0	36,0	24,8	20,3	19 346	80
17, 35, 45	Førere (buss/bane/skip/fly), vakter, sjåførere, mannskap	82,6	33,7	23,1	18,9	14 744	99
19, 42	Kunstnere, designere og tekstilarbeidere	82,3	33,4	22,9	18,8	28 942	590
20	Arbeid med info, marked, idrett, religion	86,2	37,1	26,0	21,4	14 451	49
21	Salgsagenter, innkjøpere, meglere	84,4	35,5	24,3	19,9	36 925	101
22	Revisorer, funksjonærer (regnskap)	84,6	35,6	24,5	20,1	38 402	204
23	Funksjonærer (administrasjon/bibliotek)	84,9	35,8	24,7	20,2	31 041	143
24	Lagermedarbeidere, logistikere	83,2	34,1	22,8	18,6	8 011	67
25	Kontomedarbeidere, sekretærer	83,8	34,8	24,0	19,8	101 335	1 582
26	Post-, bank-, servicepersonell	82,9	34,3	23,8	19,6	41 363	734
27	Barne-/ungdomsarbeider, dagmamma	85,4	36,4	25,1	20,6	66 651	123
28	Kokker, kjøkkenassistenter	82,3	33,6	22,9	18,7	33 906	679
29	Pleie- og omsorgsarbeidere	83,8	34,9	23,9	19,6	143 592	1 339
30	Servicepersonell (hotell/restaurant)	79,9	31,3	21,5	17,8	13 271	342
31	Frisører	82,9	33,9	23,3	19,3	14 887	109
32	Legesekretærer, tannlegesekretærer, apotekteknikere	84,4	35,3	23,8	19,3	17 223	53
33	Selgere (engros/dør/telefon)	83,8	35,1	24,0	19,6	7 198	28
34	Butikkmedarbeidere	83,8	34,9	24,1	19,8	114 293	1 647
36	Sysselsatte i landbruk/fiske/oppdrett	83,9	34,8	24,0	19,8	32 867	1 394
37-41	Elektrikere, rørleggere, vei-, mur- og platearbeidere	81,3	32,3	21,9	18,0	11 470	186
43-44	Operatører, håndverkere i næringsmiddelproduksjon	81,6	32,7	22,2	18,2	29 795	609
46	Renholdere	82,2	33,4	22,6	18,5	73 012	1 536
47	Ufaglærte	81,5	33,1	22,7	18,7	5 948	36
98	I arbeid, men uten gyldig yrkeskode	83,7	35,4	24,9	20,7	40 692	300
99	Yrkespassive	78,8	31,3	21,9	18,4	181 498	7 243

Kilde: Befolkningsstatistikk, Folke- og boligtellingerne og Registerbasert sysselsettingsstatistikk

Det er først og fremst blant de lavt utdannede vi ser betydelig forskjeller mellom yrkesklassene. Her ser vi at yrker med ulike belastninger, som ubekvem arbeidstid og andre miljøbelastninger blant kokker og kjøkkenassistenter. Også murarbeidere, renholdere og sjåførere er grupper som ifølge STAMI er rangert relativt høyt med hensyn til miljøbelastninger.

Blant kvinnene var det generelt noe mindre forskjeller mellom yrkesklassene. I perioden 2009-2013 var det den sammenslåtte yrkesklassen av sivilingeniører og programmerere som hadde høyest levealder med 86,7 år. Dette var mer enn fem år høyere enn en samlegruppe for kvinner i håndverk- og industriyrker (81,3 år) og den uspesifiserte gruppen av ufaglærte (81,5 år). Også blant kvinnene kom lektorene ut som en gruppe med høy levealder (86,2 år), og de universitetsutdannede innenfor hele (85,8 år). Blant kvinnene var det mindre forskjeller mellom gruppene med lang høyere utdanning og gruppene med høyskoleutdanning. Således kom de høyskoleutdannede lærerne godt ut, med en beregnet levealder på 86,6 år i 2009-2013. Også førskolelærerne, som var egen yrkesklasse for kvinner, hadde høy levealder (86,4 år), og dette var klart høyere enn for de høyskoleutdannede innenfor sosialfag og ingeniørfag (med hhv. 84,6 år og 85,2 år).

Blant kvinnene er flere av gruppene mindre, og resultatene for yrkesklassene noe mindre stabile. For eksempel var det et langt lavere resultat for gruppen av sivilingeniører og programmerere for perioden 2004-2008. Pedagogiske yrker lå derimot høyt, slik de gjorde i den siste perioden, både lektorene (85,8 år), de høyskoleutdannede lærerne (85,6 år) og førskolelærerne (85,2 år)

3.4. Levealderen i de enkelte yrker

Tabell 3.5 og 3.6 viser forventet levealder og forventet gjenstående levetid for et utvalg av enkeltyrker (og mindre aggregater av yrker). Det er tidligere gjort rede for hva som ligger bak utvalget av yrkene (se avsnitt 2.4). Også for dette detaljeringsnivået er det vist resultater for begge de to 5-års-periodene 2004-2008 og 2009-2013.

Det er foretatt et valg om å ta med forholdsvis mange yrker (eller små grupper av enkeltyrker) i tabellene. For menn vil dette si i overkant av 120 yrker, men som tidligere påpekt (i avsnitt 2.4) er dette et betydelig lavere antall yrker enn de om lag 350 yrkene på detaljert nivå i yrkesstandarden (STYRK 1998). For kvinner er utvalget av yrker enda noe lavere (under 80 yrker eller små grupper av enkeltyrker). Dette innebærer likevel at det presenteres resultater i tabellene for yrker med små populasjoner. I tillegg er noen av populasjonene fordelt over aldersskalaen på en måte som gjør at gjennomsnittlig antall dødsfall i året er lite. På den annen side er levealderen, som nevnt tidligere, beregnet for et gjennomsnitt for femårsperioder for å kompensere for dette.

Det er likevel noen trekk ved resultatene som framstår som stabile. For det første harmonerer det med tidligere funn at det er i størrelsesorden 11-12 år forskjell i levealder mellom menn i yrket med høyest levealder og menn i yrket med lavest levealder. Dette gjaldt i begge de studerte femårsperiodene, og forskjellene var i omtrent samme størrelsesorden som i tidligere studier basert på folketellingsmateriale fra 1960-1980 (Borgan 2009). Blant menn var det i de «geistlige» yrkene det ble beregnet høyest levealder for perioden 2004-2008 (83,8 år), mens det i perioden 2009-2013 gjaldt menn i religiøse yrker (med 84,9 år).⁸ Begge disse estimatene var nærmere seks år høyere enn gjennomsnittet for alle menn i de to periodene. Lavest levealder var det maskinmannskap på skip som hadde, med 72,7 år i 2004-2008 og 72,9 år i 2009-2013. Også i tidligere studier var geistlige yrker blant yrkene med høy levealder og maskinmannskap blant yrkene med lav levealder (Borgan 2009).

At personer med geistlige eller religiøse yrker har høy levealder, kan dels forklares ut fra seleksjon med hensyn til hvem som velger slike yrker. Religiøs aktivitet er dessuten ofte forbundet med en livsstil der en tar avstand fra f.eks. bruk av rusmidler. På den annen side er maskinmannskap på skip i et yrke med miljøbelastninger av flere kategorier (uregelmessig arbeidstid, fravær fra hjemmemiljø, relativt dårlig fysisk arbeidsmiljø).

Også blant kvinnene var det relativt stor forskjell i levealder blant yrkene med det høyeste og laveste nivået, med nesten 7 års forskjell. I perioden 2004-2008 var der fysioterapeuter og ergoterapeuter som samlet hadde det høyeste nivået (med 85,9 år). De hadde også et høyt nivå i 2009-2013 (med 86,3 år), men var da ikke den gruppen som hadde det høyeste nivået. Det var kvinner i geistlige yrker og tannlegene som lå høyest i levealder i 2009-2013, begge med en beregnet levealder på over 87 år. Blant kvinnene varierte det over tid hvilket enkeltyrke som hadde lavest levealder.

Som blant menn framstår det ikke som tilfeldig hvilke enkeltyrker som har særlig høy levealder. Også ifølge tidligere studier hadde fysioterapeutene et høyt nivå. Fysioterapi er et fag som er preget av en orientering mot sunn livsførsel i form av fysisk aktivitet. Dessuten har det over lang tid vært god rekruttering til utdanningen, i form av sterk konkurranse om studieplassene. Som for de geistlige kan gruppens stilling med hensyn til helse og levealder både forklares av seleksjonen til yrket og av den livsstilen som preger gruppen av yrkesutøvere.

⁸ Forskjellen på geistlige og religiøse yrker er at de geistlige omfatter prester og andre presteutdannede, mens de religiøse omfatter f.eks. misjonærer, tilsatte i organisasjoner som frelsesarmeen m.fl.

Tabell 3.5. Forventet gjenstående levetid (ex) for menn ved ulike alderstrinn, etter yrke. 2009-2013 og 2004-2008

Løpe- nummer	STYRK- kode	Yrke	e0	e50	e62	e67	Middel folke- mengde	Døde. Årlig gjennom- snitt
2004-2008								
33	2560	Geistlige yrker	83,8	35,6	23,8	19,4	2 294	23
27	2122	Statistikere, sosial- og siviløkonomer	82,8	34,5	23,6	19,8	4 869	14
17	2310	Universitets- og høgskolelektorer	82,6	34,4	23,2	18,8	9 976	62
65	3480	Religiøse yrker	82,4	33,5	21,8	17,4	1 262	21
12	2221	Leger	82,1	33,5	22,4	18,2	8 632	79
13	2222	Tannleger	82,1	33,7	22,5	18,3	2 768	31
7	2130	Systemutviklere, programmerere	81,7	33,2	22,3	18,3	17 335	32
9	2142-2147,2149	Sivilingeniører	81,7	33,2	22,1	17,8	27 854	214
1	1110-1239	Politikere, organisasjonsleder	81,6	33,2	22,1	17,7	86 386	556
18	2320	Lektorer og adjunkter i videregående skole	81,3	33,1	22,0	17,8	10 263	129
44	3310	Grunnskolelærere	81,2	32,6	21,7	17,4	18 798	213
21	2512	Personal- og organisasjonskonsulenter	81,0	32,4	21,3	17,2	8 189	62
26	2531-2,3493, 4141	Arkivarer, konservatorer, bibliotekarer	80,9	33,2	21,9	18,1	864	12
122	7422	Trebåtbyggere	80,8	31,9	21,2	17,6	580	29
38	3143	Flygere	80,8	32,3	21,3	17,5	2 855	16
48	3412	Forsikringskonsulenter	80,6	32,3	21,3	17,2	3 908	22
19	2411-2413	Økonomisk- og samfunnsvit. planlegging	80,6	32,0	21,1	17,0	9 450	152
20	2511,3432,4121	Revisorer (inkl. statsautoriserte)	80,6	32,2	21,6	17,5	13 478	182
66	3491	Informasjonsmedarbeidere og journalister	80,6	32,1	21,6	17,5	5 884	39
159	112	Befal	80,5	32,1	21,1	17,2	10 339	122
16	2230,3231, 3232	Sykepleiere, inkl. spesialsykepleiere	80,4	31,9	21,4	17,2	3 708	11
34	3111-3120	Ingeniører og teknikere	80,4	32,0	21,1	17,0	64 357	483
22	2519	Markedsanalytikere og -konsulenter	80,4	32,0	21,1	17,2	5 943	37
23	2521	Advokater	80,3	32,3	21,3	17,1	4 569	32
8	2141	Sivilarkitekter	80,3	31,9	20,8	16,5	3 577	42
116	7313	Gull- og sølvsmeder, gravører	80,3	32,9	22,0	17,1	719	17
69	4113,5135	Sekretærer og legesekretærer	80,3	31,7	21,2	17,0	2 648	40
31	2553	Dirigenter, komponister, musikere og sangere ..	80,1	31,2	20,3	16,5	1 332	15
146	8311	Lokomotivførere og lokomotivkontrollører	80,0	31,8	21,3	16,6	1 831	49
61	3450	Polititjenestemenn	80,0	31,5	20,4	16,5	7 702	87
35	3132	Filmfotografer og innspillingsteknikere, fotografer	79,9	31,4	20,2	16,3	2 194	16
51	3416	Innkjøpere	79,8	31,1	20,6	16,6	3 196	47
79	5133	Omsorgsarbeidere og hjelpepleiere	79,8	31,7	21,1	17,4	9 079	34
84	3152	Branninspektører og brannkonstabler	79,6	31,0	20,0	15,9	3 100	42
40	3211,7450	Bioingeniører og -teknikere	79,6	30,7	19,8	15,9	2 285	39
63	3471	Dekoratører, designere og reklametegnere	79,5	30,7	20,2	16,1	1 815	13
90	6111-6130	Produsenter i landbruket	79,4	31,4	20,7	16,6	47 461	1 479
53	3418	Bankfunksjonærer	79,4	31,0	20,2	15,8	8 697	56
55	3431	Funksjonærer innen administrasjon	79,2	31,1	20,7	16,8	3 786	95
50	3415	Tekniske og kommersielle salgsrepresentanter ...	79,2	30,8	20,3	16,2	25 621	214
113	7244	Energimontører	79,1	30,5	19,9	16,0	4 363	52
144	8274	Operatører av møller for korn og krydder	79,0	30,9	20,0	16,2	1 213	23
2	1311-1320	Leder i mindre privat virksomhet	79,0	30,6	20,2	16,4	47 034	1 360
110	7241	Elektrikere, elektronikere ol.	78,8	30,5	19,9	16,0	23 672	274
86	5163	Vaktmestere o.l.	78,8	30,7	20,1	16,1	18 043	315
30	2552	Skulptører, kunstmalere og andre billedkunstnere	78,7	29,8	18,1	14,3	434	13
43	3226	Fysioterapeuter, ergoterapeuter	78,7	30,1	19,0	15,2	2 025	16
114	7311,7236	Instrumentmakere og -reparatører	78,7	30,3	20,0	17,0	2 163	35
88	5221	Butikkmedarbeidere o.l.	78,5	30,3	19,7	15,8	35 713	296
47	3411,3413, 3429	Finans-, eiendoms- og andre forretningsmenn	78,5	29,9	18,6	14,2	3 951	11
39	3144	Flygeledere	78,5	29,5	20,6	16,4	719	15
72	4222	Resepsjonister og opplysningsm	78,5	30,6	20,0	16,6	2 518	13
59	3443	Lavere saksbehandler trygdekontor	78,5	30,4	19,5	15,4	1 908	31
85	5162	Fengselsbetjenter	78,4	29,9	19,3	15,3	2 132	21
54	3421-3422	Handels- og skipsmenn, spedtører	78,4	30,5	19,9	15,5	3 733	42
70	4142	Postbud og -sorterer	78,3	30,0	19,2	15,2	6 947	60
62	3460	Sosionomer og barnevernspedagoger	78,2	30,3	19,7	16,4	3 017	44
71	4212	Post- og bankkasserere	78,1	29,9	19,6	16,7	902	30
138	8251	Grafiske trykkere	78,1	30,1	20,1	16,5	4 083	57
121	7421	Snekkere	78,0	30,2	20,0	16,1	13 848	273
103	7144	Feiere	78,0	29,0	18,9	15,2	570	16
148	8322	Buss- og sporvognførere	78,0	29,8	19,2	15,4	14 317	179
156	9142	Bilklargjørere o.l.	77,9	29,7	19,6	15,4	2 018	25
134	8162	Operatører av forbrennings, kjøle- og vannrensingsanlegg	77,9	29,0	19,0	15,3	1 852	60
118	7341	Grafikere (førtrykk)	77,9	29,8	19,6	15,6	3 526	64
87	5164,5169	Vektører og annet sikkerhetspersonale	77,8	29,6	18,8	14,8	4 521	73
109	7237,8212-3	Industri- og verktøymekanikere	77,8	30,0	19,6	15,8	19 872	323
100	7133	Glassarbeidere	77,7	29,9	19,3	15,6	1 096	14
108	7231-7234	Bil-, motor-, anleggsmaskin- og motormekanikere	77,6	29,4	19,3	15,5	28 547	503
98	7124-5,7131	Førskalingssnekkere, tømrere og taktekkere	77,6	29,6	19,3	15,6	44 454	985
130	8141	Operatører innen produksjon og videreforedl. Av trelastprod.	77,6	29,6	19,1	15,1	8 835	163
111	7242	Service- og telemontører	77,4	29,5	19,3	15,7	4 979	82
133	8159	Operatører innen kjemisk prosessindustri	77,4	29,0	18,3	14,4	6 606	79

Løpe- nummer	STYRK- kode	Yrke	e0	e50	e62	e67	Middel folke- mengde	Døde. Årlig gjennom- snitt
58	3442	Lavere saksbehandlere, likningskontor	77,3	29,4	19,4	15,7	12 477	219
82	5141	Frisører, kosmetologer	77,2	29,1	18,5	14,8	1 299	26
94	7110	Steinfagarbeider, steinhoggere o.l.	77,2	30,0	19,7	16,0	793	12
143	8273	Opertører av maskiner for framstilling av meieriprod.	77,1	28,9	19,5	15,2	1 757	37
101	7134	Rørleggere og vvs-montører	77,0	29,0	18,7	14,8	14 447	187
112	7243	Automatikere, tavlemontører	77,0	29,0	19,0	14,8	2 068	35
91	6210	Skogsarbeidere o.l.	77,0	29,3	19,3	15,5	6 533	191
37	3142	Dekksoffiserer og loser	77,0	29,1	18,7	15,0	9 430	216
60	4131,9330	Lagermedarbeidere og materialforvaltere	76,9	28,9	18,7	14,8	30 039	458
154	9120,9131-2, 9141	Forefallende arbeid, rengjøringsarbeid, vinduspussere	76,9	28,8	18,3	14,6	8 695	63
127	8113-4,8151	Operatører innen olje, gassutvinning	76,9	28,4	17,8	13,6	6 973	24
149	8331	Anleggsmaskinførere	76,8	28,8	18,6	14,9	16 131	198
145	8277	Bryggere og maskinoperatører i framstill. Min.vann, øl og andre drikkevarer	76,8	28,6	19,1	14,8	1 603	23
36	3141	Skipsmaskinister	76,7	28,7	18,7	15,0	5 786	127
132	8142	Operatører innen treforedlingsindustri	76,7	28,2	18,1	14,3	2 912	31
106	7213,7214, 7217	Kopper- og blikkenslagere, o.l.	76,7	28,8	18,7	15,1	14 449	254
92	6310	Fiskeoppdrettere	76,7	28,4	17,3	13,8	2 578	39
137	8224	Operatør innen plastfag og plastproduksjon	76,6	28,5	18,2	14,4	4 271	77
120	7412	Bakere og konditorer	76,6	29,1	19,7	15,8	2 346	60
96	7122,7126, 7127	Betong-, grunn-,vei-, anlegg-, tunnel- fjell- og sprengningsarbeidere	76,5	28,7	18,3	14,6	20 675	539
150	8332	Kran- og heisførere o.l.	76,4	28,9	19,3	15,8	2 745	58
147	8321,8323	Bil-, drosje-, varebil, lastebil og vogntogførere	76,4	28,3	18,4	14,7	50 175	745
89	5223	Dør- og telefonselgere	76,3	27,9	17,0	13,6	1 779	12
102	7141-7143	Malere og bygningstapetsere, ...	76,3	28,3	18,6	14,7	12 051	226
97	6113	Gartneriarbeidere og anleggsgartnere	76,3	28,2	18,3	15,0	4 449	119
75	5112	Konduktører og billettører (om bord i transportmidler)	76,2	27,6	17,8	15,0	1 311	41
129	8131-8139	Keramiske formere og dekoratører	76,0	28,1	18,7	15,8	1 037	18
107	7215	Riggere og spleisere	76,0	27,9	18,9	15,6	732	8
95	7121	Murere m.fl.	76,0	28,4	18,0	14,3	5 227	139
105	7212	Sveisere	75,9	28,0	18,1	14,5	11 427	236
57	3441	Tollfunksjonærer	75,9	27,5	19,4	16,2	893	31
119	7411	Slaktere, pølsemakere o.l.	75,9	28,3	19,2	15,6	3 625	76
93	6411-6412	Fiskere og fangstfolk	75,8	28,3	18,6	15,0	16 173	402
126	8111-8112	Bergfagarbeidere og prosessoperatører	75,7	27,0	17,5	14,0	3 086	118
135	8214	Operatører innen produksjon av betongprodukter mv.	75,7	27,8	17,5	14,2	3 181	52
142	8266	Opertører innen farging, vaskining, rensing mv. av tekstil o.l.	75,4	28,2	17,7	13,6	780	16
158	9160	Renovasjonsarbeidere ol.	75,4	27,3	16,9	13,1	3 984	48
76	5122	Kokker	75,3	27,1	17,5	14,0	6 398	54
136	8223	Operatører innen gummiproduksjon	75,2	27,4	17,9	14,3	853	27
128	8121	Operatører innen metallurgisk prosessfag	75,0	27,5	18,0	14,4	4 727	128
140	8253	Opertører innen kartonasje	75,0	26,8	17,7	14,4	1 246	26
141	8261-8265	Spinne-, nøstemaskin-, veve-, maskinstrikke-, sy- og tekstilpoperatører, tilskjærere	74,3	27,6	18,4	14,9	1 247	49
151	8333	Truckførere	74,0	26,6	18,0	14,8	2 686	75
77	5123	Hovmester, servitør og barkeepere	73,9	26,0	16,5	13,1	4 107	39
104	7211	Støpere	73,9	26,0	17,3	14,2	1 557	58
157	9151	Bud o.l.	73,7	26,4	17,5	14,3	2 627	46
155	9133	Kjøkken- og anretningsassistenter	73,5	25,8	15,8	12,4	2 523	19
152	8341	Dekksmannskap (skip)	73,5	25,9	17,0	13,8	6 791	152
99	7132	Isolatører og kapslere	73,0	26,0	16,5	12,8	1 663	21
153	8342	Maskinmannskap (skip)	72,7	24,5	15,7	12,7	2 623	72
2009-2013								
65	3480	Religiøse yrker	84,9	36,4	24,6	20,1	1 169	17
13	2222	Tannleger	83,6	34,5	23,2	18,9	3 096	38
8	2141	Sivilarkitekter	83,2	34,4	23,1	18,8	4 219	39
17	2310	Universitets- og høyskolelektorer	83,2	34,6	23,5	19,0	12 191	86
33	2560	Geistlige yrker	83,1	34,2	23,1	18,7	2 296	29
12	2221	Leger	83,0	34,5	23,3	19,0	12 021	88
43	3226	Fysioterapeuter, ergoterapeuter	83,0	34,3	22,5	18,4	3 137	13
9	2142-2147, 2149	Sivilingeniører	82,7	34,0	22,9	18,6	36 797	257
7	2130	Systemutviklere, programmerere	82,7	34,2	23,0	18,9	26 769	53
1	1110-1239	Toppledere, mellomledere og politikere	82,5	33,9	22,7	18,3	110 400	679
18	2320	Lektorer og adjunkter i videregående skole	82,3	33,7	22,7	18,3	15 239	156
48	3412	Forsikringskonsulenter	82,3	33,6	22,7	18,5	4 702	25
19	2411-2413	Økonomisk- og samfunnsvit. planlegging og utredning	82,3	33,7	22,5	18,1	14 679	156
16	2230,3231, 3232	Sykepleiere, inkl. spesialsykepleiere	82,2	34,0	23,2	19,2	7 829	21
44	3310	Grunnskolelærere	81,8	33,4	22,4	18,0	25 955	252
22	2519	Markedsanalytikere og -konsulenter	81,8	33,1	22,3	18,3	8 020	46
38	3143	Flygere	81,8	33,1	22,5	18,2	2 572	21

Løpe- nummer	STYRK- kode	Yrke	e0	e50	e62	e67	Middel folke- mengde	Døde. Årlig gjennom- snitt
21	2512	Personal- og organisasjonskonsulenter	81,8	33,1	22,4	18,1	11 214	83
53	3418	Bankfunksjonærer	81,7	33,1	22,1	18,0	9 236	57
34	3111-3120	Ingeniører og teknikere	81,7	33,1	22,2	18,1	75 800	554
23	2521	Advokater	81,6	32,9	22,0	17,7	5 860	37
47	3411,3413, 3429	Finans-, eiendoms- og andre forretningsmeglere	81,3	32,8	21,7	17,3	5 480	14
57	3441	Tollfunksjonærer	81,2	32,1	22,1	17,6	805	26
31	2553	Dirigenter, komponister, musikere og sangere ...	81,2	32,6	21,6	17,4	1 472	15
27	2122	Statistikere, sosial- og siviløkonomer	81,2	32,7	21,6	17,3	7 116	24
55	3431	Funksjonærer innen administrasjon	81,0	32,6	21,5	17,3	6 240	99
20	2511,3432,4121	Revisorer (inkl. statsautoriserte)	80,9	32,4	21,4	17,4	14 653	194
103	7144	Feiere	80,8	31,7	20,8	16,1	700	13
40	3211,7450	Bioingeniører og -teknikere, laboranter	80,7	31,8	21,2	17,5	2 196	37
116	7313	Gull- og sølvsmeder, gravører	80,6	31,5	20,8	16,3	605	19
90	6111-6130	Produsenter i landbruket	80,5	32,3	21,5	17,3	43 379	1 272
59	3443	Lavere saksbehandler trygdekontor	80,4	31,9	21,6	18,0	1 927	27
159	112	Befal	80,4	31,9	20,9	16,9	10 913	159
61	3450	Polititjenestemenn	80,4	31,6	20,7	16,6	7 696	85
50	3415	Tekniske og kommersielle salgsrepresentanter ...	80,4	31,8	21,0	17,1	28 352	241
51	3416	Innkjøpere	80,4	31,9	22,0	17,9	3 483	51
2	1311-1320	Leder i mindre privat virksomhet	80,4	31,8	20,9	16,9	47 538	1 272
79	5133	Omsorgsarbeidere og hjelpepleiere	80,3	32,5	22,0	17,9	19 062	76
30	2552	Skulptører, kunstmalere og andre billedkunstnere	80,3	31,6	19,8	16,7	532	11
63	3471	Dekorører, designere og reklametegnere	80,3	31,9	21,2	17,1	2 301	13
84	3152	Branninspektører og brannkonstabler	80,2	31,6	20,6	16,7	4 675	44
86	5163	Vaktmestere o.l.	80,2	32,2	21,5	17,4	24 562	327
54	3421-3422	Handels- og skipsmeglere, speditører	80,0	31,4	20,6	17,1	4 211	42
66	3491	Informasjonsmedarbeidere og journalister	79,9	31,4	21,1	17,0	6 677	53
39	3144	Flygeledere	79,9	31,2	21,3	17,4	749	15
85	5162	Fengselsbetjenter	79,8	31,3	21,0	16,6	2 326	20
127	8113-4,8151	Operatører innen olje, gassutvinning	79,8	31,6	20,7	16,5	9 229	31
26	2531-2,3493, 4141	Arkivarer, konservatorer, bibliotekarer	79,7	32,2	21,6	18,0	961	15
35	3132	Filmfotografer og innspillingsteknikere, fotografer	79,7	31,1	21,3	17,2	2 423	22
62	3460	Sosionomer og barnevernspedagoger	79,6	31,4	20,7	16,2	4 496	43
121	7421	Snekkere	79,6	31,5	20,8	16,8	16 011	252
114	7311,7236	Instrumentmakere og -reparatører	79,6	31,0	20,3	16,2	1 812	40
69	4113,5135	Sekretærer og legesekretærer	79,5	31,7	21,3	17,1	2 631	44
110	7241	Elektrikere, elektronikere ol.	79,5	31,2	20,5	16,5	25 767	309
113	7244	Energimontører	79,4	30,8	19,6	15,2	4 505	54
88	5221	Butikkmedarbeidere o.l.	79,4	31,3	20,7	16,8	38 756	337
148	8322	Buss- og sporvognførere	79,4	31,1	20,4	16,2	16 078	197
143	8273	Opertører av maskiner for framstilling av meieriprod.	79,4	31,3	20,2	16,0	1 592	34
70	4142	Postbud og -sorterere	79,4	31,3	20,8	16,5	8 094	64
144	8274	Operatører av møller for korn og krydder	79,2	30,8	20,8	17,0	1 202	21
75	5112	Konduktører og billettører (om bord i transportmidler)	79,1	30,2	19,9	15,2	1 117	33
122	7422	Trebåtbyggere	79,0	32,2	20,6	16,8	446	22
98	7124-5,7131	Forskalingssnekkere, tømrere og taktekkere	78,9	30,7	20,2	16,3	47 927	879
92	6310	Fiskeoppdrettere	78,8	30,8	19,9	15,7	3 089	29
109	7237, 8212-3	Industri- og verktøymekanikere	78,8	30,5	20,0	16,0	20 963	340
89	5223	Dør- og telefonselgere	78,8	31,4	21,7	18,2	2 862	17
156	9142	Bilklargjørere o.l.	78,7	30,1	19,9	15,9	2 194	26
146	8311	Lokomotivførere og lokomotivkontrollører	78,6	30,5	20,4	16,1	1 762	45
108	7231-7234	Bil-, motor-, anleggsmaskin- og motormekanikere	78,6	30,2	19,8	16,0	27 693	500
37	3142	Dekksoffiserer og losere	78,6	30,4	19,6	15,8	10 286	212
58	3442	Lavere saksbehandlere likningskontor	78,5	30,5	20,5	16,6	13 791	203
87	5164, 5169	Vekttere og annet sikkerhetspersonale	78,5	30,2	20,0	16,1	5 041	66
112	7243	Automatikere, tavlemontører, viklere og transformatormontører	78,4	29,3	19,6	16,3	1 894	32
111	7242	Service- og telemontører	78,3	30,2	19,6	15,6	4 471	84
91	6210	Skogsarbeidere o.l.	78,2	30,3	20,1	16,3	7 319	193
100	7133	Glassarbeidere	78,2	30,3	19,6	16,1	1 464	16
142	8266	Opertører innen farging, vaskining, rensing mv. av tekstil o.l.	78,2	30,5	21,7	17,5	919	13
96	7122, 7126, 7127	Betong-, grunn-, vei-, anlegg-, tunnel- fjell- og sprengningsarb.	78,1	29,8	19,3	15,6	23 589	458
130	8141	Opertører innen produksjon og videreforedl. av trelastprod.	78,0	29,9	19,6	15,9	7 780	150
106	7213, 7214, 7217	Kopper- og blikkenslagere, platearbeidere og bilskaderep.	78,0	29,7	19,4	15,7	14 497	246
118	7341	Grafikere (førtrykk)	78,0	30,6	20,1	16,5	3 077	68
97	6113	Gartneriarbeidere og anleggsgartnere	77,9	29,6	18,9	15,3	4 232	105
149	8331	Anleggsmaskinførere	77,9	29,9	19,6	15,9	17 558	215
95	7121	Murere m.fl.	77,9	29,7	19,2	15,3	6 162	113
101	7134	Rørleggere og vvs-montører	77,8	29,5	19,2	15,4	14 694	194
138	8251	Grafiske trykkere	77,7	29,6	19,3	15,7	3 614	65
135	8214	Operatører innen produksjon av betongprodukter mv.	77,6	30,2	19,4	15,8	2 995	45

Løpe- nummer	STYRK- kode	Yrke	e0	e50	e62	e67	Middel folke- mengde	Døde. Årlig gjennom- snitt
71	4212	Post- og bankkasserere	77,6	29,7	21,2	17,1	648	27
60	4131,9330	Lagermedarbeidere og materialforvaltere	77,6	29,6	19,3	15,4	33 072	442
72	4222	Resepsjonister og opplysningsmedarbeidere	77,5	29,4	18,9	14,8	3 509	20
158	9160	Renovasjonsarbeidere ol.	77,3	29,6	19,6	15,6	5 283	45
154	9120, 9131-2,9141	Forefallende arbeid, rengjøringsarbeid, vinduspussere	77,3	29,1	18,8	14,9	12 113	83
36	3141	Skipsmaskinister	77,2	28,9	18,4	14,8	5 535	149
133	8159	Operatører innen kjemisk prosessindustri	77,1	29,0	18,3	14,5	7 863	89
105	7212	Sveisere	77,0	28,5	18,3	14,9	10 598	234
134	8162	Operatører av forbrennings, kjøle- og vannrensingsanlegg	77,0	29,3	19,3	15,9	1 957	63
157	9151	Bud o.l.	77,0	29,8	20,1	16,3	2 901	37
82	5141	Frisører, kosmetologer	77,0	29,0	19,3	15,1	1 382	25
150	8332	Kran- og heisførere o.l.	77,0	28,5	18,4	15,2	2 630	68
140	8253	Opertører innen kartonasje	76,9	28,3	18,4	14,6	1 021	25
147	8321,8323	Bil-, drosje-, varebil, lastebil og vogntogførere	76,8	28,9	18,9	15,3	54 176	796
102	7141-7143	Malere og bygningstapetserere, ...	76,8	29,0	19,1	15,3	12 630	213
94	7110	Steinfagarbeider, steinhoggere o.l.	76,8	29,3	18,4	14,7	819	13
141	8261-8265	Spinne-, nøstemaskin-, veve-, maskinstrikke-, sy- og tekstiloperatører, tilskjærere	76,6	29,7	20,2	15,9	1 011	38
136	8223	Operatører innen gummiproduksjon	76,6	28,7	17,9	15,0	771	23
132	8142	Operatører innen treforedlingsindustri	76,6	28,5	18,5	14,5	2 869	36
126	8111-8112	Bergfagarbeidere og prosessoperatører	76,5	28,3	17,8	14,3	2 389	96
120	7412	Bakere og konditorer	76,4	28,9	19,2	15,7	1 984	56
119	7411	Slaktere, pølsemakere o.l.	76,4	27,8	18,5	15,2	2 944	75
99	7132	Isolatører og kapslere	76,3	28,0	18,1	14,5	1 736	18
137	8224	Operatør innen plastfag og plastproduksjon	76,2	28,2	18,4	14,5	3 765	74
128	8121	Operatører innen metallurgisk prosessfag	76,1	28,9	18,7	15,1	3 675	109
104	7211	Støpere	76,0	27,3	17,6	14,4	1 282	48
145	8277	Bryggere og maskinoperatører i framstilling av min.vann, øl og andre drikkvarer	76,0	27,9	17,2	13,2	1 454	26
77	5123	Hovmester, servitør og barkeepere	75,9	27,3	17,6	14,2	4 905	37
76	5122	Kokker	75,7	27,4	17,2	13,7	8 642	73
93	6411-6412	Fiskere og fangstfolk	75,6	28,6	19,2	15,7	14 088	379
107	7215	Riggere og spleisere	75,5	26,7	16,1	13,4	1 186	12
155	9133	Kjøkken- og anretningsassistenter	75,4	26,9	17,1	13,3	3 170	22
129	8131-8139	Keramiske formere og dekoratør	75,2	26,8	16,5	13,0	1 093	20
151	8333	Truckførere	74,6	25,6	17,3	14,3	2 188	81
152	8341	Dekkmannskap (skip)	74,0	26,7	16,9	13,5	7 093	155
153	8342	Maskinmannskap (skip)	72,9	24,7	15,8	12,6	2 310	72

Kilde: Befolkningsstatistikk, Folke- og bologtellingene og Registerbasert sysselsettingsstatistikk

Tabell 3.6. Forventet gjenstående levetid for kvinner ved ulike alderstrinn, etter yrke. 2009-2013 og 2004-2008

Løpe- nummer	STYRK-kode	Yrke	e0	e50	e62	e67	Middel folke- mengde	Døde. Årlig gjennom- snitt
2004-2008								
43	3 226	Fysioterapeuter, ergoterapeuter	85,9	37,1	25,7	20,9	6 088	44
17	2 310	Universitets- og høyskolelektorer	85,7	36,5	25,1	20,4	7 060	14
44	3 310	Grunnskolelærere	85,6	36,6	25,4	21,0	40 722	273
18	2 320	Lektorer og adjunkter i videregående skole	85,5	36,6	25,3	20,9	8 203	58
16	2230,3231,3232	Sykepleiere, inkl. spesialsykepleiere	85,3	36,3	25,1	20,6	45 620	325
1	1110-1239	Politikere, organisasjonsledere	85,3	36,3	25,0	20,5	32 256	131
26	2531-2,3493,4141	Arkivarer, konservatorer, bibliotekarer Opertører innen farging, vaskining, rensing mv. av tekstil o.l.	85,2	36,3	25,0	20,7	3 288	32
142	8 266	av tekstil o.l.	85,2	36,1	25,0	20,4	1 769	8
45	3 320	Førskolelærere	85,2	36,1	24,8	20,3	12 203	21
78	5 131	Barne- og ungdomsarbeidere Opertører innen produksjon og vid.foredling av treastprod.	85,1	36,2	24,9	20,2	30 534	58
130	8 141	84,8	35,8	25,1	21,0	1 336	4	
70	4 142	Postbud og -sorterere	84,8	36,1	25,1	20,6	5 372	20
35	3 132	Filmfotografer og innspillingsteknikere, fotografer	84,7	35,3	25,1	21,3	718	5
13	2 222	Tannleger	84,7	35,6	24,5	20,2	1 394	11
65	3 480	Religiøse yrker	84,6	35,7	24,0	19,8	1 414	18
31	2 553	Dirigenter, komponister, musikere og sangere	84,6	35,5	24,2	19,8	611	6
63	3 471	Dekoratorer, designere og reklametegnere	84,5	35,5	24,5	20,6	2 377	5
40	3211, 7450	Bioingeniører og -teknikere, laboranter	84,5	35,5	24,3	20,2	6 135	45
12	2 221	Leger	84,4	35,5	24,3	20,1	3 828	14
51	3 416	Innkjøpere	84,4	35,4	24,5	20,2	1 752	8
90	6111-6130	Produsenter i landbruket	84,3	35,3	24,3	19,9	16 271	280
69	4113, 5135	Sekretærer og legesekretærer	84,2	35,3	24,2	19,9	37 418	230
20	2511,3432,4121	Revisorer (inkl. statsautoriserte)	84,1	35,2	24,1	19,8	26 421	144
87	5164, 5169	Vektore og annet sikkerhetspersonale	84,0	35,4	24,1	19,6	1 693	15
79	5 133	Omsorgsarbeidere og hjelpepleiere	84,0	35,2	24,2	19,8	67 896	470
66	3 491	Informasjonsmedarbeidere og journalister	84,0	35,0	24,2	20,0	4 266	16
48	3 412	Forsikringskonsulenter	84,0	35,1	23,8	19,8	4 358	20

Løpe- nummer	STYRK-kode	Yrke					Middel folke- mengde	Døde. Årlig gjennom- snitt
			e0	e50	e62	e67		
89	5 223	Dør- og telefonselgere	83,9	35,3	24,5	20,2	3 019	8
34	3111-3120	Ingeniører og teknikere	83,9	34,9	23,8	19,4	9 006	18
19	2411-2413	Økonomisk- og samfunnsvit. planlegging	83,9	34,8	23,5	19,4	8 734	93
86	5 163	Vaktmestere o.l.	83,8	34,8	23,3	19,3	1 318	24
55	3 431	Funksjonærer innen administrasjon	83,7	34,9	23,9	19,4	7 731	49
71	4 212	Post- og bankkasserere	83,7	34,7	23,4	19,1	3 241	47
53	3 418	Bankfunksjonærer	83,7	34,7	23,8	19,4	15 528	84
62	3 460	Sosionomer og barnevernspedagoger	83,5	34,5	23,4	19,3	8 440	83
8	2 141	Sivilarkitekter	83,4	34,0	23,3	18,3	1 882	6
81	5 137	Apotekteknikere	83,3	34,5	23,4	19,1	4 234	29
148	8 322	Buss- og sporvognførere	83,3	34,7	24,6	20,5	1 388	5
59	3 443	Lavere saksbehandler trygdekontor	83,3	34,2	23,1	18,9	10 099	106
88	5 221	Butikkmedarbeidere o.l.	83,2	34,3	23,5	19,3	116 270	1 528
80	5 133	Hjemmehjelpere	83,1	34,1	23,2	19,0	11 810	266
58	3 442	Lavere saksbehandlere likningskontor	83,0	34,4	23,7	19,5	76 743	1 098
50	3 415	Tekniske og kommersielle salgsrepresentanter	83,0	34,3	23,7	19,6	7 586	29
		Opertører av maskiner for framstilling av						
143	8 273	meieriprodukter	83,0	33,6	23,2	19,0	1 077	20
72	4 222	Resepsjonister og opplysningsmedarbeidere	83,0	34,0	23,0	18,8	5 355	23
42	3 225	Tannpleiere	82,9	34,3	23,0	18,5	3 148	45
2	1311-1320	Ledere i mindre privat virksomhet	82,9	34,2	23,3	19,2	13 700	304
		Spinne-, nøstemaskin-, veve-, maskinstrikke-, sy-						
141	8261-8265	og tekstiloperatører, tilskjærere	82,9	33,9	23,6	19,5	14 125	357
21	2 512	Personal- og organisasjonskonsulenter	82,9	33,9	22,8	18,3	7 091	26
73	4 223	Sentralbordoperatører	82,8	34,0	23,5	19,2	5 532	90
56	3 435	Husøkonomer, reiseledere og guider	82,8	34,0	23,6	19,7	4 160	63
123	7432-7434	Skreddere, kjole- og draktsyere	82,6	33,7	22,6	18,7	729	28
97	6 113	Gartnerarbeidere og anleggsgartnere	82,6	33,9	23,4	19,2	2 487	50
15	2 224	Farmasøyter og reseptarer	82,6	33,9	22,9	18,6	1 762	13
119	7 411	Slaktere, pølsemakere o.l.	82,6	34,0	23,3	18,5	881	21
82	5 141	Frisører, kosmetologer	82,4	33,8	22,9	18,8	13 785	96
22	2 519	Markedsanalytikere og -konsulenter	82,4	33,5	22,6	18,3	6 534	15
110	7 241	Elektrikere, elektronikere ol.	82,1	33,8	22,3	17,3	533	5
155	9 133	Kjøkken- og anretningsassistenter	82,1	33,5	22,7	18,5	17 742	260
		Forefallende arbeid, rengjøringsarbeid,						
154	9120,9131-2,9141	vinduspussere	82,0	33,3	22,5	18,3	62 610	1 325
76	5 122	Kokker	81,9	33,0	22,1	17,9	9 738	222
118	7 341	Grafikere (førtrykk)	81,8	33,3	22,2	17,9	1 459	10
60	4131, 9330	Lagermedarbeidere og materialforvaltere	81,7	33,0	22,6	18,4	4 642	58
137	8 224	Operatør innen plastfag og plastproduksjon	81,6	32,7	22,3	18,2	1 558	24
109	7237,8212-3	Industri- og verktøymekanikere	81,5	32,1	21,6	18,9	769	9
133	8 159	Operatører innen kjemisk prosessindustri	81,1	32,4	22,3	17,8	1 021	6
111	7 242	Service- og telemontører	81,0	33,6	23,3	18,6	624	11
7	2 130	Systemutviklere, programmerere	81,0	32,4	21,7	17,8	4 597	14
68	4 112	Dataregistrere	80,7	34,2	23,7	19,5	2 247	25
138	8 251	Grafiske trykkere	80,6	32,1	21,1	16,9	840	16
74	5 111	Verter/vertinner på fly/skip	80,5	31,8	20,9	17,1	2 546	18
77	5 123	Hovmester, servitør og barkeepere	80,2	31,6	21,3	17,4	10 945	204
147	8321, 8323	Bil-, drosje-, varebil, lastebil og vogntogførere	80,1	31,6	21,5	17,6	2 406	21
157	9 151	Bud o.l.	79,9	31,2	21,0	16,9	1 692	24
140	8 253	Opertører innen kartonasje	79,9	30,9	20,5	16,5	733	22
120	7 412	Bakere og konditorer	79,0	30,3	21,2	17,8	874	22
2009-2013								
65	3480	Religiøse yrker	87,3	39,3	28,1	23,2	1 664	14
13	2222	Tannleger	87,0	37,9	26,0	21,5	2 066	10
8	2141	Sivilarkitekter	86,7	37,6	26,5	21,8	2 751	6
44	3310	Grunnskolelærere	86,7	37,6	26,3	21,8	68 628	344
7	2130	Systemutviklere, programmerere	86,4	37,3	26,3	22,0	7 090	11
34	3111-3120	Ingeniører og teknikere	86,4	37,4	26,2	21,9	11 601	23
45	3320	Førskolelærere	86,4	37,3	26,1	21,7	22 464	32
43	3226	Fysioterapeuter, ergoterapeuter	86,3	37,3	25,9	21,4	8 651	57
18	2320	Lektorer og adjunker i videregående skole	85,9	36,9	25,8	21,3	14 650	85
26	2531-2,3493,4141	Arkivarer, konservatorer, bibliotekarer	85,9	36,9	25,8	21,3	4 322	38
63	3471	Dekoratører, designere og reklametegnere	85,8	36,8	25,8	21,8	3 150	7
15	2224	Farmasøyter og reseptarer	85,8	36,7	25,2	20,7	2 275	12
17	2310	Universitets- og høgskolelektorer	85,8	36,7	25,1	20,6	9 645	23
16	2230,3231,3232	Sykepleiere, inkl. spesialsykepleiere	85,8	36,7	25,4	20,9	79 827	397
		Opertører innen produksjon og vid.foredling av						
130	8141	treastprod.	85,6	37,4	26,3	22,1	1 129	5
12	2221	Leger	85,6	36,3	24,8	20,6	8 190	18
21	2512	Personal- og organisasjonskonsulenter	85,5	36,4	25,3	20,7	12 527	33
1	1110-1239	Politikere, organisasjonsledere og mellomledere	85,4	36,3	25,0	20,5	53 510	197
22	2519	Markedsanalytikere og -konsulenter	85,4	36,0	24,8	20,4	8 506	14
78	5131	Barne- og ungdomsarbeidere	85,3	36,3	25,1	20,5	66 133	121
31	2553	Dirigenter, komponister, musikere og sangere	85,2	35,8	24,4	20,0	852	7
69	4113,5135	Sekretærer og legesekretærer	85,0	36,0	24,8	20,4	43 689	295

Løpe- nummer	STYRK-kode	Yrke					Middel folke- mengde	Døde. Årlig gjennom- snitt
			e0	e50	e62	e67		
90	6111-6130	Produsenter i landbruket	84,9	35,7	24,8	20,4	14 868	288
40	3211,7450	Bioingeniører og -teknikere, laboranter Opertører innen farging, vaskining, rensing mv. av tekstil o.l.	84,9	35,6	24,5	20,0	7 264	55
142	8266		84,8	36,3	25,3	21,3	2 209	12
19	2411-2413	Økonomisk- og samfunnsvit. planlegging	84,8	35,9	24,6	20,1	15 585	113
62	3460	Sosionomer og barnevernspedagoger	84,6	35,5	24,6	20,2	15 181	94
20	2511,3432,4121	Revisorer (inkl. statsautoriserte)	84,5	35,5	24,4	20,0	33 945	188
59	3443	Lavere saksbehandler trygdekontor	84,5	35,8	24,7	20,2	10 228	115
66	3491	Informasjonsmedarbeidere og journalister	84,5	35,6	24,7	20,1	5 272	19
51	3416	Innkjøpere	84,4	35,9	25,0	20,7	2 282	11
79	5133	Omsorgsarbeidere og hjelpepleiere	84,4	35,6	24,5	20,2	120 349	701
53	3418	Bankfunksjonærer	84,3	35,4	24,5	19,9	15 308	102
55	3431	Funksjonærer innen administrasjon	84,3	35,2	24,1	19,5	14 653	73
48	3412	Forsikringskonsulenter	84,2	35,1	24,0	19,5	5 051	28
72	4222	Resepsjonister og opplysningsmedarbeidere	84,2	35,4	24,5	20,3	6 400	29
86	5163	Vaktmestere o.l.	84,1	35,2	24,3	19,7	1 858	22
71	4212	Post- og bankkasserere	84,0	35,8	24,9	20,4	2 670	47
88	5221	Butikkmedarbeidere o.l.	83,8	34,9	24,1	19,8	113 143	1 632
42	3225	Tannpleiere	83,7	34,6	23,6	19,4	2 324	46
2	1311-1320	Ledere i mindre privat virksomhet	83,6	34,6	23,5	19,3	16 570	287
97	6113	Gartneriarbeidere og anleggsgartnere Opertører av maskiner for framstilling av meieriprodukter	83,6	34,6	24,0	19,8	2 402	47
143	8273		83,6	34,7	24,1	20,6	1 098	16
123	7432-7434	Skreddere, kjøl- og draktsyere	83,5	34,8	23,6	19,1	698	18
81	5137	Apotekteknikere	83,5	34,3	22,9	18,6	4 185	36
80	5133	Hjemmehjelpere	83,4	34,6	23,9	19,5	13 359	292
50	3415	Tekniske og kommersielle salgsrepresentanter	83,4	34,4	23,4	19,2	9 321	36
35	3132	Filmfotografer og innspillingsteknikere, fotografer	83,3	35,1	25,1	20,1	858	7
58	3442	Lavere saksbehandlere likningskontor	83,3	34,4	23,8	19,7	64 007	1 255
89	5223	Dør- og telefonselgere	83,3	34,8	23,8	19,5	4 086	13
70	4142	Postbud og -sorterere	83,3	34,6	23,3	18,9	6 106	31
118	7341	Grafikere (førtrykk)	83,3	33,9	23,7	19,1	1 426	10
119	7411	Slaktere, pølsemakere o.l.	83,0	33,6	24,1	19,7	696	20
60	4131,9330	Lagermedarbeidere og materialforvaltere	82,8	33,8	22,8	18,6	5 431	61
82	5141	Frisører, kosmetologer	82,7	33,8	23,1	19,1	14 726	104
111	7242	Service- og telemontører	82,7	33,2	21,9	18,5	498	12
110	7241	Elektrikere, elektronikere ol.	82,7	33,5	22,6	18,1	737	6
76	5122	Kokker	82,6	33,8	23,0	18,6	10 988	205
87	5164,5169	Vektore og annet sikkerhetspersonale Forefallende arbeid, rengjøringsarbeid,	82,3	33,6	22,3	18,3	2 044	17
154	9120,9131-2,9141	vinduspussere	82,3	33,5	22,7	18,5	71 462	1 416
140	8253	Opertører innen kartonasje	82,3	32,8	22,3	17,9	585	17
148	8322	Buss- og sporvognførere	82,1	33,0	21,7	17,5	1 374	6
147	8321,8323	Bil-, drosje-, varebil, lastebil og vogntogførere	82,1	33,5	23,9	19,7	2 814	22
155	9133	Kjøkken- og anretningsassistenter	82,0	33,3	22,6	18,4	18 127	287
120	7412	Bakere og konditorer	81,9	33,8	23,4	19,1	776	19
73	4223	Sentralbordoperatører	81,8	33,4	23,2	19,2	4 703	107
74	5111	Verter/vertinner på fly/skip	81,7	33,0	21,9	17,5	2 605	18
109	7237,8212-3	Industri- og verktøymekanikere	81,2	33,2	23,3	18,6	890	10
137	8224	Operatør innen plastfag og plastproduksjon Spinne-, næstemaskin-, veve-, maskinstrikke-, sy- og tekstilpoperatører, tilskjærere	81,0	31,9	21,7	18,1	1 286	31
141	8261-8265		81,0	32,9	22,8	18,8	10 354	360
138	8251	Grafiske trykkere	80,8	31,3	19,8	16,5	740	15
56	3435	Husøkonomer, reiseledere og guider	80,7	33,1	23,7	20,2	2 296	65
77	5123	Hovmester, servitør og barkeepere	80,3	31,7	21,6	17,8	10 321	199
68	4112	Dataregistrerere	80,1	32,4	22,6	18,9	1 610	33
133	8159	Operatører innen kjemisk prosessindustri	79,4	29,9	19,5	15,5	1 260	9
157	9151	Bud o.l.	79,1	31,5	21,8	17,8	1 564	25

Kilde: Befolkningsstatistikk, Folke- og biologtellingene og Registerbasert sysselsettingsstatistikk

4. Uttak av pensjon etter yrke

4.1. Bakgrunn og problemstilling

I denne delen av rapporten vil vi undersøke om det er noen sammenheng mellom dødeligheten etter yrke og tendensen til å ta ut alderspensjon før fylte 67 i de samme yrkene uten samtidig å slutte som yrkesaktiv. Likeledes er det undersøkt om det er noen sammenheng mellom yrkesdødeligheten og det å slutte som yrkesaktiv med alderspensjon, avtalefestet pensjon (AFP) eller uten noen offentlig pensjonsytelse før fylte 67 år.

Ny folketrygd ble innført i Norge fra 1.1.2011. Før 2011 var AFP en tidligpensjon for aldersklassene 62-66 år både i privat og offentlig sektor, mens uttak av alderspensjon i folketrygden først kunne skje fra fylte 67 år. Uttak av gradert alderspensjon fra folketrygden var ikke mulig før 2011. Fra 2011 ble det mulig å ta ut gradert folketrygd fra 62 år i privat sektor, uavhengig av yrkesaktivitet og arbeidsinntekt. AFP er nå blitt en tilleggspensjon som tas ut samtidig med alderspensjonen. I offentlig sektor er den tidligere ordningen med AFP beholdt. Sysselsatte i privat sektor som tok ut AFP etter gammel ordning, senest fra desember 2010, kan beholde denne inntil de fyller 67 år. Reglene for folketrygden er de samme som i offentlig sektor, men samordning med offentlig tjenstepensjon gjør det mindre lønnsomt å stå lenger i arbeidet i offentlig sektor sammenliknet med privat sektor.

Etter reglene i folketrygden kan ikke personer med lav pensjonsopptjening ta ut tidligpensjon fra fylte 62 år. Disse personene må ta ut 100 prosent alderspensjon på laveste pensjonsnivå fra og med måneden etter de fylte 67 år. Det viser seg at enkelte yrker eller grupper av yrker er overrepresentert her. Blant kvinner gjelder dette mer eller mindre de fleste yrker som ikke har krav til spesiell kompetanse eller lederansvar. Som vist i første del av denne rapporten er det store ulikheter i forventet levealder og dermed dødelighet mellom yrkene. Her vil vi se på om det er noen sammenheng mellom dødelighet (målt med levealder etter yrke) og tendensen til å ta ut tidligpensjon uten tilsvarende reduksjon i arbeidstid. Vi vil også se på om det er sammenheng mellom full tidligpensjonering med alderspensjon eller AFP og dødelighet i yrkene. Personer i yrker med forventet kortere gjenstående levetid ved 62 år har sannsynligvis gjennomgående dårligere helse enn personer i yrker med lengre forventet gjenstående levetid. Mest sannsynlig vil disse personene slutte i tidligere i arbeidet.

Muligheten for uttak av gradert alderspensjon fra og med måneden etter fylte 62 år gjelder fra 1. januar 2011. I beregningene tar vi utgangspunkt i befolkningen bosatt i Norge per 1.1.2011 med opplysninger om yrke, avtalt ukentlig arbeidstid og sektor fra registerbasert sysselsettingsstatistikk 4. kvartal 2010. Bare bosatte som var yrkesaktive i 4. kvartal tas med. Dette gjelder også personer som tok ut delvis AFP eller delvis uføretrygd i kombinasjon med inntektsgivende arbeid. Fordi det er mulig å ta ut tidligpensjon fra måneden etter fylte 62 år, deler vi de registrerte i grupper etter fødselsår og –måned. For å gruppere personer i ulike yrkesgrupper etter uttak av tidligpensjon versus reduksjon i arbeidstid hentes informasjon om avtalt ukentlig arbeidstid fra én årgang av sysselsettingsstatistikken. Eventuell reduksjon i arbeidstid (eller full pensjonering) sammenliknes med endring i pensjoneringsgrad i den samme perioden fra trygdefilen. Vi får da informasjon om uttaket av alderspensjon som samsvarer med reduksjon i arbeidstid eller om det tas ut mer pensjon enn reduksjonen i arbeidstid skulle tilsi. Videre ser vi på om det er noen sammenheng mellom dødelighetsmønsteret i yrker og de sysselsattes atferd med hensyn til uttak av tidligpensjon etter yrke. Se ramme for ytterligere beskrivelse av fremgangsmåte og kilder.

Personene i undersøkelsen testes med hensyn på uttak av tidligpensjon ved å følge dem over nesten en treårsperiode fra 1. januar 2011, da ny folketrygd trådte i kraft, til 4. kvartal 2013. Den første perioden for uttak av pensjon går fra og med januar 2011 til og med november 2011 (som er siste måned for pensjonsuttak før registrering av ny status for yrkesaktivitet og arbeidstid). Neste periode strekker seg fra og med desember 2011 til og med november 2012 og den tredje perioden for uttak av pensjon fra desember 2012 til og med november 2013. Det blir da mulig å sammenlikne eventuell ny pensjoneringsgrad med eventuell reduksjon i avtalt arbeidstid.

For å få en oversikt over pensjonsuttak sammenliknet med pensjonering, settes data fra disse tre datakildene sammen som vist nedenfor i prioritert rekkefølge. Det vil si at personer som tilfredsstiller kravene til flere av kategoriene nevnt under en gang i løpet av observasjonsperioden plasseres i kategorien med lavest rangnummer. Vi tar bare med personer som var bosatt i Norge i hele treårsperioden og som ikke ble fullt uføretrygdet i perioden. Denne avgrensingen er gjort for å begrense beregningene til personer som hadde anledning til å eventuelt å ta ut tidligpensjon eller slutte som yrkesaktiv. Personene nevnt over grupperes etter følgende alternativkategorier i prioritert rekkefølge for pensjoneringsatferd:

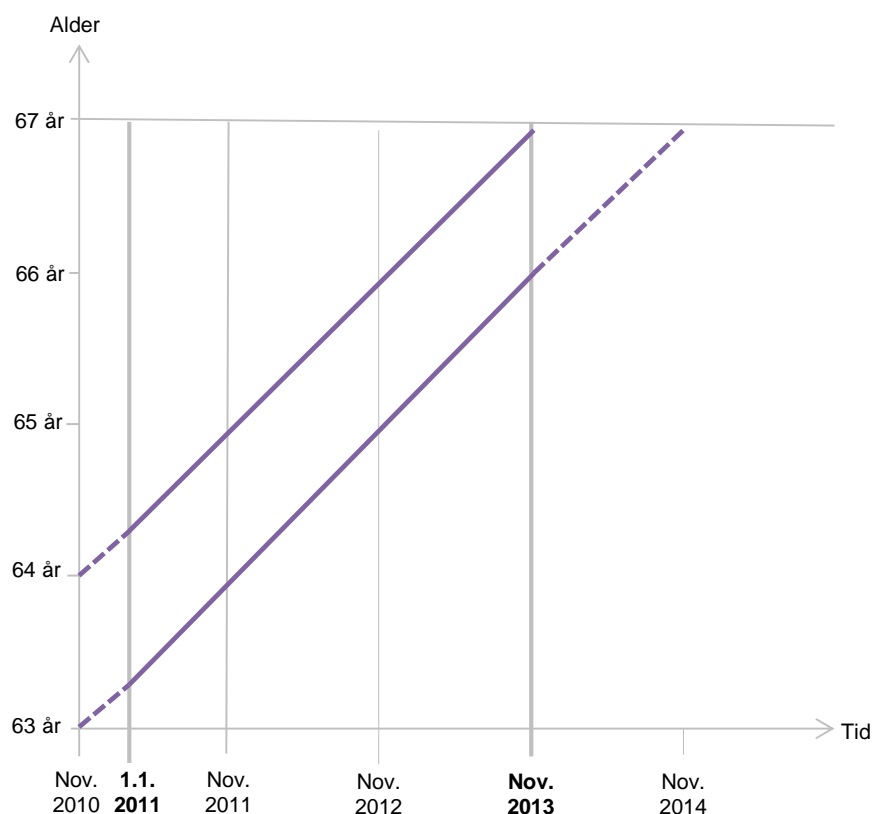
1. Personer som har tatt ut 100 prosent alderspensjon, men som fortsatt er yrkesaktive.
2. Personer som har tatt ut delvis alderspensjon og tatt ut mer pensjon enn en tilsvarende reduksjon i arbeidstid skulle tilsi.
3. Personer som har tatt ut delvis alderspensjon og alderspensjon tilsvarende eller lavere enn reduksjon i arbeidstid skulle tilsi.
4. Personer som har tatt ut delvis AFP i offentlig sektor eller etter gamle regler i privat sektor uten å slutte helt i arbeidslivet. I privat sektor må AFP være påbegynt senest i desember 2010.
5. Fullt pensjonerte eller yrkespassive uten pensjon.
6. Yrkesaktive som ikke har tatt ut noe pensjon (verken alderspensjon eller AFP) før fylte 67 år.

Siden uttak av pensjon alltid starter ved begynnelsen av en måned, grupperer vi personene etter fødselsår og –måned. Hvis vi skriver fødselsår og –måned som ååååmm, vil f.eks. personer født i desember 1946 tilhøre fødselskohorten 194612. Grupperingen beskrevet over forutsetter at personene følges over en periode som strekker seg f.o.m. januar 2011 t.o.m. november 2013. Det er også en forutsetning at personene er i alderen 62-66 år i hele perioden.

Med tilgjengelige data var det mulig å følge de 13 fødselsårs- og –måneds-kohortene 194611 – 194711 over de knapt tre årene fra 1.1.2011 (da ny folketrygd trådte i kraft) til november 2013, hvor personene i hele perioden var i alderen 62-66 år.

Figur 4.1 viser hvordan fødselsårs og –måneds-kohortene 194611 – 194711 kan følges fra alder 63-64 år til alder 66-67 år i observasjonsperioden f.o.m. januar 2011 t.o.m. november 2013 og videre til eventuelt pensjonsuttak ved fylte 67 år.

Figur 4.1 Personer født 194611 – 194711 som var yrkesaktive i november 2010 etter pensjoneringskategori over perioden 1.1.2011 – november 2013 og yrkesaktive personer som første gang tok ut alderspensjon måneden etter fylte 67 år

Yrkesaktive november 2010 observeres fra 1.1.2011 til november 2013 for eventuelt pensjonsuttak i perioden. Personer med minste pensjonsnivå har 100 prosent pensjonsuttak fra måneden etter fylte 67 år.) Kilde: Registerbasert sysselsettingsstatistikk, Folketellinger og NAV

Tabellene 4.1 – 4.3 viser fordelingen av de kategoriene beskrevet i rammeteksten både i absolutte tall og relativt i forhold til totalen. Det er særskilte tabeller for offentlig og privat sektor samt en tabell for begge sektorer samlet. For å beregne antall i kategori 5 og 6 fra tabellen må det summeres over ulike kategorier av pensjon og avgangsårsaker fra arbeidslivet.

Etter 2011 ble det ulik AFP-ordning i offentlig og privat sektor. Incentivene for å ta ut tidligpensjon er derfor ulik mellom de to sektorene. Tabell 4.2 og 4.3 viser til dels store forskjeller mellom tidlig pensjonsuttak blant yrkesaktive i offentlig og privat sektor. Vel halvparten av differansen mellom andelene som tok ut tidligpensjon blant menn i privat sektor kan forklares av et høyere AFP-uttak i offentlig sektor. Blant kvinner er forskjellen mellom privat og offentlig sektor langt lavere enn blant menn. Tar vi med AFP er det liten forskjell i pensjonsuttak etter sektor blant kvinner. Den store forskjellen mellom kjønnene i uttak av tidligpensjon blant yrkesaktive kan til dels forklares med krav om tilstrekkelig pensjonsopptjening for å kunne ta ut tidligpensjon før fylte 67 år.

Tabell 4.1 Antall i månedskullene 194611-194711 og som var sysselsatte 4. kvartal 2010 i ulike grupper etter 1-sifret yrkeskode og pensjonsatferd fram til nov. 2013. Alle sektorer

1 siff-styrk	Alle sysselsatte	Antall personer født 194611-194711, sysselsatte i 2010 og ikke død, utvandret eller fullt ufør	100 prosent tidlig-pensjon, fortsatt syssel-satt	Delvis pensjon, med grad høyere enn reduksjon i arbeidstid	Delvis pensjon, med grad lavere/lik reduksjon i arbeidstid	AFP og fortsatt syssel-satt	Annen pensjon fra Nav, fortsatt yrkes-aktiv	Syssel-satt ikke i trygde-systemet	Alders-pensjon og yrkes-passiv	AFP og yrkes-passiv	Annen pensjon fra NAV og yrkes-passiv	Ikke i arbeid eller i trygde-systemet
Menn												
	Sum	16 266	4 686	474	1 327	913	502	3 893	1 832	1 626	262	751
0	Mangler yrkeskode	84	12	2	0	0	2	32	2	0	0	34
1	Ledere og militære yrker	2 642	827	71	265	113	40	663	325	210	17	111
2	Akademiske yrker	3 269	829	103	142	267	42	1 116	215	366	40	149
3	Høgskoleyrker	3 213	789	93	270	201	68	729	409	424	61	169
4	Kontoryrker	692	163	19	92	41	16	117	119	85	20	20
5	Salgs- og serviceyrker	1 416	448	32	69	58	82	332	168	105	37	85
6	Bønder, fiskere m.v.	1 046	404	54	11	64	62	304	78	21	12	36
7	Håndverkere	1 824	545	43	210	89	94	291	230	197	43	82
	Prosess- og maskin- operatører, transport- arbeidere	1 793	596	49	243	71	74	252	247	179	29	53
9	Renholdere, hjelpearbeidere mv. ...	287	73	8	25	9	22	57	39	39	3	12
Kvinner												
	Sum	12 987	1 319	284	312	706	1 420	4 319	743	1 589	880	1 415
0	Mangler yrkeskode	175	11	2	0	0	22	83	4	2	16	35
1	Ledere og militære yrker	692	101	18	21	39	33	245	66	83	11	75
2	Akademiske yrker	2 007	254	45	25	170	116	711	120	283	84	199
3	Høgskoleyrker	3 111	365	70	80	213	270	871	178	534	219	311
4	Kontoryrker	1 655	194	42	88	113	173	466	146	207	85	141
5	Salgs- og serviceyrker	3 911	319	82	45	129	593	1 445	163	323	356	456
6	Bønder, fiskere m.v.	243	21	5	3	3	30	123	7	4	13	34
7	Håndverkere	91	9	1	1	0	16	32	5	9	8	10
	Prosess- og maskinoperatører, transport- arbeidere	272	15	2	30	15	33	58	23	51	31	14
9	Renholdere, hjelpearbeidere mv. ...	830	30	17	19	24	134	285	31	93	57	140
Prosent												
Menn												
	Sum	100,0	28,8	2,9	8,2	5,6	3,1	23,9	11,3	10,0	1,6	4,6
0	Mangler yrkeskode	100,0	14,3	2,4	0,0	0,0	2,4	38,1	2,4	0,0	0,0	40,5
1	Ledere og militære yrker	100,0	31,3	2,7	10,0	4,3	1,5	25,1	12,3	7,9	0,6	4,2
2	Akademiske yrker	100,0	25,4	3,2	4,3	8,2	1,3	34,1	6,6	11,2	1,2	4,6
3	Høgskoleyrker	100,0	24,6	2,9	8,4	6,3	2,1	22,7	12,7	13,2	1,9	5,3
4	Kontoryrker	100,0	23,6	2,7	13,3	5,9	2,3	16,9	17,2	12,3	2,9	2,9
5	Salgs- og serviceyrker	100,0	31,6	2,3	4,9	4,1	5,8	23,4	11,9	7,4	2,6	6,0
6	Bønder, fiskere m.v.	100,0	38,6	5,2	1,1	6,1	5,9	29,1	7,5	2,0	1,1	3,4
7	Håndverkere	100,0	29,9	2,4	11,5	4,9	5,2	16,0	12,6	10,8	2,4	4,5
	Prosess- og maskin- operatører, transport- arbeidere	100,0	33,2	2,7	13,6	4,0	4,1	14,1	13,8	10,0	1,6	3,0
9	Renholdere, hjelpearbeidere mv. ...	100,0	25,4	2,8	8,7	3,1	7,7	19,9	13,6	13,6	1,0	4,2
Kvinner												
	Sum	100,0	10,2	2,2	2,4	5,4	10,9	33,3	5,7	12,2	6,8	10,9
0	Mangler yrkeskode	100,0	6,3	1,1	0,0	0,0	12,6	47,4	2,3	1,1	9,1	20,0
1	Ledere og militære yrker	100,0	14,6	2,6	3,0	5,6	4,8	35,4	9,5	12,0	1,6	10,8
2	Akademiske yrker	100,0	12,7	2,2	1,2	8,5	5,8	35,4	6,0	14,1	4,2	9,9
3	Høgskoleyrker	100,0	11,7	2,3	2,6	6,8	8,7	28,0	5,7	17,2	7,0	10,0
4	Kontoryrker	100,0	11,7	2,5	5,3	6,8	10,5	28,2	8,8	12,5	5,1	8,5
5	Salgs- og serviceyrker	100,0	8,2	2,1	1,2	3,3	15,2	36,9	4,2	8,3	9,1	11,7
6	Bønder, fiskere m.v.	100,0	8,6	2,1	1,2	1,2	12,3	50,6	2,9	1,6	5,3	14,0
7	Håndverkere	100,0	9,9	1,1	1,1	0,0	17,6	35,2	5,5	9,9	8,8	11,0
	Prosess- og maskinoperatører, transport- arbeidere	100,0	5,5	0,7	11,0	5,5	12,1	21,3	8,5	18,8	11,4	5,1
9	Renholdere, hjelpearbeidere mv. ...	100,0	3,6	2,0	2,3	2,9	16,1	34,3	3,7	11,2	6,9	16,9

Kilde: Befolkningsstatistikk, registerbasert sysselsettingsstatistikk, Folketellinger og NAV

Tabell 4.2. Antall i månedskullene 194611-194711 og som var sysselsatte 4. kvartal 2010 i ulike grupper etter 1-sifret yrkeskode og pensjonsatferd fram til nov. 2013. Privat sektor

1 siff- styrk	Alle sysselsatte	Antall	100	Delvis	Delvis	Annem	Syssel-	Alders-	AFP og	Annem	Ikke i	
		personer født 194611- 194711, sysselsatte i 2010 og ikke død, utvandret eller fullt ufør	prosent tidlig- pensjon, fortsatt syssel- satt	med grad høyere enn reduk- sjon i arbeidstid	Delvis pensjon, med grad lavere/lik reduksjon i arbeidstid	AFP og fortsatt syssel- satt	pensjon fra Nav, fortsatt yrkes- aktiv	satt ikke i trygde- systemet	pensjon og yrkes- passiv	AFP og yrkes- passiv	pensjon fra NAV og yrkes- passiv	Ikke i arbeid eller i trygde- systemet
Menn												
	Sum	11294	3722	340	1162	460	388	2437	1440	802	150	393
0	Mangler yrkeskode	75	12	1	0	0	2	30	2	0	0	28
1	Ledere og militære yrker	1891	678	50	243	55	36	413	270	90	12	44
2	Akademiske yrker	1392	460	44	107	61	28	450	109	76	5	52
3	Høgskoleyrker	2110	606	62	238	78	40	482	312	183	28	81
4	Kontoryrker	548	148	16	72	28	11	88	93	66	15	11
5	Salgs- og serviceyrker	897	324	21	66	32	48	178	127	47	19	35
6	Bønder, fiskere m.v.	1025	398	54	10	62	62	298	77	19	12	33
7	Håndverkere	1582	497	40	203	71	83	242	201	153	34	58
8	Prosess- og maskin- operatører, transport- arbeidere	1551	542	46	201	66	64	211	215	141	24	41
9	Renholdere, hjelpearbeidere mv. ...	223	57	6	22	7	14	45	34	27	1	10
Kvinner												
	Sum	5469	646	144	280	235	604	1901	419	489	270	481
0	Mangler yrkeskode	146	11	2	0	0	16	71	3	1	14	28
1	Ledere og militære yrker	350	62	9	20	11	26	125	45	24	6	22
2	Akademiske yrker	414	58	10	21	32	21	163	24	38	10	37
3	Høgskoleyrker	1005	166	32	69	58	83	290	89	114	42	62
4	Kontoryrker	1158	159	29	77	67	113	332	125	128	43	85
5	Salgs- og serviceyrker	1566	139	46	44	41	226	611	88	109	105	157
6	Bønder, fiskere m.v.	230	21	5	3	2	27	119	7	3	10	33
7	Håndverkere	64	7	1	1	0	9	24	4	5	5	8
8	Prosess- og maskinoperatører, transport- arbeidere	238	13	2	27	15	29	50	21	45	24	12
9	Renholdere, hjelpearbeidere mv. ...	298	10	8	18	9	54	116	13	22	11	37
Prosent												
Menn												
	Sum	100,0	33,0	3,0	10,3	4,1	3,4	21,6	12,8	7,1	1,3	3,5
0	Mangler yrkeskode	100,0	16,0	1,3	0,0	0,0	2,7	40,0	2,7	0,0	0,0	37,3
1	Ledere og militære yrker	100,0	35,9	2,6	12,9	2,9	1,9	21,8	14,3	4,8	0,6	2,3
2	Akademiske yrker	100,0	33,0	3,2	7,7	4,4	2,0	32,3	7,8	5,5	0,4	3,7
3	Høgskoleyrker	100,0	28,7	2,9	11,3	3,7	1,9	22,8	14,8	8,7	1,3	3,8
4	Kontoryrker	100,0	27,0	2,9	13,1	5,1	2,0	16,1	17,0	12,0	2,7	2,0
5	Salgs- og serviceyrker	100,0	36,1	2,3	7,4	3,6	5,4	19,8	14,2	5,2	2,1	3,9
6	Bønder, fiskere m.v.	100,0	38,8	5,3	1,0	6,0	6,0	29,1	7,5	1,9	1,2	3,2
7	Håndverkere	100,0	31,4	2,5	12,8	4,5	5,2	15,3	12,7	9,7	2,1	3,7
8	Prosess- og maskin- operatører, transport- arbeidere	100,0	34,9	3,0	13,0	4,3	4,1	13,6	13,9	9,1	1,5	2,6
9	Renholdere, hjelpearbeidere mv. ...	100,0	25,6	2,7	9,9	3,1	6,3	20,2	15,2	12,1	0,4	4,5
Kvinner												
	Sum	100,0	11,8	2,6	5,1	4,3	11,0	34,8	7,7	8,9	4,9	8,8
0	Mangler yrkeskode	100,0	7,5	1,4	0,0	0,0	11,0	48,6	2,1	0,7	9,6	19,2
1	Ledere og militære yrker	100,0	17,7	2,6	5,7	3,1	7,4	35,7	12,9	6,9	1,7	6,3
2	Akademiske yrker	100,0	14,0	2,4	5,1	7,7	5,1	39,4	5,8	9,2	2,4	8,9
3	Høgskoleyrker	100,0	16,5	3,2	6,9	5,8	8,3	28,9	8,9	11,3	4,2	6,2
4	Kontoryrker	100,0	13,7	2,5	6,6	5,8	9,8	28,7	10,8	11,1	3,7	7,3
5	Salgs- og serviceyrker	100,0	8,9	2,9	2,8	2,6	14,4	39,0	5,6	7,0	6,7	10,0
6	Bønder, fiskere m.v.	100,0	9,1	2,2	1,3	0,9	11,7	51,7	3,0	1,3	4,3	14,3
7	Håndverkere	100,0	10,9	1,6	1,6	0,0	14,1	37,5	6,3	7,8	7,8	12,5
8	Prosess- og maskin- operatører, transport- arbeidere	100,0	5,5	0,8	11,3	6,3	12,2	21,0	8,8	18,9	10,1	5,0
9	Renholdere, hjelpearbeidere mv. ...	100,0	3,4	2,7	6,0	3,0	18,1	38,9	4,4	7,4	3,7	12,4

Kilde: Befolkningsstatistikk, registerbasert sysselsettingsstatistikk, Folketellinger og NAV

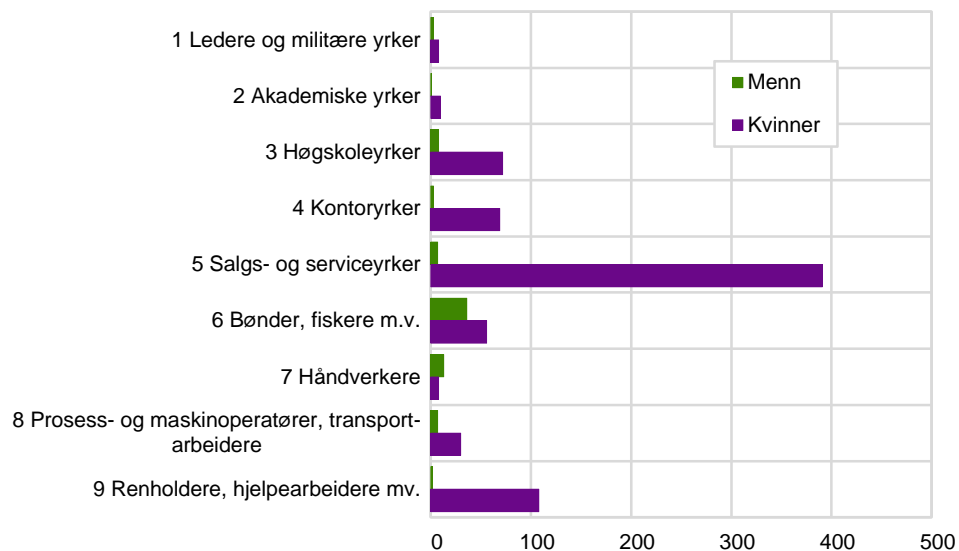
Tabell 4.3. Antall i månedskullene 194611-194711 og som var sysselsatte 4. kvartal 2010 i ulike grupper etter 1-sifret yrkeskode og pensjonsatferd fram til nov. 2013. Offentlig sektor

1 siff- styrk	Alle sysselsatte	Antall personer født										
		194611- 194711, sysselsatte i 2010 og ikke død, utvandret eller fullt ufør	100 prosent tidlig- pensjon, fortsatt syssel- satt	Delvis pensjon, med grad høyere enn reduk- sjon i arbeidstid	Delvis pensjon, med grad lavere/lik reduksjon i arbeidstid	AFP og fortsatt syssel- satt	Annen pensjon fra Nav, fortsatt yrkes- aktiv	Syssel- satt ikke i trygde- systemet	Alders- pensjon og yrkes- passiv	AFP og yrkes- passiv	Annen pensjon fra NAV og yrkes- passiv	Ikke i arbeid eller i trygde- systemet
Menn												
	Sum	4 972	964	134	165	453	114	1 456	392	824	112	358
0	Mangler yrkeskode	9	0	1	0	0	0	2	0	0	0	6
1	Ledere og militære yrker	751	149	21	22	58	4	250	55	120	5	67
2	Akademiske yrker	1 877	369	59	35	206	14	666	106	290	35	97
3	Høgskoleyrker	1 103	183	31	32	123	28	247	97	241	33	88
4	Kontoryrker	144	15	3	20	13	5	29	26	19	5	9
5	Salgs- og serviceyrker	519	124	11	3	26	34	154	41	58	18	50
6	Bønder, fiskere m.v.	21	6	0	1	2	0	6	1	2	0	3
7	Håndverkere	242	48	3	7	18	11	49	29	44	9	24
8	Prosess- og maskin- operatører, transport- arbeidere	242	54	3	42	5	10	41	32	38	5	12
9	Renholdere, hjelpearbeidere mv. ...	64	16	2	3	2	8	12	5	12	2	2
Kvinner												
	Sum	7 518	673	140	32	471	816	2 418	324	1 100	610	934
0	Mangler yrkeskode	29	39	9	1	28	7	120	21	59	5	53
1	Ledere og militære yrker	1 593	196	35	4	138	95	548	96	245	74	162
2	Akademiske yrker	2 106	199	38	11	155	187	581	89	420	177	249
3	Høgskoleyrker	497	35	13	11	46	60	134	21	79	42	56
4	Kontoryrker	2 345	180	36	1	88	367	834	75	214	251	299
5	Salgs- og serviceyrker	13	2	0	0	1	3	4	0	1	3	1
6	Bønder, fiskere m.v.	27	2	0	0	0	7	8	1	4	3	2
7	Håndverkere	34	2	0	3	0	4	8	2	6	7	2
8	Prosess- og maskinoperatører, transport- arbeidere	532	20	9	1	15	80	169	18	71	46	103
9	Renholdere, hjelpearbeidere mv. ...											
Prosent												
Menn												
	Sum	100,0	19,4	2,7	3,3	9,1	2,3	29,3	7,9	16,6	2,3	7,2
0	Mangler yrkeskode	100,0	0,0	11,1	0,0	0,0	0,0	22,2	0,0	0,0	0,0	66,7
1	Ledere og militære yrker	100,0	19,8	2,8	2,9	7,7	0,5	33,3	7,3	16,0	0,7	8,9
2	Akademiske yrker	100,0	19,7	3,1	1,9	11,0	0,7	35,5	5,6	15,5	1,9	5,2
3	Høgskoleyrker	100,0	16,6	2,8	2,9	11,2	2,5	22,4	8,8	21,8	3,0	8,0
4	Kontoryrker	100,0	10,4	2,1	13,9	9,0	3,5	20,1	18,1	13,2	3,5	6,3
5	Salgs- og serviceyrker	100,0	23,9	2,1	0,6	5,0	6,6	29,7	7,9	11,2	3,5	9,6
6	Bønder, fiskere m.v.	100,0	28,6	0,0	4,8	9,5	0,0	28,6	4,8	9,5	0,0	14,3
7	Håndverkere	100,0	19,8	1,2	2,9	7,4	4,5	20,2	12,0	18,2	3,7	9,9
8	Prosess- og maskin- operatører, transport- arbeidere	100,0	22,3	1,2	17,4	2,1	4,1	16,9	13,2	15,7	2,1	5,0
9	Renholdere, hjelpearbeidere mv. ...	100,0	25,0	3,1	4,7	3,1	12,5	18,8	7,8	18,8	3,1	3,1
Kvinner												
	Sum	100,0	9,0	1,9	0,4	6,3	10,9	32,2	4,3	14,6	8,1	12,4
0	Mangler yrkeskode	100,0	0,0	0,0	0,0	0,0	20,7	41,4	3,4	3,4	6,9	24,1
1	Ledere og militære yrker	100,0	11,4	2,6	0,3	8,2	2,0	35,1	6,1	17,3	1,5	15,5
2	Akademiske yrker	100,0	12,3	2,2	0,3	8,7	6,0	34,4	6,0	15,4	4,6	10,2
3	Høgskoleyrker	100,0	9,4	1,8	0,5	7,4	8,9	27,6	4,2	19,9	8,4	11,8
4	Kontoryrker	100,0	7,0	2,6	2,2	9,3	12,1	27,0	4,2	15,9	8,5	11,3
5	Salgs- og serviceyrker	100,0	7,7	1,5	0,0	3,8	15,7	35,6	3,2	9,1	10,7	12,8
6	Bønder, fiskere m.v.	100,0	0,0	0,0	0,0	7,7	23,1	30,8	0,0	7,7	23,1	7,7
7	Håndverkere	100,0	7,4	0,0	0,0	0,0	25,9	29,6	3,7	14,8	11,1	7,4
8	Prosess- og maskin- operatører, transport- arbeidere	100,0	5,9	0,0	8,8	0,0	11,8	23,5	5,9	17,6	20,6	5,9
9	Renholdere, hjelpearbeidere mv. ...	100,0	3,8	1,7	0,2	2,8	15,0	31,8	3,4	13,3	8,6	19,4

Kilde: Befolkningsstatistikk, registerbasert sysselsettingsstatistikk, Folketellinger og NAV

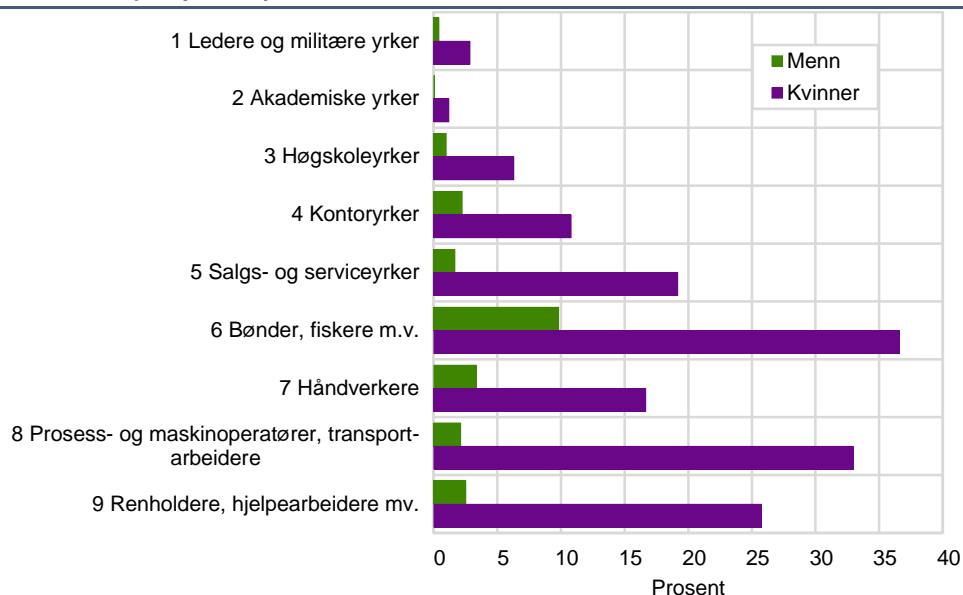
Figur 4.2 viser antall personer som tok ut minste pensjonsnivå fra fylte 67 år fordelt etter kjønn og yrkesfelt. Figur 4.3 viser de samme størrelsene i prosent av personer som ikke hadde tatt ut noe pensjon før fylte 67 år. Minste pensjonsnivå er beregnet etter minstenivået presentert av NAV eksakt på krona. I tillegg kommer nok en del personer som hadde en pensjonsopptjening rett over kravene til minste pensjonsnivå. Disse personene kunne tidligst ta ut tidligpensjon kort tid før fylte 67 år. Nesten ti ganger så mange kvinner som menn tok ut «minste pensjonsnivå» f.o.m. måneden etter fylte 67 år. Dette forholdet forklarer imidlertid neppe hele avviket mellom menn og kvinner. Muligens spiller det en rolle at pensjonssystemet er kjønnsnøytralt. Da kvinner i gjennomsnitt kan regne med å leve tre år lenger enn menn etter fylte 62 år vil det i større grad lønne seg for kvinner å vente med å ta ut pensjon sammenliknet med menn.

Figur 4.2. Antall med minste pensjonsnivå etter yrkesfelt og kjønn

Kilde: Statistisk sentralbyrå og NAV.

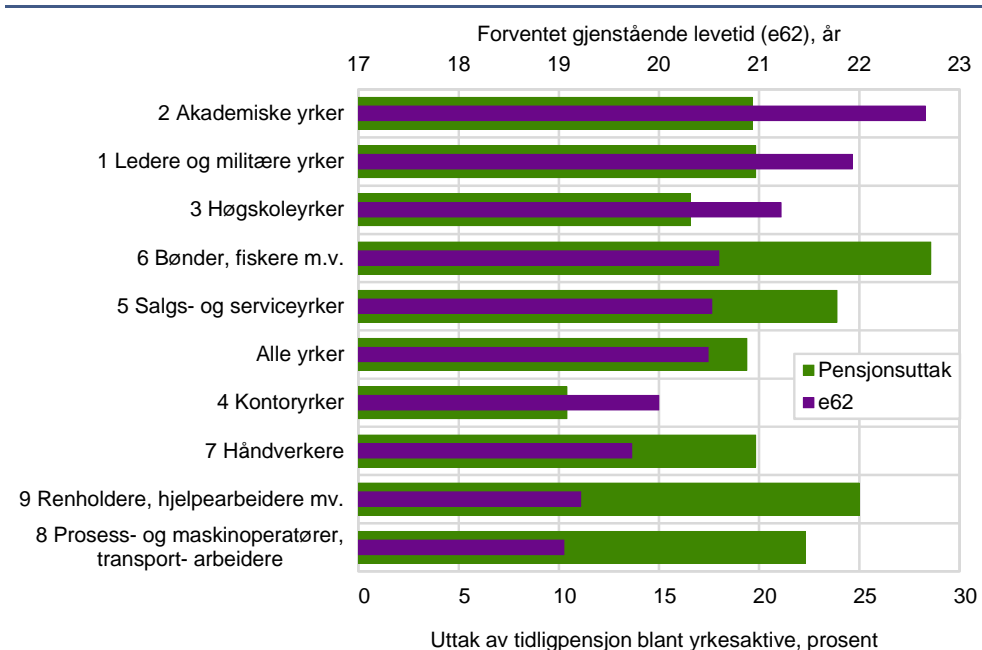
Figur 4.3. Minste pensjonsnivå etter yrkesfelt og kjønn. Prosent av alle som ikke tok ut pensjon før fylte 67 år

Kilde: Statistisk sentralbyrå og NAV.

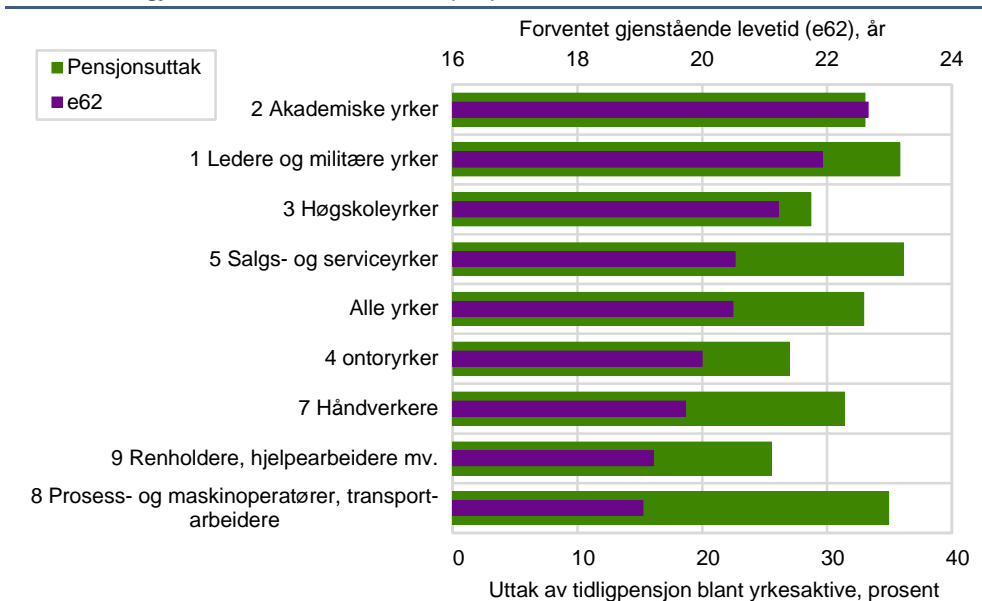
Ordnet etter yrke hadde menn i kontoryrker og til dels i høgskoleyrker et lavere tidligpensjonsuttak som yrkesaktiv både i privat og offentlig sektor. Mens kontoryrker hadde litt lavere forventet levetid som pensjonist enn gjennomsnittet for alle menn, var det bare akademiske- og lederyrker som lå over høgskoleyrkene i forventet levealder som pensjonist. Det var særlig bønder, fiskere mv. men også salgs-, service- og omsorgsykker som lå over gjennomsnittet i tidlig pensjonsuttak. Dette er yrker med forventet levealder nær gjennomsnittet. I sum finner vi derfor få tegn på at ulikheter i levealder i yrkene påvirker tilbøyeligheten til å ta ut tidligpensjon som yrkesaktiv for menn (figur 4.4 og 4.5)).

Figur 4.4. Uttak av full tidligpensjon blant yrkesaktive menn etter, yrkesfelt og forventet gjenstående levetid ved 62 år (e62) 2009-2013. Offentlig sektor

Kilde: Statistisk sentralbyrå og NAV.

Figur 4.5. Uttak av full tidligpensjon blant yrkesaktive menn etter, yrkesfelt og forventet gjenstående levetid ved 62 år (e62) 2009-2013. Privat sektor

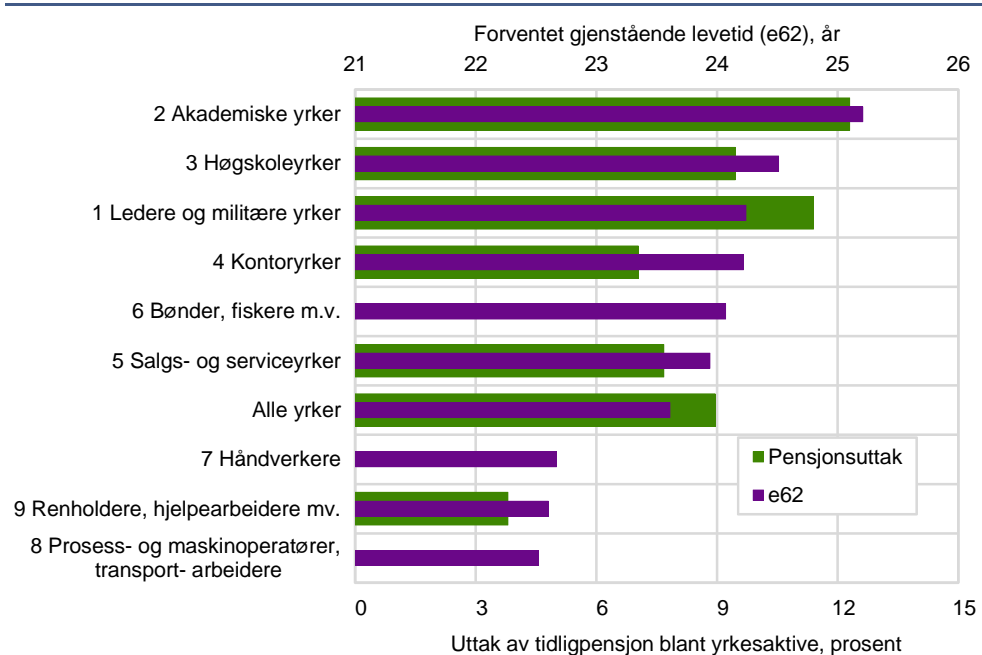

Kilde: Statistisk sentralbyrå og NAV.

Blant kvinner er bildet noe annerledes enn blant menn. Det er kvinner i lederyrker, høgskoleyrker og akademiske yrker som hyppigst tok ut tidligpensjon som yrkesaktiv i privat sektor (figur 4.6). Dette er også yrkene med den laveste dødeligheten. I offentlig sektor var det kontoryrker som sjeldnest tok ut tidligpensjon som yrkesaktiv, mens andelen var høyest i salgs-, service- og omsorgsykker. Ved å se på yrkesfordelingen blant personer som tok ut minste pensjonsnivå ved fylte 67 år ser vi at det er de fem yrkesfeltene med lavest forventet levealder (yrkesfelt 5-9) som har den klart høyeste andelen som tok ut minste pensjonsnivå ved 67 år (figur 4.2). Det er mest sannsynlig for liten pensjonsopptjening i disse yrkene som har ført til lavt uttak av tidligpensjon, og ikke dødeligheten i yrkene.

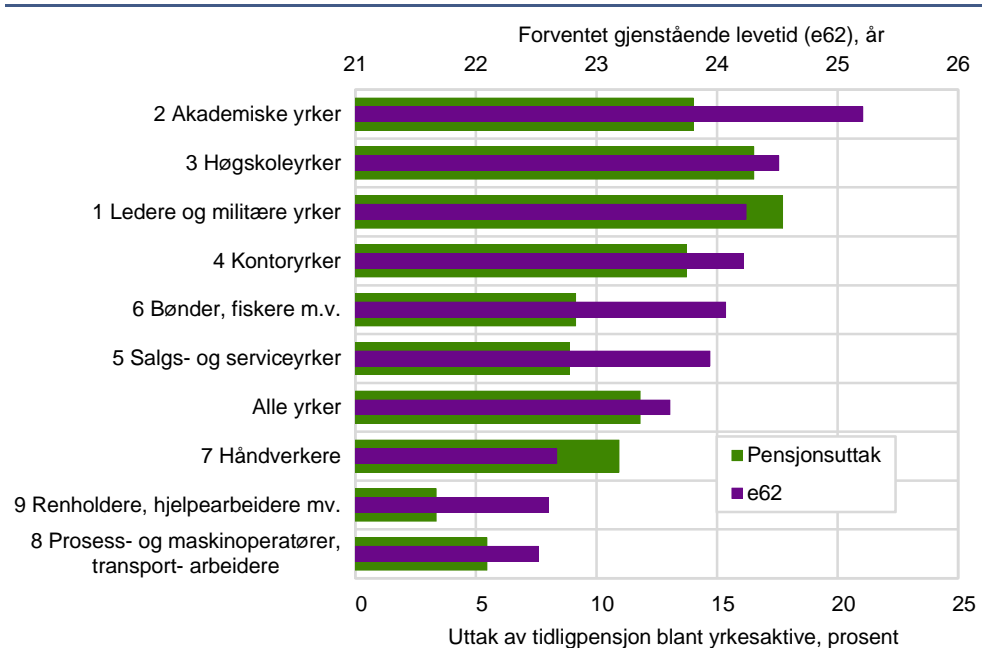

Figur 4.6. Uttak av full tidligpensjon blant yrkesaktive kvinner etter, yrkesfelt og forventet gjenstående levetid ved 62 år (e62) 2009-2013. Offentlig sektor

Kilde: Statistisk sentralbyrå og NAV.

Figur 4.7. Uttak av full tidligpensjon blant yrkesaktive kvinner etter, yrkesfelt og forventet gjenstående levetid ved 62 år (e62) 2009-2013. Privat sektor

Kilde: Statistisk sentralbyrå og NAV.

Vi må kunne oppsummere at menn i mindre grad rammes av regelen om krav til minste pensjonsopptjening for å kunne ta ut tidligpensjon. Kvinner i yrker som krever lavere kompetanse har i liten grad kunnet benytte seg av muligheten til å ta ut tidligpensjon fra folketrygden. Dette skyldes nok at mange kvinner født i 1947 har hatt en kortere yrkeskarriere og jobbet mer deltid. Med nye generasjoner av kvinner, som har hatt en mer kontinuerlig yrkeskarriere enn 1947-kullet, kan vi vente en høyere grad av uttak av tidligpensjon også blant kvinner fremover.

4.2. Gruppering av yrkesaktive i 2011 etter eventuell tidligpensjonering

For å identifisere personer som forlot arbeidslivet, med eller uten pensjon fra NAV tar vi utgangspunkt i filen beskrevet i foregående avsnitt. Det er flere måter å forlate arbeidslivet på i aldrene 62-66 år. De viktigste er:

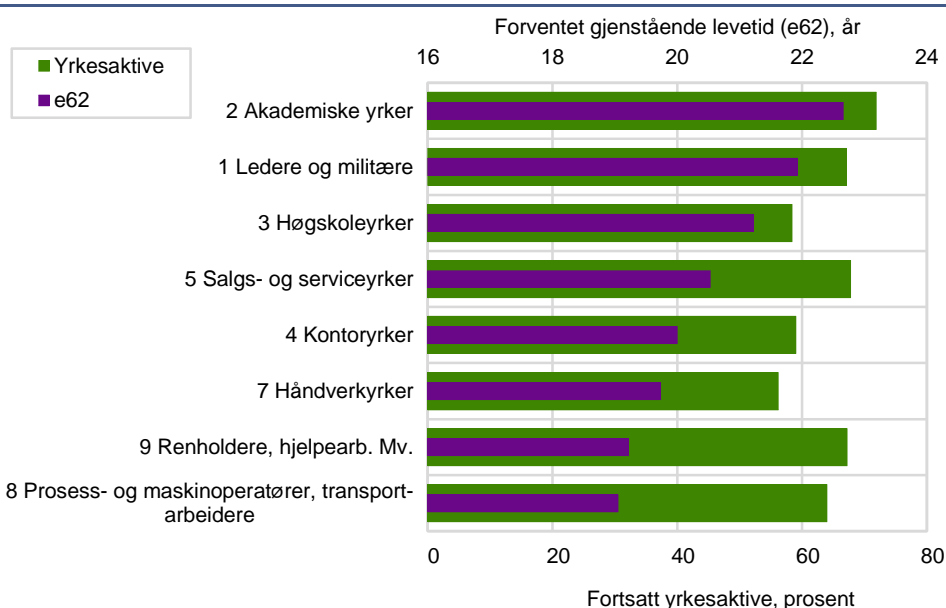
- Avgang med gradert eller full uføretrygd.
- Avgang med tidlig alderspensjon.
- Avgang med avtalefestet pensjon for offentlig ansatte og gammel AFP for privat ansatte. I privat sektor må AFP være tatt ut fra senest desember i 2010.
- Avgang med andre trygdeytelser som etterlattepensjon e.l. eller avgang uten noen pensjonsytelse.

Uførepensjonering har i hovedsak helsemessige årsaker, og er ikke noe den enkelte kan velge selv. Avgang med tidlig alderspensjon, med AFP eller uten trygdeytelser er mer gjenstand for den enkeltes valg, selv om det kan være forhold ved arbeidsforholdet som gjør at valget oppleves mindre frivillig. For å identifisere personer som sluttet i arbeidslivet uten uføretrygd i perioden januar 2011 til november 2013, som beskrevet i avsnittet om tidlig pensjonsuttak, tar vi utgangspunkt i alle yrkesaktive.

Figurene (4.8 – 4.11) viser andelen som forlot yrket etter eget valg, det vil si unntatt ved full uførepensjonering. Som figurene viser kan det se ut til at menn i yrker med forventet lenger gjenstående levetid etter fylte 62 år har en svakt lavere tendens til «frivillig» avgang fra yrkeslivet enn personer i yrker med den lengste forventede levetiden. Yrkesfeltene 6, 8 og 9 avviker imidlertid fra dette mønsteret. Bønder og fiskere er ofte selvstendige, og mange er delvis yrkesaktive langt opp i høy alder. At de to sistnevnte yrkesfeltene i mindre grad velger å forlate yrkeslivet enn yrkesfelt med lavere dødelighet kan ha flere årsaker. En hypotese kan være at flere i disse gruppene har dødd eller ble uføretrygdet slik at det i større grad enn andre yrker er de sterkeste individene som står igjen.

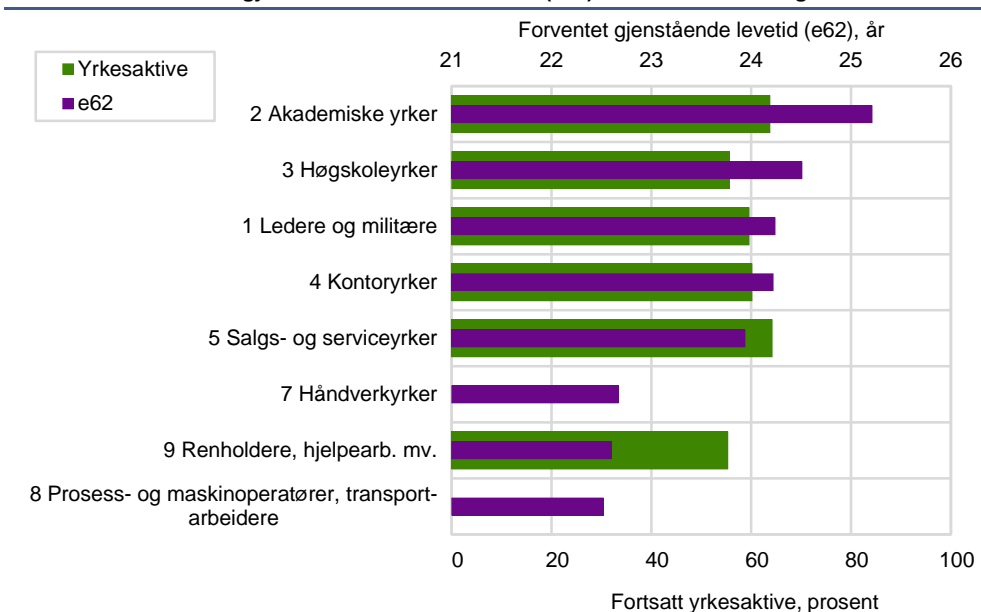
Blant kvinner ser vi ikke noen slik tendens. Derimot er det mange kvinner som velger å gå av tidligere uten noen pensjonsytelse. Dette skyldes at kvinner som ikke har hatt tilstrekkelig pensjonsopptjening likevel har valgt å slutte i arbeidet tidligere, selv om de ikke har hatt krav på pensjon før fylte 67 år.

Figur 4.8. Fortsatt yrkesaktive menn nov 2013 blant yrkesaktive nov 2010, etter yrkesfelt og forventet gjenstående levetid ved 62 år (e62). 2009-2013- Offentlig sektor

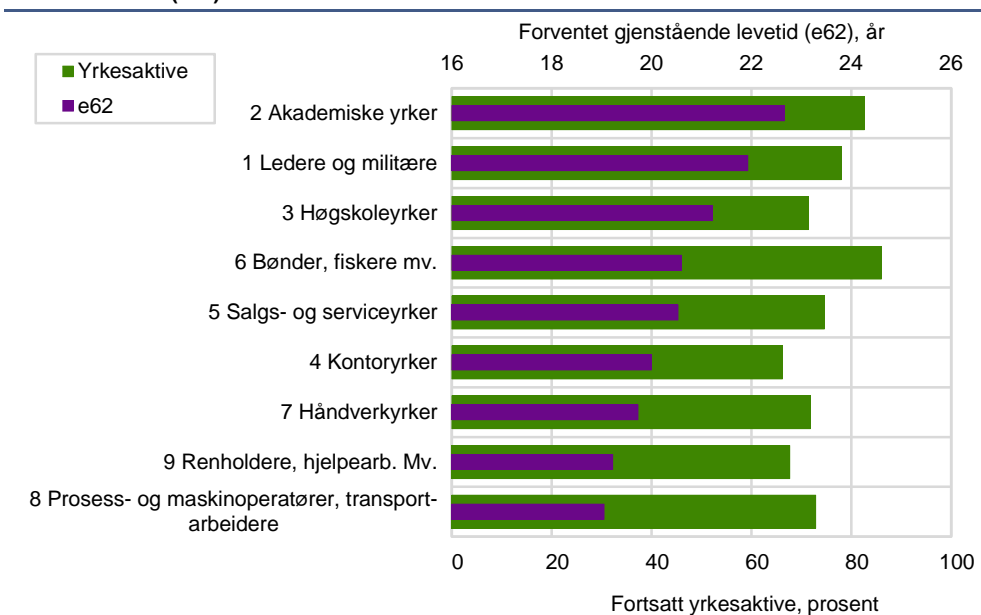
Kilde: Statistisk sentralbyrå og NAV.

Figur 4.9. Fortsatt yrkesaktive kvinner nov 2013 blant yrkesaktive nov 2010 etter yrkesfelt og forventet gjenstående levetid ved 62 år (e62). 2009-2013. Offentlig sektor

Kilde: Statistisk sentralbyrå og NAV.

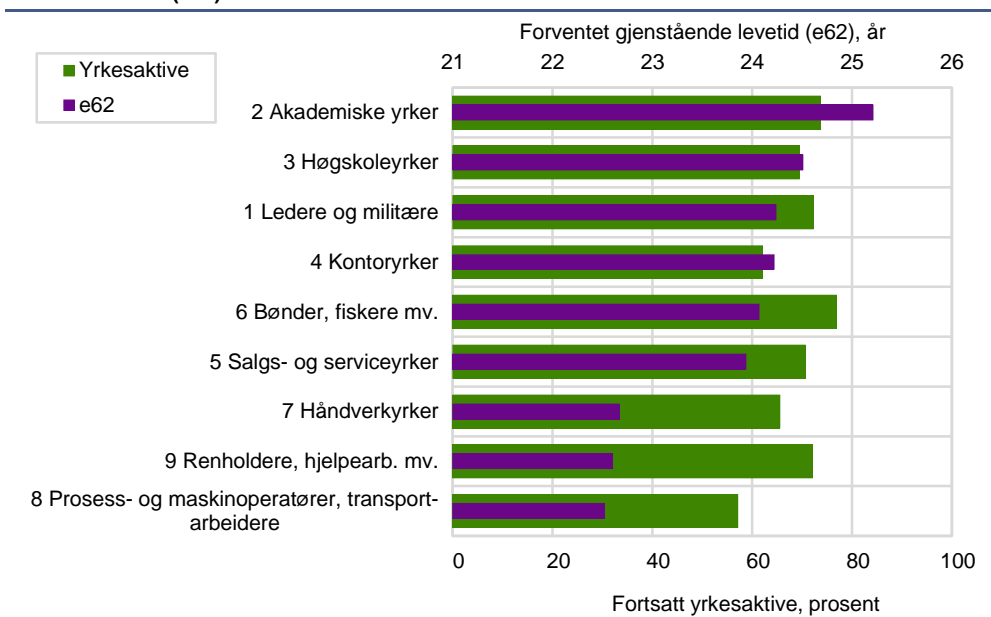
Figur 4.10. Fortsatt yrkesaktive menn november 2013 blant yrkesaktive november 2010 som ikke tok ut full uførepensjon, etter yrkesfelt og forventet gjenstående levetid ved 62 år (e62). 2009-2013. Privat sektor

Kilde: Statistisk sentralbyrå og NAV.

Det er klart flere som valgte avgang fra arbeidslivet i treårsperioden i offentlig enn i privat sektor. Dette skyldes nok i høy grad de ulike ordningene for AFP i de to sektorene, som gjør det mindre lønnsomt å stå lenger i arbeidet i offentlig sektor. Alderspensjonen i folketrygden er lik i offentlig og privat sektor, men samordning med tjenstepensjonen i offentlig sektor gir lavere tjenstepensjon for dem som velger å stå lenger i arbeidet.

Figur 4.11. Fortsatt yrkesaktive kvinner november 2013 blant yrkesaktive november 2010 som ikke tok ut full uførepensjon, etter yrkesfelt og forventet gjenstående levetid ved 62 år (e62) 2009-2013. Privat sektor

Kilde: Statistisk sentralbyrå og NAV.

En oppsummering av resultatene viser ingen sammenheng mellom dødeligheten etter yrke og tendensen til å ta ut tidligpensjon uten at det var samtidig med uttreden av arbeidslivet blant menn. Det var kvinner i akademiske yrker, høgskoleyrker samt lederyrker som oftest tok ut tidligpensjon uten at det var samtidig med uttreden av arbeidslivet. Dette er også yrkene med lavest dødelighet. Årsaken til dette er imidlertid ikke dødelighetsforskjeller, men at kvinner i yrker med den høyeste dødeligheten er de samme som i minst grad hadde tilstrekkelig pensjonsopptjening til å kunne ta ut tidligpensjon før fylte 67 år.

Menn i privat sektor tar ut tidligpensjon uten samtidig pensjonering i langt høyere grad enn i offentlig sektor. Blant kvinner er forskjellene langt lavere, men også her er det en overvekt av tidlig pensjonsuttak i privat sektor.

Menn i yrker med den laveste dødeligheten pensjoneres (med alderspensjon eller AFP) før fylte 67 år i lavere grad enn menn i yrker med høyere dødelighet. Bildet er imidlertid ikke entydig da menn i yrker med den aller høyeste dødeligheten slutter sjeldnere i arbeidet før fylte 67 år enn yrker med lavere dødelighet. Blant kvinner finner vi ingen slik sammenheng, men flere kvinner slutter i arbeidet før fylte 67 uten noen pensjonsytelse.

Både menn og kvinner i offentlig sektor slutter i arbeidet før fylte 67 år i høyere grad enn i privat sektor.

Referanser

Arbeidsdirektoratet (1965): Nordisk yrkesklassifisering. Standard for yrkesgruppering i offentlig norsk statistikk, Oslo

Arbeids- og sosialdepartementet (2015): Rapport fra pensjonspolitisk arbeidsgruppe 12.5.2015.

Borgan, Jens-Kristian (1979): Et opplegg for analyse av kohortdødeligheten i Norge etter 1845. Interne notater IN 79/6. Statistisk sentralbyrå.

Borgan, Jens-Kristian (2009): *Yrke og dødelighet 1960 – 2000*. Rapporter 2009/5. Statistisk sentralbyrå.

Borgan, Jens-Kristian og Lars B Kristofersen (1986): *Dødelighet i yrker og sosioøkonomiske grupper 1970 – 1980*. Statistiske analyser (gammel serie) 56.

Folkehelseinstituttet (2014): Folkehelse rapporten 2014.

Haldorsen, Tor og Eystein Glattre (1976): *Yrke og dødelighet 1970-1973*. Statistiske analyser (gammel serie) 21.

Kristofersen, Lars B (1979): *Yrke og dødelighet. Tilleggsberegninger til tidligere analyse*. Rapporter 79/19, Oslo.

Mamelund, Svenn-Erik og Jens-Kristian Borgan (1996): *Kohort- og periodedødelighet i Norge 1846 – 1994*. Rapporter 96/9. Statistisk sentralbyrå.

Steingrimsdottir, O.A., Ø. Næss, J. O. Moe, E.-K. Grøholt, D.S. Thelle og B.H. Strand (2012): Trends in life expectancy by education in Norway 1961-2009, Eur. J. Epidemiol 27: 163-171.

Statens arbeidsmiljøinstitutt (2015): Faktabok om arbeidsmiljø og helse 2015.

Statistisk sentralbyrå (1998): *Standard for yrkesklassifisering*: Norges offisielle statistikk NOS C521. Statistisk sentralbyrå.

Stortingsmelding, meld. St. 29, 2010-2011: Felles ansvar for eit godt og anstendig arbeidsliv. Arbeidsforhold, arbeidsmiljø og sikkerheit., Arbeidsdepartementet.

Tønnesen, Bjørn Lied (1974): Enkelte trekk ved dødelighetsmønsteret i Norge 1960 – 1964 sammenliknet med andre land. Arbeidsnotater IO 74/15. Statistisk sentralbyrå.

Vedlegg A. Tabell som viser sammenheng mellom NOA-koder og STYRK/NYK-koder

"NOA"-kode	Yrkesgruppe (NOA)	"NOA"-kode	STYRK-kode	STYRK-yrke	"NOA"-kode	NYK-kode	NYK-yrkesgrupper
01	Adm.dir, politiker, org.leder	01	1 110	Politikere	01	112	Organisasjonsledere
		01	1 120	Toppledere i off. forvaltning			
		01	1 141	Ledere i partipolitiske organisasjoner			
		01	1 142	Lederi arbeidsgiver_/ arbeidstaker- org,			
		01	1 143	Ledere i humanitære org., interesseorg.			
		01	1 210	Administrerende direktører			
02	Mellomleder	02	1 220	Produksjonsdirektører innen ikke-spesifiserte næringsområder	02	060	Skoleledere, undervisningsledere
		02	1 221	Produksjonsdirektører innen jordbruk, skogbruk og fiske	02	101	Ledende adm. og forv.arb. i sentral statlig adm.
		02	1 222	Produksjonsdirektører innen olje- og gassutvinning, bergverksdrift, industri, kraft- og vannforsyning	02	103	Ledende adm. og forv.arb. i lokal statlig adm.
		02	1 223	Produksjonsdirektører innen bygge og anleggsvirksomhet	02	105	Ledende adm.- og forvaltningstjenestemenn i kommunal adm.
		02	1 224	Produksjonsdirektører innen varehandel, hotell- og restaurantvirksomhet	02	107	Ledende adm.- og forvaltningstjenestemenn i fylkeskomm adm.
		02	1 225	Produksjonsdirektører innen transport og kommunikasjon	02	119	Andre innen bedrifts- og organisasjonsledelse
		02	1 226	Produksjonsdirektører innen finansiell tjenesteyting, eiendomsdrift osv.	02	670	Postmestresjefer, avdelingssjefer
		02	1 227	Produksjonsdirektører innen offentlig administrasjon	02	672	Vaktsjefer m.fl. I teletrafikkarbeid
		02	1 228	Produksjonsdirektører innen undervisning, helse- og sosiale tjenester			
		02	1 229	Produksjonsdirektører innen andre sosiale- og personlige tjenester			
		02	1 231	Finans-, økonomi- og administrasjonsdirektører			
		02	1 232	Personaldirektører			
		02	1 233	Salgsdirektører			
		02	1 234	Markeds- og informasjonsdirektører			
		02	1 235	Innkjøps- og distribusjonsdirektører			
		02	1 236	IT-direktører			
		02	1 237	Forskningsdirektører			
		02	1 239	Andre spesialdirektører			
03	Leder i mindre privat virksomhet	03	1 310	Ledere innen ikke-spesifisert næringsområde	03	11	Bedrifts- og organisasjonsledelse
		03	1 311	Leder innen jordbruk, skogbruk og fiske	03	111	Bedriftsledere
		03	1 312	Ledere innen bergverksdrift, industri, kraft- og vannforsyning	03	297	Eiendomsbestyrere, lagersjefer
		03	1 313	Ledere innen bygge- og anleggsvirksomhet	03	332	Butikksjefer
		03	1 314	Ledere innen varehandel			
		03	1 315	Ledere innen hotell- og restaurantvirksomhet			
		03	1 316	Ledere innen transport og kommunikasjon			
		03	1 317	Leder innen finansiell tjenesteyting, eiendomsdrift osv.			
		03	1 318	Ledere innen renovasjon, per. tjenesteyting og arbeid for priv.hush.			
		03	1 319	Andre ledere			
04	Siv.ing., planlegger, realfagsutd.	04	2 111	Fysikere og astronomer	04	0	Arbeid med høye utdanningskrav
		04	2 112	Meteorologer	04	00	Teknisk arbeid
		04	2 113	Kjemiker	04	001	Arkitekter
		04	2 114	Geologer og geofysikere	04	002	Over- og avd. ingeniører, drifts og prod.ing.
		04	2 122	Statistikere	04	003	Ingeniører ellers
		04	2 141	Sivilarkitekter, by- og trafikkplanleggere	04	007	Oppmålingsingeniører, jordskiftelandmålere m.fl.
		04	2 142	Sivilingeniører (bygg og anlegg)	04	01	Kjemiker- og fysikerarbeid
		04	2 143	Sivilingeniører (elkraftteknikk)	04	011	Kjemiker
		04	2 144	Sivilingeniører (elektronikk og telekommunikasjon)	04	012	Fysikere
		04	2 145	Sivilingeniører (maskin- og marinteknikk)	04	014	Geologer m.fl.
		04	2 146	Sivilingeniører (kjemi)	04	015	Meteorologer, hydrologer
		04	2 147	Sivilingeniører (geofag, petroleumsteknologi. Metallurgi o.l.)	04	019	Øvrige innen fysiker- og kjemikerarbeid

"NOA"-kode	Yrkesgruppe (NOA)	"NOA"-kode	STYRK- STYRK-yrke	"NOA"-kode	NYK- NYK-yrkesgrupper
		04	2 148 Landmålere, jordskifte kandidater	04	02 Biologisk arbeid
		04	2 149 Andre sivilingeniører og tilsvarende yrker	04	022 Biologer
		04	2 211 Biologer, botanikere, zoologer	04	023 Jordbruk- og hagebruksforskere
		04	2 212 Sivilagronomer og tilsvarende yrker	04	024 Skogbruksforskere, skogbruksrådgivere
		04	2 413 Teknisk og natutvitenskapelig planlegging og utredning		
05	Systemutvikler, programmerer	05	2 121 Matematikerarbeid	05	0X9 Annet arbeid innen teknisk, vit., humanistisk og kunst arb.
		05	2 130 Systemutviklere og programmerere		
06	Advokat, jurist, dommer	06	2 412 Juridisk planlegging og utredning	06	08 Juridisk arbeid
		06	2 521 Advokater	06	081 Domstoljurister
		06	2 522 Domstoljurister	06	082 Påtalemyndighet og politiembetsmenn
		06	2 523 Jurister innen politi og påtalemyndighet	06	083 Praktiserende jurister
				06	084 Juridiske representanter og konsulenter
				06	089 Øvrige innen 08
07	Lege, psykolog, tannlege, farmasøyt, veterinær	07	2 221 Leger	07	021 Veterinærer
		07	2 222 Tannleger	07	03 03 uspesifisert
		07	2 223 Veterinærer	07	030 Overleger
		07	2 224 Farmasøyter	07	031 Leger ellers
		07	2 545 Psykologer	07	032 Tannleger
				07	050 Apotekere
				07	0X5 Psykologer
08	Div. yrker med høyere universitetsutd.	08	2 411 Økonomisk- og samfunnsvit. Planlegging og utredning	08	071 Biskoper, prester, forstandere
		08	2 419 Andre yrker innen offentlig administrasjon	08	0X4 Utrekere innen økonomiske, statistiske m.fl. områder
		08	2 511 Statsautorisert revisor	08	0X6 Personalfunksjonær
		08	2 512 Personal- og organisasjonskonsulenter	08	1 Adm og forvaltningsarb, bedr., orgledelse
		08	2 519 Markedsanalytikere og andre forretningsyrker	08	10 Offentlig adm- og forvaltningsarbeid
		08	2 531 Arkivarer og konservatorer	08	102 Adm.- og forvaltningstjenestemenn ellers i sentr. statlig adm.
		08	2 532 Universitetsbibliotekarere	08	104 Adm.- og forvaltningstjenestemenn ellers i lokal statlig adm.
		08	2 541 Sosial- og siviløkonomer	08	106 Adm.- og forvaltningstjenestemenn i kommunal adm. Ellers
		08	2 542 Sosiologer, sosialantropologer, samfunnsgeografer og statsvitere	08	108 Adm.- og forvaltningstjenestemenn i fylkeskommunal adm. ellers
		08	2 543 Historikere, arkeologer og filosofer	08	109 Øvrige innen 10
		08	2 544 Språkforskere, oversettere og tolker		
		08	2 560 Geistlige yrker		
09	Lektor, lærer med univ. utd.	09	2 310 Universitets- og høgskolelektorer	09	061 Professorer og dosenter
		09	2 320 Lektorer og adjunkter i videregående skole	09	062 Universitets- og høgskolelærere ellers
		09	2 340 Spesiellærere/spesialpedagoger	09	063 Lektorer og adjunkter
		09	2 351 Spesialister i utdanningsmetodikk		
		09	2 352 Studieinspektører o.l.		
		09	2 359 Andre lærere med minst 4 årsuniversitets- eller høgskoleutdanning		
10	Lærer med 3-årig høgskole	10	3 310 Grunnskolelærere	10	005 Bilsakkyndige, besiktigelsesmenn
		10	3 341 Yrkesfaglærere og faglærere i videregående skole	10	06 Pedagogisk arbeid
		10	3 349 Andre yrker innen undervisning og pedagogisk arbeid	10	064 Lærere
				10	065 Faglærere i praktiske yrker (ikke i bruk i FoB80)
				10	067 Undervisningskonsulenter

"NOA"- kode	Yrkesgruppe (NOA)	"NOA"- kode	STYRK- kode	STYRK-yrke	"NOA"- kode	NYK- kode	NYK- yrkesgrupper
					10	069	Øvrige innen 06
11	Førskolelærer	11	3 320	Førskolelærere	11	066	Barnehagelærere
12	Sykepleier	12	3 231	Sykepleiere	12	04	Sykepleie og annet pleiearbeid
		12	2 230	Spesialsykepleiere og jordmødre	12	040	Oversykepleiere
					12	041	Sykepleiere ellers
					12	042	Jordmødre
					12	043	Pleiere i psykisk helsevern
13	Fysioterapeut, radiograf, helsearb. m. høgskole	13	3 220	Andre høgskoleyrker innen medisin	13	046	Hjelpepersonale i tannpleie
		13	3 221	Radiografer og audiografer	13	05	Annet syke- og helsevernarbeid
		13	3 222	Helse- og miljøinspektører	13	051	Faglært apotekpersonale ellers
		13	3 223	Kostholdskonsulenter	13	052	Fysioterapeuter, arbeidsterapeuter
		13	3 224	Optikere	13	053	Helserådskontrollører m.fl.
		13	3 225	Tannpleiere			
		13	3 226	Fysioterapeuter, ergoterapeuter			
		13	3 227	Dyrepleiere			
		13	3 228	Reseptarer			
		13	3 229	Naturterapeuter			
		13	2 225	Ernæringsfysiologer			
14	Sosionom, vernepleier, barnevernspedagog	14	3 232	Vernepleiere	14	0X	Annet arbeid innen 0
		14	3 460	Sosionomer og barnevernspedagoger	14	0X2	Sosialtjenestemenn
15	Ingeniør, tekniker (kjemi/metall/biologi)	15	3 114	Maskiningeniører og -teknikere	15	013	Laboranter, laboratorieassistenter
		15	3 115	Kjemiingeniører og -teknikere	15	5	Gruve- og sprengningsarbeid m.m.
		15	3 116	Ingeniører. og teknikere innen petroleum, bergverk og metallurgi	15	50	Gruve- og sprengningsarbeid
		15	3 141	Skipsmaskinister	15	501	Minere, fjellsprengnings- arbeidere m.fl.
		15	3 211	Bioingeniører og -teknikere	15	603	Maskinsjefer
		15	3 212	Agroteknikere	15	604	Maskinister ellers
		15	3 213	Skogingeniører, skogkonsulenter o.l.			
		15	7 450	Laboranter			
		15	8 111	Bergfagarbeidere			
		15	8 112	Prosessoperatører			
16	Ingeniør, tekniker (bygg, elektro o.a.)	16	3 111	Bygningsingeniører og -teknikere	16	004	Teknikere, konstruktører og konstruksjonstegnere
		16	3 112	Elkraftingeniører og -teknikere	16	008	Oppmålings- og jordskifteteknikere
		16	3 113	Elektronikk- og telekommunikasjonsingeniører og -teknikere			
		16	3 119	Andre ingeniører og teknikere			
		16	3 132	Operatører av kringkastings- og telekommunikasjonsutstyr			
		16	3 139	Andre operatører av optisk og elektronisk utstyr			
17	Fører(buss/bane), skipsbefal, flyger	17	3 142	Dekksoffiserer og loser	17	6	Transport- og kommunikasjonsarbeid
		17	3 143	Flygere	17	60	Skipsbefalarbeid
		17	3 144	Flygeledere	17	600	Skipsførere
		17	8 311	Lokomotivførere og lokomotivkontrollører	17	601	Styrmenn
		17	8 312	Skiftekonduktører	17	602	Loser
					17	62	Luftraffikkarbeid
					17	621	Flygere
					17	622	Flynavigatører
					17	623	Flymaskinister
					17	629	Øvrige innen 62
					17	63	Lokomotivførerearbeid
					17	631	Lokomotivførere, lokomotivfyrbøtere (jernbane)
					17	641	Buss-sjåførere
					17	642	Sporvogn- og tunnelbane- førere
					17	662	Luftraffikkledere

"NOA"- kode	Yrkesgruppe (NOA)	"NOA"- kode	STYRK- kode	STYRK-yrke	"NOA"- kode	NYK- kode	NYK- yrkesgrupper
18	Ingeniør, tekniker (data)	18	3 120	Dataingeniører, -teknikere			
19	Kunstner (tekst/ musikk/scene/foto)	19	2 551	Forfattere og andre skribenter	19	094	Forfattere
		19	2 553	Dirigenter, komponister, musikere og sangere	19	096	Scenekunstnere m.fl.
		19	2 554	Koreografer og dansere	19	097	Musikere
		19	2 555	Skuespillere og regissører	19	099	Øvrige i kunstnerisk og litterært arbeid
		19	3 131	Filmfotografer og innspillingsteknikere	19	97	97 uspesifisert
		19	3 472	Sangere, musikere i underholdningsbransjen	19	971	Fotografer
		19	3 473	Klovner, tryllekunstnere, akrobater o.l.			
		19	3 474	Inspisienter mfl.			
		19	7 342	Fotografer			
20	Arb. M. info, marked, idrett, religion	20	3 419	Markedsførings- og reklamekonsulenter	20	07	Religiøst arbeid
		20	3 475	Idrettsutøvere og -trenere	20	072	Misjonærer
		20	3 480	Religiøse yrker	20	073	Offiserer i frelsesarmeen
		20	3 491	Informasjonsmedarbeidere og journalister	20	079	Øvrige innen religiøst arbeid
		20	3 492	Programsekretærer og programmedarbeidere	20	095	Redaktører, journalister m.fl.
					20	098	Programtjenestemenn (radio og fjernsyn)
					20	313	Reklamefolk
					20	96	Sport og idrett
					20	961	Idrettsinstruktør, travtrener m.fl.
21	Salgsagent, innkjøper, megler	21	3 411	Finansmeglere	21	295	Reisebyråfunksjonærer
		21	3 412	Forsikringskonsulenter	21	296	Speditører, skipsmeklere m.fl.
		21	3 413	Eiendomsmeglere og -forvaltere	21	31	Salg av fast eiend, tjenr, verdipap.,forsikringer
		21	3 414	Reisekonsulenter	21	311	Forsikringsselgere
		21	3 415	Tekniske og kommersielle salgsrepresentanter	21	312	Eiendoms- og verdipapirmeglere
		21	3 416	Innkjøpere	21	319	Øvrige innen salg av fast eiendom, tjenester, verdipapirer,
		21	3 417	Takstmenn, takstinspektører og auksjonarier	21	330	Innkjøpsfunksjonærer
		21	3 418	Bankfunksjonærer	21	331	Salgsfunksjonær (kontor)
		21	3 421	Handels- og skipsmeglere			
		21	3 422	Speditører og befraktere			
		21	3 423	Kunde- og personalkonsulenter			
		21	3 429	Andre forretningsmeglere			
22	Revisor, funksjonær (regnskap)	22	3 432	Revisorer (ikke statsautoriserte, regnskapsførere)	22	0X1	Revisor
		22	3 433	Husøkonomer	22	201	Regnskapssjefer, bokholdere
		22	3 441	Tollfunksjonær	22	904	Tolltjenestemenn
		22	3 442	Lavere saksbehandler ved likningskontor			
		22	3 443	Lavere saksbehandler ved trygdekontor			
		22	3 444	Lavere saksbehandler ved arbeidskontor			
		22	4 121	Økonomiarbeidere og revisorassistenter			
		22	4 129	Andre tallbehandlere			
23	Funksjonær (administrasjon/bibliotek)	23	3 431	Funksjonærer innen administrasjon	23	0X3	Bibliotekarer, arkivarer, museumstjenestemenn
		23	3 449	Lavere saksbehandler innen offentlig administrasjon	23	113	Administrasjonssekretærer
		23	3 493	Bibliotekarer			
		23	4 141	Bibliotek- og arkivmedarbeidere			
24	Lagermedarbeider, logistikker	24	4 131	Lagermedarbeidere og materialforv.	24	298	Anbudskalkulatører, ordrebehandlere
		24	4 132	Logistikere	24	66	Trafikkledelse
		24	4 133	Transportfunksjonær	24	661	Havntrafikkledere
					24	663	Trafikkledere ved jernbane
					24	664	Vegtrafikkledere
					24	882	Lagerarbeidere
25	Kontorarbeider, sekretær	25	4 111	Stenografer, referenter o.l.	25	009	Tegneassistenter, jordskifteassistenter

"NOA"- kode	Yrkesgruppe (NOA)	"NOA"- kode	STYRK- STYRK-yrke	"NOA"- kode	NYK- kode	NYK- yrkesgrupper
		25	4 112 Dataregistrerere	25	2	Kontorarbeid
		25	4 113 Sekretær	25	21	Stenografi- og maskinskrivingsarbeid
		25	4 114 Kontormedarbeidere	25	211	Kontorsekretærer, stenografer
				25	212	Makinskrivere
				25	29	Annet kontorarbeid
				25	291	Datamaskinoperatører
				25	299	Øvrige innen annet kontorarbeid
26	Post-, bank-, servicepersonell	26	4 142 Postbud og -sorterere	26	20	Bokførings- og kassearbeid
		26	4 211 Billettører og billettselgere	26	202	Bankkasserere, kontorkasserere
		26	4 212 Post- og bankkasserere	26	203	Butikk- og restaurantkasserere
		26	4 213 Bingoverter o.l.	26	209	Øvrige innen bokførings- og kassearbeid
		26	4 214 Pantelånere	26	292	Bankfunksjonærer
		26	4 215 Inkassomedarbeider	26	293	Forsikringsfunksjonærer
		26	4 221 Reisebyråmedarbeidere o.l.	26	294	Trygdekassefunksjonær
		26	4 222 Resepsjonister og opplysningsmedarbeidere	26	65	Konduktørarbeid, trafikk- og fraktassistent
		26	4 223 Sentralbordoperatører	26	651	Flytrafikkassistenter
		26	5 111 Verter/vertinner på fly/skip	26	652	Jernbanekonduktører
		26	5 112 Konduktører og billettører	26	653	Telegrafister
		26	5 113 Reiseledere og guider	26	654	Stasjonsbetjenter
		26	5 142 Begravelsesbyrå- og krematoriearbeidere	26	655	Bussbillettører, sporvognskondukt, vegtrafass
		26	5 149 Andre yrker innen personlig tjenesteyting	26	67	Post- og telekommunikasjonsarbeid
				26	671	Poståpnere, postassistenter
				26	673	Telefonekspedienter
				26	674	Sentralborddamer (kontor)
				26	675	Telegrafekspedienter
				26	676	Radiotelegrafister
				26	679	Øvrige innen 67
				26	68	Postalte og annet budarbeid
				26	681	Postbud
				26	69	Annet transport- og kommunikasjonsarbeid
				26	691	Fyrtjenestemenn
				26	692	Kanal- og havnevakter
				26	693	Lekterførere, fergemenn
				26	699	Øvrige innen 69
				26	916	Resepsjonsfunksjonærer ???
				26	917	Pursere, trafikkvertinner
				26	98	98 uspesifisert
				26	981	Personale ved begravelsesbyråer
27	Barne-/ungdomsarb., dagmamma	27	5 131 Barne- og ungdomsarbeidere o.l.	27	047	Barnepleiere
		27	5 136 Dagmammaer, praktikanter o.l.			
28	Kokk, kjøkkenassistent	28	5 121 Internatledere o.l.	28	91	Hotell- og reatarantarbeid, husarbeid
		28	5 122 Kokker	28	911	Kjøkkenledere m.fl.
		28	9 120 Forefallende arbeid for privatpersoner og -husholdninger	28	912	Kokker
		28	9 131 Rengjørings-/husarbeidspersonale i privathusholdninger	28	913	Kjøkkenmedhjelpere
		28	9 133 Kjøkken- og anretningsassistent	28	919	Øvrige innen 91
				28	99	Annet servicearbeid
				28	999	Øvrige i servicearbeid
29	Pleie- og omsorgsarbeider	29	5 132 Omsorgsarbeidere og hjelpepleiere	29	045	Hjelpepersonale i sykepleie
		29	5 133 Hjemmehjelpere	29	049	Øvrige innen 04
		29	5 139 Annet pleie- og omsorgspersonale	29	914	Husbestyrere, hushjelp m.fl.
				29	915	Husmorvikarer m.fl.
				29	95	Vaske-, rense- og strykearbeid
				29	951	Vaskeri- og renseriarbeidere
				29	952	Presseri- og strykeriarbeidere
30	Servicepersonell	30	5 123 Hovmester, servitør og barkeeper	30	92	92 uspesifisert

"NOA"-kode	Yrkesgruppe (NOA)	"NOA"-kode	STYRK-kode	STYRK-yrke	"NOA"-kode	NYK-kode	NYK-yrkesgrupper
	(hotell/restaurant)	30	5 143	Slankeverter, solstudioverter o.l.	30	921	Hovmestre, servitører
31	Frisør	31	5 141	Frisører, kosmetologer	30	922	Annet serveringspersonale
					31	94	94 uspesifisert
					31	941	Frisører, skjønnhetspleiere m.fl.
					31	942	Badebetjening
32	Legesekretær, tannlegesekretær, apotektekniker	32	5 134	Tannlegesekretærer	32	059	Øvrige innen annet syke- og helsevernarbeid
		32	5 135	Legesekretærer			
		32	5 137	Apotekteknikere			
33	Selger (engros/dør/telefon)	33	5 210	Mannekenger og andre modeller	33	3	Handelsarbeid
		33	5 223	Dør- og telefonselgere	33	30	Grossister og detaljister
		33	5 224	Selgere (engros)	33	301	Grossister
		33	5 225	Intervjuere	33	302	Detaljister
					33	32	Handelsreisende og agenturarbeid
					33	321	Handelsreisende
					33	322	Agenter
					33	334	Ambulerende selgere
34	Butikkmedarbeider	34	5 221	Butikkmedarbeidere o.l.	34	33	33 uspesifisert
		34	5 222	Blomsterdekoratører	34	333	Butikk ekspeditør
					34	339	Øvrige innen 33
35	Vakt, politi, brann, militær o.l.	35	3 151	Branninspektører	35	9	Servicearbeidere
		35	3 152	Sikkerhetsinspektører	35	90	90 uspesifisert
		35	3 450	Polititjenestemenn	35	901	Brann tjenestemenn
		35	5 161	Brannkonstabler	35	903	Polititjenestemenn
		35	5 162	Fengselsbetjenter	35	905	Fengselstjenestemenn
		35	5 163	Vaktmestere o.l.	35	909	Øvrige innen sivilt overvåkings- eller tryggingarbeid ??
		35	5 164	Vektene	35	93	Vaktmester- og rengjøringsarbeid
		35	5 169	Annet sikkerhetspersonale	35	931	Vaktmestere m.fl.
		35	7 144	Feiere	35	933	Feiere
		35	7 215	Riggere og spleisere	35	A	Militære yrker
		35	7 216	Dykkere	35	A1	Menig
		35	0 000	Uoppgitt	35	A10	Menig
		35	0 111	Menig	35	A2	Befal (sersjant -korporal)
		35	0 112	Befal I	35	A20	Befal (sersjant -korporal)
		35	0 113	Befal II	35	A3	Befal (høyere)
					35	A30	Befal (høyere)
					35	X21	Personer med ikke-identifiserbare yrker
					35	X22	Personer med ikke oppgitte yrker
					35	X3	Personer med ikke oppgitte yrker
36	Sysselsatte i landbruk/fiske/oppdrett)	36	6 111	Korn-, grønnsaks-, bær- og fruktprodusenter	36	4	Jordbruks-, skogbruks- og fiskeriarbeid
		36	6 112	Gartneriarbeidere	36	40	Arbeidsledelse i jord- og skogbruk
		36	6 121	Melke- og husdyrprodusenter	36	401	Gårdbrukere, småbrukere, husdyroppdrettere
		36	6 122	Egg- og fjærfeprodusenter	36	402	Skogbrukere
		36	6 129	Andre dyreoppdrettere og -røktene	36	403	Gartnere, planteskoleiere, fruktdyrkere
		36	6 130	Plante- og husdyrprodusenter (kombinasjonsbruk)	36	404	Arbeidsledere i jordbruk
		36	6 210	Skogsarbeidere o.l.	36	405	Arbeidsledere i gartneri og hagebruk
		36	6 310	Fiskeoppdrettere	36	406	Arbeidsledere i skogbruk
		36	6 411	Fiskere	36	407	Pelsdyroppdrettere
		36	6 412	Fangstfolk	36	408	Reineiere
		36	7 129	Anleggsgartnere	36	41	Jordbruksarbeid, dyrerøkt
		36	9 210	Hjelpearbeidere innen jordbruk, skogbruk og fiske	36	411	Gårdsarbeidere
					36	412	Husdyrrøktene

"NOA"-kode	Yrkesgruppe (NOA)	"NOA"-kode	STYRK-kode	STYRK-yrke	"NOA"-kode	NYK-kode	NYK-yrkesgrupper
					36	413	Gartneriarbeidere
					36	414	Pelsdyrrøkttere
					36	415	Reingjetere
					36	419	Øvrige innen 41
					36	42	Viltstell og jakt
					36	420	Viltstell og jakt
					36	43	43 uspesifisert
					36	430	Fiskeskippere, notbaser m.fl.
					36	431	Fiskere, ellers
					36	432	Fiskeoppdrettere
					36	433	Hvalfangere
					36	434	Selfangere
					36	44	44 uspesifisert
					36	441	Skogsarbeidere
					36	442	Fløtingsarbeidere
37	Elektriker, elektromontør, teletekniker	37	7 241	Elektrikere, Elektronikere ol.	37	76	76 uspesifisert
		37	7 242	Service- og telemontører	37	761	Elektrikere
		37	7 243	Automatikere, tavlemontører, viklere og transformatormontører	37	762	Elektromaskinister
		37	7 244	Energimontører	37	763	Elektroreparatører, viklere m.fl.
					37	764	Telereparatører, -montører m.fl.
					37	765	Linjemontører
					37	769	Øvrige innen 76
38	Tømrer, trearbeider	38	7 125	Tømrere	38	77	77 ellers
		38	7 421	Snekkere	38	771	Rundtømmermottakere m. fl.
		38	7 422	Trebåtbygger	38	772	Sagbruks- og høvleriarbeidere
		38	7 423	Kurvmakere o.l.	38	773	Finér- og fiberplatearbeidere
		38	8 141	Operatører innen produksjon og videreforedling av trelastprodukter	38	774	Bygningsarbeidere (trearbeid)
					38	775	Båtbyggere mfl.
					38	776	Møbelsnekkere m.fl.
					38	777	Industrisnekkere
					38	779	77 ellers
39	Rørlegger, bygghåndverker	39	7 128	Stilasbyggere	39	755	Rørleggere m.fl.
		39	7 131	Taktekkere	39	78	78 uspesifisert
		39	7 132	Isolatører og kapslere	39	781	Bygningsmalere, møbellakkerere
		39	7 133	Glassarbeidere	39	782	Bygningstapetsere
		39	7 134	Rørleggere og vvs-montører	39	783	Industrilakkerere m.fl.
		39	7 141	Malere og bygningstapetsere	39	789	Øvrige innen 78
		39	7 142	Overflatebehandlere og lakkerere	39	795	Isolatører
		39	7 143	Sandblåsere o.l.	39	796	Glassmestere
		39	9 310	Hjelpearbeidere innen bygg, anlegg, vedlikehold o.l.			
40	Vei-, anleggs-, stein-/murararbeider	40	7 110	Steinfagarbeidere, steinhoggere o.l.	40	731	Hytte- og smelteovnsarbeidere
		40	7 121	Murere m.fl.	40	79	Annet bygge- og anleggsarbeid
		40	7 122	Betong- og grunnarbeidere	40	791	Murere
		40	7 123	Jernbindere	40	793	Stein-, jord- og sementarbeidere
		40	7 124	Forskalingsnekkere	40	799	Øvrige innen 79
		40	7 126	Vei- og anleggsarbeidere	40	851	Betongvarearbeidere m.fl.
		40	7 127	Tunnel-, fjell- og sprengningsarbeidere	40	857	Steinhoggeriarbeidere
		40	8 121	Operatører innen metallurgisk prosessfag			
		40	8 214	Operatører innen produksjon av betongprodukter mv.			
41	Mekaniker, sveiser, plate-/verkstedarbeider	41	7 211	Støpere	41	73	Smelteverks-, metallverk- og støperiarbeid
		41	7 212	Sveisere	41	732	Varmere, herdere, glødere mfl.
		41	7 213	Kopper- og blikkenslagere	41	733	Varmvalsere
		41	7 214	Platearbeidere	41	734	kaldvalsere
		41	7 217	Bilskadereparatører	41	735	Trådtrekkere, rørtrekkere m.fl.
		41	7 221	Smeder	41	736	Smeder
		41	7 222	Børsemakere, låssmeder o.l.	41	737	Støperiarbeidere
		41	7 231	Bilmekanikere	41	739	Øvrige innen 73

"NOA"-kode	Yrkesgruppe (NOA)	"NOA"-kode	STYRK-kode	STYRK-yrke	"NOA"-kode	NYK-kode	NYK-yrkesgrupper
		41	7 232	Mekanikere innen flytekniske fag	41	74	74 uspesifisert
		41	7 233	Landbruks- og anleggsmaskinmekanikere	41	741	Finmekanikere
		41	7 234	Motormekanikere	41	742	Urmakere
		41	7 235	Automatikkmekanikere	41	744	Tannteknikere
		41	7 236	Finmekanikere	41	745	Gull- og sølvarbeidere
		41	7 237	Instrumentmekanikere	41	746	Gravører
		41	7 311	Instrumentmakere og -reparatører	41	75	Jern- og metallvarearbeid
		41	7 313	Gull- og sølvsmeder og gravører	41	751	Verkstedmekanikere
		41	8 122	Metallformere	41	752	Maskinmontører mfl.
		41	8 212	Verktøymakere	41	753	Maskin og motorreparatører
		41	8 213	Maskinarbeider	41	754	Tynnplatearbeidere
		41	8 281	Montører innen produksjon av transportmidler	41	756	Sveisere, brennere m.fl.
					41	757	Platearbeidere, stålkonstruksjonsarbeidere
					41	758	Overflatebehandlere, metalliserere
					41	759	Øvrige innen jern- og metallvarearbeid
42	Designer, grafiker, kunstner, tekstilarbeider	42	2 552	Skulptører, kunstmalere og andre billedkunstnere	42	09	Kunstnerisk og litterært arbeid
		42	3 471	Dekorører, designere og reklametegnere	42	090	Bildende kunstner
		42	7 312	Musikkinstrumentmakere og -stemmere	42	091	Reklametegner
		42	7 321	Keramikere og pottemakere	42	092	Butikkdekoratør
		42	7 341	Grafikere (førtrykk)	42	093	Formgivere m.fl.
		42	7 350	Tekniske tegnere	42	7	Industri, bygge- og anleggsarbeid
		42	7 431	Vevere, strikkere o.l. (innen husflidproduksjon)	42	70	Tekstilarbeid
		42	7 432	Skreddere, kjole- og draktsyere	42	701	Garnforarbeidere
		42	7 433	Buntnemakere	42	702	Spinnere m.fl.
		42	7 434	Gradører	42	703	Vevere
		42	7 435	Parykkmakere	42	704	Strikkere
		42	7 436	Møbettepsettere o.l.	42	705	Tekstilmaskinstillere
		42	7 441	Skinnbereidere og garvere	42	706	Appretur- og beredningsarbeidere
		42	7 442	Skomakere	42	707	Stoffkontrollører, stoppere
		42	7 443	Taksidermister	42	709	Øvrige innen 70
		42	8 251	Grafiske trykkere	42	71	71 uspesifisert
		42	8 252	Bokbindere	42	711	Skreddere
		42	8 254	Fotolaboranter	42	712	Buntnemakere
		42	8 261	Spinne- og nøstemaskinoperatører	42	713	Modister
		42	8 262	Veve- og hekle-/strikkeoperatører	42	714	Møbettepsettere
		42	8 263	Industriisyere	42	715	Tilskjærere m.fl.
		42	8 264	Tekstiloperatører innen fiskeredskap	42	716	Syere
		42	8 265	Tilskjærere	42	719	Øvrige innen 71
		42	8 266	Operatører innen farging, vasking, rensing mv. av tekstiler o.l.	42	72	Skotøy- og lærvarearbeid
		42	8 267	Operatører innen produksjon av sko, vesker mv.	42	721	Skomakere
		42	8 269	Andre operatører innen tekstilproduksjon o.l.	42	722	Tilskjærere m.fl. (skotøy)
					42	723	Nåtlere
					42	724	Pinnere, bunnere m.fl.
					42	725	Andre skotøyarbeidere
					42	726	Salmakere, lærsyere m.fl.
					42	80	Grafisk arbeid
					42	801	Settere
					42	802	Reproduksjonsarbeidere
					42	803	Trykkere
					42	804	Bokbinderarbeidere m.fl.
					42	809	Øvrige innen 80
					42	854	Garvere, skinnbereidere
					42	856	Musikkinstrumentmakere m.fl.
43	Operatør, håndverker i næringsmiddelprod.	43	7 411	Slaktere, fiskehandlere o.l.	43	82	82 uspesifisert
		43	7 412	Bakere og konditorer	43	821	Møllearbeidere
		43	7 413	Prøvesmakere og kvalitetsbedømmere av mat og drikke	43	822	Bakeriarbeidere
		43	7 419	Andre håndverkere innen næringsmiddelproduksjon	43	823	Sjokolade- og dropsarbeidere
		43	8 271	Fagarbeider innen bearbeiding av fisk og fiskeprodukter	43	824	Bryggeri-, brenneri og mineralvannarbeidere
		43	8 272	Operatør innen bearbeiding av kjøtt og kjøttprodukter	43	825	Konserveringsarbeidere
		43	8 273	Operatører av maskiner for fremstilling av	43	826	Slaktere, pølsemakere m.fl.

"NOA"-kode	Yrkesgruppe (NOA)	"NOA"-kode	STYRK-kode	STYRK-yrke	"NOA"-kode	NYK-kode	NYK-yrkesgrupper
				meieriprodukter			
		43	8 274	Operatører av møller for korn og krydder	43	827	Meieriteknikere, meiersker
		43	8 275	Operatører av maskiner for fremstilling og bearbeiding av bakverk- korn og sjokoladeprodukter	43	829	Øvrige innen 82
		43	8 276	Operatører av maskiner for bearbeiding av frukt, grønnsaker og nøtter			
		43	8 277	Bryggere og maskinoperatører innen fremstilling av mineralvann, øl og andre drikkevarer			
		43	8 279	Operatører innen annen næringsmiddelproduksjon			
44	Prosessoperatør(industri/olje/gass/kjemisk)	44	8 113	Operatører innen olje- og gassutvinning	44	51	Brønnborings- og diamantboringsarbeid
		44	8 114	Brønnserviceoperatører	44	511	Brønnborere, diamantborere
		44	8 131	Keramiske formere og dekoratører	44	52	Oppredningsarbeid
		44	8 132	Operatører innen glassproduksjon	44	521	Oppredningsarbeidere
		44	8 139	Andre operatører innen glass- og keramikkproduksjon	44	53	Uspesifisert gruve
		44	8 142	Operatører innen treforedlingsindustri	44	530	Oljearbeidere
		44	8 143	Operatører innen spon- og fiberplateproduksjon	44	531	Inspektører innen oljevirkosomhet
		44	8 151	Operatører ved olje- og naturgassraffineringsanlegg	44	59	Annet gruve- og sprengningsarbeid
		44	8 159	Operatører innen kjemisk prosessindustri	44	599	Øvrige gruve- og sprengningsarbeidere
		44	8 161	Energioperatører	44	8	
		44	8 162	Operatører av forbrennings, kjøle- og vannrenseanlegg o.l.	44	81	Glass-, keramikk og teglarbeid
		44	8 211	Operatører innen metallvareproduksjon	44	811	Glasshyttarbeidere m.fl.
		44	8 221	Operatører innen produksjon av hygieniske og farmasøytiske produkter	44	812	Formere (keramikkprodukter)
		44	8 222	Operatører innen ammunisjons- og sprengstoffproduksjon	44	813	Ovnspassere (glass- og keramikkproduksjon)
		44	8 223	Operatører innen gummiproduksjon	44	814	Dekoratører, glaserere (glass- og keramikk)
		44	8 224	Operatør innen plastfag og plastproduksjon	44	819	Øvrige innen glass-. Keramikk- og teglarbeid
		44	8 225	Operatører innen maling- og lakkproduksjon	44	83	83 uspesifisert
		44	8 229	Operatører innen annen kjemisk-teknisk produksjon	44	831	Destillatører
		44	8 253	Operatører innen kartonasje	44	832	Kokere, ovnspassere (kjemiske prosesser)
		44	8 282	Operatører og montører innen produksjon av elektrisk utstyr	44	833	Knusemaskin-, mølle- og kalenderarbeidere (kjemiske prosesser)
					44	834	Tresliperiarbeidere
					44	835	Cellulosearbeidere
					44	836	Papirarbeidere
					44	839	Øvrige innen 83
					44	84	Tobakkarbeid
					44	841	Tobakkarbeidere
					44	85	Annet tilvirkningsarbeid
					44	852	Gummivarearbeidere
					44	853	Plastvarearbeidere
					44	855	Fotolaboratorieassistenter
					44	858	Papirvarearbeidere
					44	859	Andre innen 85
					44	86	Pakke- og emballeringsarbeid
					44	861	Pakkere m.fl.
					44	87	87 uspesifisert
					44	871	Maskinister (stasjonære anlegg)
45	Sjåfør, mannskap (bil/anlegg/skip)	45	8 321	Bil-, drosje- og varebilførere	45	61	Dekks- og maskinmannskapsarbeid
		45	8 322	Buss- og sporvognførere	45	611	Båtsmenn
		45	8 323	Lastebil- og vognførere	45	612	Matroser
		45	8 331	Anleggsmaskinførere	45	613	Skipstømmere
		45	8 332	Kran- og heisførere o.l.	45	614	Dekksmannskap ellers
		45	8 333	Truckførere	45	615	Pumpemann, donkeymann
		45	8 341	Dekksmannskap (skip)	45	616	Motormann
		45	8 342	Maskinmannskap (skip)	45	617	Fyrbøtere
					45	618	Maskinmannskap ellers
					45	64	Veitrafikkarbeid
					45	643	Drosjesjåfører
					45	644	Vare- og lastebilsjåfører

"NOA"- kode	Yrkesgruppe (NOA)	"NOA"- kode	STYRK- kode	STYRK-yrke	"NOA"- kode	NYK- kode	NYK- yrkesgrupper
					45	645	Andre førere av motorvogner
					45	646	Varebud
					45	872	Kran- og heisførere m.fl.
					45	873	Riggere
					45	874	Anleggsmaskinkjørere m.fl.
					45	875	Truckførere m.fl.
46	Renholder	46	9 132	Rengjøringspersonale i bedrifter o.l.	46	932	Rengjøringspersonale
47	Ufaglært	47	9 141	Vinduspussere	47	682	Ekspedisjonsvakter, bud m.fl.
		47	9 142	Bilklargjørere o.l.	47	876	Smørere m.fl.
		47	9 151	Bud o.l.	47	88	88 uspesifisert
		47	9 152	Vakter og dørvakter	47	881	Laste-, og lossearbeidere, bilmedhjelpere
		47	9 153	Måleavlesere o.l.	47	889	Øvrige innen 88
		47	9 160	Renovasjonsarbeidere o.l.	47	89	Diversearbeid
		47	9 320	Hjelpearbeidere innen industri	47	891	Diversearbeidere
		47	9 330	Hjelpearbeidere innen lager og godshåndtering	47	934	Renovasjonsarbeidere

Vedlegg B. Tabell som viser sammenheng mellom STYRK- og NYK-koder

Løpe- nummer	Løpenummer - yrke. Tekst	STYRK-kode STYRK-tekst	Løpe- nummer	NYK- NYK-yrkesgrupper kode
1	Toppledere, mellomledere og politikere	1 110 Politikere	1	112 Organisasjonsledere
1		1 120 Toppledere i off. forvaltning	1	060 Skoleledere, undervisningsledere
1		1 141 Ledere i partipolitiske organisasjoner	1	101 Ledende adm. Og forv.arb. i sentral statlig adm.
1		1 142 Leder arbeidsgiver_/ arbeidstaker- org,	1	103 Ledende adm. Og forv.arb. i lokal statlig adm.
1		1 143 Ledere i humanitære org., interesseorg.	1	105 Ledende adm. Og forv.arb. i kommunen
1		1 210 Administrerende direktører	1	107 Ledende adm. Og forv.arb. i fylkeskom. adm.
1		1 221 Produksjonsdirektører innen jordbruk, skogbruk og fiske	1	119 Øvrige bedrifts- og organisasjonsledelse
1		1 222 Produksjonsdirektører innen olje- og gassutvinning, bergverksdrift, industri, kraft- og vannforsyning	1	670 Postmestere, avdelingssjefer
1		1 223 Produksjonsdirektører innen bygge og anleggsvirksomhet	1	672 Vaktsjefer m.fl. i teletrafikkarbeid
1		1 224 Produksjonsdirektører innen varehandel, hotell- og restaurantvirksomhet		
1		1 225 Produksjonsdirektører innen transport og kommunikasjon		
1		1 226 Produksjonsdirektører innen finansiell tjenesteyting, eiendomsdrift osv.		
1		1 227 Produksjonsdirektører innen offentlig administrasjon		
1		1 228 Produksjonsdirektører innen undervisning, helse- og sosiale tjenester		
1		1 229 Produksjonsdirektører innen andre sosiale- og personlige tjenester		
1		1 220 Produksjonsdirektører innen ikke- spesifiserte næringsområder		
1		1 231 Finans-, økonomi- og administrasjonsdirektører		
1		1 232 Personaldirektører		
1		1 233 Salgsdirektører		
1		1 234 Markeds- og informasjonsdirektører		
1		1 235 Innkjøps- og distribusjonsdirektører		
1		1 236 IT-direktører		
1		1 237 Forskningsdirektører		
1		1 239 Andre spesialdirektører		
1		1 230 Produksjonsdirektører innenfor ikke- spesifisert næringsområde		
2	Ledere i mindre privat virksomhet	1 311 Leder innen jordbruk, skogbruk og fiske	2	11 Bedrifts- og organisasjonsledelse
2		1 312 Ledere innen bergverksdrift, industri, kraft- og vannforsyning	2	111 Bedriftsledere
2		1 313 Ledere innen bygge- og anleggsvirksomhet	2	297 Eiendomsbestyrere, lagersjefer
2		1 314 Ledere innen varehandel	2	332 Butikksjefer
2		1 315 Ledere innen hotell- og restaurantvirksomhet		
2		1 316 Ledere innen transport og kommunikasjon		
2		1 317 Leder innen finansiell tjenesteyting, eiendomsdrift osv.		
2		1 318 Ledere innen renovasjon, per. tjenesteytingog arbeid for priv.hush.		
2		1 319 Andre ledere		
2		1 310 Ledere innen ikke-spesifisert næringsområde		
2		1 320 Ledere innen ikke-spesifisert næringsområde		
3	Fysikere og astronomer	2 111 Fysikere og astronomer	3	012 Fysikere
			3	019 Andre kjemiker- og fysikerarbeid
4	Meteorologer	2 112 Meteorologer	4	015 Meteorologer

Løpe- nummer	Løpenummer - yrke. Tekst	STYRK-kode STYRK-tekst	Løpe- nummer	NYK- NYK-yrkesgrupper kode
5	Kjemikere	2 113 Kjemikere	5	011 Kjemiker
6	Geologer og geofysikere	2 114 Geologer og geofysikere	6	014 Geologer m.fl.
7	Systemutviklere, programmerere og matematikere	2 130 Systemutvikler, programmerere	7	0X9 Øvrige innen teknisk, humanistisk og kunstnerisk arbeid
7		2 121 Matematikere		
8	Sivilarkitekter	2 141 Sivilarkitekter	8	001 Arkitekter
9	Sivilingeniører	2 142 Sivilingeniører (bygg og anlegg)	9	002 Over- og avdelingsingeniører, drifts- og produksjonsingeniører
9		2 143 Sivilingeniører (elkraftteknikk)		
9		2 144 Sivilingeniører (elektronikk og telekommunikasjon)		
9		2 145 Sivilingeniører (maskin- og marinteknikk)		
9		2 146 Sivilingeniører (kjemi)		
9		2 147 Sivilingeniører (geofag, petroleumsteknologi. Metallurgi o.l.)		
9		2 149 Andre sivilingeniører og tilsvarende yrker		
10	Landmålere, jordskifte kandidater	2 148 Landmålere, jordskifte kandidater	10	007 Oppmålingsingeniører, jordskiftelandmålere m.fl.
11	Biologer	2 211 Biologer	11	022 Biologer
12	Leger	2 221 Leger	12	030 Overleger
			12	031 Leger ellers
			12	03bl 03 uspesifisert
13	Tannleger	2 222 Tannleger	13	032 Tannleger
14	Veterinærer	2 223 Veterinærer	14	021 Veterinærer
15	Farmasøyter og reseptarer	2 224,3228 Farmasøyter og reseptarer	15	050 Apotekere
			15	051 Faglært apotekpersonale ellers
16	Sykepleiere inkl. spesialsykepleiere og vernepleiere	2 230 Spesialsykepleiere og jordmødre	16	040 Oversykepleiere
		3 231 Sykepleiere	16	041 Sykepleiere ellers
		3 232 Vernepleiere	16	042 Jordmødre
			16	04bl 04 uspesifisert
17	Universitets- og høgskolelektorer/ -lærere	2 310 Universitets- og høgskolelektorer/ - lærere	17	061 Professorer og dosenter
			17	062 Universitets- og høgskolelærere ellers
18	Lektorer og adjunker i videregående skole	2 320 Lektorer og adjunker i videregående skole	18	063 Lektorer og adjunker
19	Økonomisk- og samfunnsvit., juridisk og teknisk planlegging og utredning	2 411 Økonomisk- og samfunnsvit. Planlegging og utredning	19	102 Adm.- og forvaltningstjenestemenn ellers i sentr. statlig adm.
		2 412 Juridisk planlegging og utredning	19	104 Adm.- og forvaltningstjenestemenn ellers i lokal statlig adm.
		2 413 Teknisk og natutvitenskapelig planlegging og utredning	19	106 Adm.- og forvaltningstjenestemenn i kommunal adm.
			19	108 Adm.- og forvaltningstjenestemenn i fylkeskommunal adm.
20	Revisorer (inkl. statsautoriserte) og	3 432 Revisorer (ikke statsautoriserte, regnskapsførere)	20	201 Regnskapssjefer, bokholdere

Løpe- nummer	Løpenummer - yrke. Tekst	STYRK-kode STYRK-tekst	Løpe- nummer	NYK- NYK-yrkesgrupper kode
	økonimidedarbeidere	2 511 Statsautorisert revisor 4 121 Økonomiarbeidere og revisorassistenter	20	0X1 Revisor
21	Personal- og organisasjonskonsulenter	2 512 Personal- og organisasjonskonsulenter	21	0X6 Personalfunksjonærer
22	Markedsanalytikere og - konsulenter	2 519,3419 Markedsanalytikere og -konsulenter	22	313 Reklamefolk
23	Advokater	2 521 Advokater	23	083 Praktiserende jurister
24	Domstoljurister	2 522 Domstoljurister	24	081 Domstoljurister
25	Jurister innen politi og påtalemyndighet	2 523 Jurister innen politi og påtalemyndighet	25	082 Påtalemyndighet og politiembetsmenn
26	Arkivarer, konservatorer, bibliotekarer og arkivmedarbeidere	253 1- Arkivarer, konservatorer, bibliotekarer 2,3493,4141 og arkivmedarbeidere	26	0X3 Bibliotekarer, arkivarer, museumstjenestemenn
27	Statistikere, sosial- og siviløkonomer	2 122,2541 Statistikere, sosial- og siviløkonomer	27	0X4 Utredere innen økonomiske, statistiske m.fl. områder
28	Psykologer	2 545 Psykologer	28	0X5 Psykologer
29	Forfattere og andre skribenter	2 551 Forfattere og andre skribenter	29	094 Forfattere
30	Skulptører, kunstmalere og andre billedkunstnere	2 552 Skulptører, kunstmalere og andre billedkunstnere	30	090 Bildende kunstnere
31	Dirigenter, komponister, musikere og sangere	2 553 Dirigenter, komponister, musikere og sangere	31	097 Musikere
32	Koreografer, dansere. skuespillere, ressisører	255 4-2 555 Koreografer, dansere. skuespillere, ressisører	32	096 Scenekunstnere m.fl.
33	Geistlige yrker	2 560 Geistlige yrker	33	071 Biskoper, prester, forstandere
34	Ingeniører og teknikere	3 111 Bygningsingeniører og -teknikere 3 112 Elkraftingeniører og -teknikere 3 113 Elektronikk- og telekommunikasjonsingeniører og - teknikere 3 114 Maskiningeniører og -teknikere 3 115 Kjemiingeniører og -teknikere 3 116 Ingeniører. og teknikere innen petroleum, bergverk og metallurgi 3 119 Andre ingeniører og teknikere 3 120 Dataingeniører og -teknikere	34 34	003 Ingeniører ellers 004 Teknikere, konstruktører og konstruksjonstegnere (ikke brukt i FoB80).
35	Filmfotografer og innspillingsteknikere, fotografer	3 131 Filmfotografer og innspillingsteknikere 7 342 Fotografer	35 35	971 Fotografer 97bl 97 uspesifisert
36	Skipsmaskinister	3 141 Skipsmaskinister	36 36	603 Maskinsjefer 604 Maskinister ellers
37	Dekksoffiserer og loser	3 142 Dekksoffiserer og loser	37 37 37	600 Skipsførere 601 Styrmenn 602 Loser
38	Flygere	3 143 Flygere	38	621 Flygere
39	Flygeledere m.fl.	3 144 Flygeledere	39	662 Lufttrafikledere

Løpe- nummer	Løpenummer - yrke. Tekst	STYRK-kode STYRK-tekst	Løpe- nummer	NYK- NYK-yrkesgrupper kode
40	Bioingeniører og -teknikere, laboranter	3 211 Bioingeniører og -teknikere 7 450 Laboranter	40	013 Laboranter, laboratorieassistenter
41	Helse- og miljøinspektører	3 222 Helse- og miljøinspektører	41	053 Helserådskontrollører m.fl.
42	Tannpleiere	3 225 Tannpleiere	42	046 Hjelpepersonale i tannpleie
43	Fysioterapeuter, ergoterapeuter	3 226 Fysioterapeuter, ergoterapeuter	43	052 Fysioterapeuter, arbeidsterapeuter
44	Grunnskolelærere	3 310 Grunnskolelærere	44	064 Lærere
45	Førskolelærere	3 320 Førskolelærere	45	066 Barnehagelærere
46	Yrkesfaglærere og faglærer i videregående skole	3 341 Yrkesfaglærere og faglærer i videregående skole	46	065 Faglærere i praktiske yrker
47	Finans-, eiendoms- og andre forretningsmenn	3 411 Finansmegler 3 413 Eiendomsmegler 3 429 Andre forretningsmenn	47	312 Eiendoms- og verdipapirmegler
48	Forsikringskonsulenter	3 412 Forsikringskonsulenter	48	293 Forsikringsfunksjonærer
49	Reisekonsulenter, reisebyråmedarbeidere	3 414 Reisekonsulenter 4 221 Reisebyråmedarbeider o.l.	49	295 Reisebyråfunksjonærer
50	Tekniske og kommersielle salgsrepresentanter	3 415 Tekniske og kommersielle salgsrepresentanter	50	331 Salgsfunksjonær (kontor)
51	Innkjøpere	3 416 Innkjøpere	51	330 Innkjøpsfunksjonærer
52	Takstmenn, takstinspektører og auksjonarier	3 417 Takstmenn, takstinspektører og auksjonarier	52	319 Øvrige innen salg av fast eiendom, tjenester, verdipapirer, forsikringer, brukte ting mm.
53	Bankfunksjonærer	3 418 Bankfunksjonærer	53	292 Bankfunksjonærer
54	Handels- og skipsmenn, speditører og befraktere	3 421 Handels- og skipsmenn 3 422 Speditører og befraktere	54	296 Speditører, skipsmenn m.fl.
55	Funksjonærer innen administrasjon	3 431 Funksjonærer innen administrasjon	55	113 Administrasjonssekretærer
56	Husøkonomer, reiseledere og guider	3 434 Husøkonomer 5 113 Reiseledere, guider	56	919 Øvrige innen Hotell- og restaurantarbeid, husarbeid
57	Tollfunksjonærer	3 441 Tollfunksjonærer	57	904 Tolltjenestemenn
58	Lavere saksbehandlere, likningskontor, kontormedarbeidere	3 442 Lavere saksbehandlere, likningskontor 4 114 Kontormedarbeidere	58	299 Øvrige innen annet kontorarbeid
59	Lavere saksbehandler trygdekontor og arbeidskontor	3 443 Lavere saksbehandler, trygdekontor 3 444 Lavere saksbehandler, arbeidskontor	59	294 Trygdekassefunksjonær
60	Lagermedarbeidere og materialforvaltere	4 131 Lagermedarbeidere og materialforv. 9 330 Hjelpearbeidere innen lager og godshåndtering	60	882 Lagerarbeidere
61	Politi-tjenestemenn	3 450 Politi-tjenestemenn	61	88bl 88 uspesifisert
62	Sosionomer og	3 460 Sosionomer og barnevernspedagoger	62	903 Politi-tjenestemenn 0X2 Sosialtjenestemenn

Løpe- nummer	Løpenummer - yrke. Tekst	STYRK-kode STYRK-tekst	Løpe- nummer	NYK- NYK-yrkesgrupper kode
	barnevernspedagoger			
63	Dekoratører, designere og reklametegnere	3 471 Dekoratører, designere og reklametegnere	63	091 Reklametegnere
			63	092 Butikkdekoratører
64	Iddrettsutøvere og -trenere	3 475 Iddrettsutøvere og -trenere	64	961 Iddrettsinstruktører og travtrenere
65	Religiøse yrker	3 480 Religiøse yrker	65	072 Misjonærer
			65	073 Offiserer i frelsesarmeen
			65	079 Øvrige innen religiøst arbeid
66	Informasjonsmedarbeidere og journalister	3 491 Informasjonsmedarbeidere og journalister	66	095 Redaktører, journalister m.fl.
67	Programsekretærer og programmedarbeidere	3 492 Programsekretærer og programmedarbeidere	67	098 Programtjenestemenn (radio og fjernsyn)
68	Dataregistrere	4 112 Dataregistrere	68	291 Datamaskinoperatør
69	Sekretærer og legesekretærer	4 113 Sekretær	69	211 Kontorsekretærer, stenografer
		5 135 Legesekretærer	69	21bl 21 uspesifisert
70	Postbud og -sorterere	4 142 Postbud og -sorterere	70	681 Postbud
			70	68bl 68 uspesifisert
71	Post- og bankkasserere	4 212 Post- og bankkasserere	71	202 Bankkasserere, kontorkasserere
72	Resepsjonister og opplysningsmedarbeidere	4 222 Resepsjonister og opplysningsmedarbeidere	72	916 Resepsjonsfunksjonærer
73	Sentralbordoperatører	4 223 Sentralbordoperatører	73	674 Sentralborddamer (kontor)
			73	67bl 67 uspesifisert
74	Verter/vertinner på fly/skip	5 111 Verter/vertinner på fly/skip	74	917 Pursere, trafikkvertinner
75	Konduktører og billettører (om bord på transportmiddel)	5 112 Konduktører og billettører (om bord på transportmiddel)	75	652 Jernbanekonduktører
			75	655 Billettører, sporvognskonduktører, veitrafikkassistenter
76	Kokker	5 122 Kokker	76	912 Kokker
77	Hovmester, servitør og barkeeper	5 123 Hovmester, servitør og barkeeper	77	921 Hovmestre, servitører
			77	92bl 92 uspesifisert
78	Barne- og ungdomsarbeidere	5 131 Barne- og ungdomsarbeidere	78	047 Barnepleiere
79	Omsorgsarbeidere og hjelpepleiere, annet pleie- og omsorgspersonale	5 132 Omsorgsarbeidere og hjelpepleiere	79	045 Hjelpepersonale i sykepleie
		5 139 Annet pleie- og omsorgspersonale		
80	Hjemmehjelpere	5 133 Hjemmehjelpere	80	915 Husmorvikarer m.fl.
81	Apotekteknikere	5 137 Apotekteknikere	81	059 Øvrige innen annet syke- og helsevernarbeid
82	Frisører, kosmetologer	5 141 Frisører, kosmetologer	82	941 Frisører, skjønnhetspleiere m.fl.
			82	94bl 94 uspesifisert
83	Begravelsesbyrå- og krematoriearbeidere	5 142 Begravelsesbyrå- og krematoriearbeidere	83	981 Personle ved begravelsesbyrå
84	Branninspektører og	3 151 Branninspektør	84	901 Branntjenestemenn

Løpe- nummer	Løpenummer - yrke. Tekst	STYRK-kode STYRK-tekst	Løpe- nummer	NYK- NYK-yrkesgrupper kode
	brannkonstabler	5 161 Brannkonstabler	84	90bl 90 uspesifisert
85	Fengselsbetjenter	5 162 Fengselsbetjenter	85	905 Fengselstjenestemenn
86	Vaktmestere o.l.	5 163 Vaktmestere o.l.	86	931 Vaktmestere m.fl.
87	Vekttere og annet sikkerhetspersonale	5 164 Vekttere 5 169 Annet sikkerhetspersonale	87	909 Øvrige innen sivilt overvåkings- eller tryggingsarbeid ??
88	Butikkmedarbeidere o.l.	5 221 Butikkmedarbeidere o.l.	88 88	333 Butikkekspeditør 33bl 33 uspesifisert
89	Dør- og telefonselgere	5 223 Dør- og telefonselgere	89	334 Ambulerende selgere
90	Produsenter i landbruket	6 111 Korn-, grønnsaks-, bær- og fruktprodusenter 6 121 Melke- og husdyrprodusenter 6 122 Egg- og fjærefprodusenter 6 129 Andre dyreoppdrettere og -røkttere 6 130 Plante- og husdyrprodusenter (kombinasjonsbruk)	90 90 90 90 90	401 Gårdbrukere, småbrukere, husdyroppdrettere 404 Arbeidsledere i jordbruk 405 Arbeidsledere i gartneri og hagebruk 407 Pelsdyroppdrettere 40bl 40 uspesifisert
91	Skogsarbeidere o.l.	6 210 Skogsarbeidere o.l.	91 91	441 Skogsarbeidere 44bl 44 uspesifisert
92	Fiskeoppdrettere	6 310 Fiskeoppdrettere	92	432 Fiskeoppdrettere
93	Fiskere og fangstfolk	6 411 Fiskere 6 412 Fangstfolk	93 93 93 93	430 Fiskeskippere, notbaser m.fl. 431 Fiskere, ellers 43bl 43 uspesifisert 433 Hvalfangere 434 Selfangere
94	Steinfagarbeidere, steinhoggere o.l.	7 110 Steinfagarbeidere, steinhoggere	94	857 Steinhoggeriarbeidere
95	Murere m.fl.	7 121 Murere m.fl.	95	791 Murere
96	Betong-, grunn-,vei-,anlegg- ,tunnel-, fjell- og sprengningsarbeidere	7 122 Betong- og grunnarbeidere 7 126 Vei- og anleggsarbeidere 7 127 Tunnel-, fjell- og sprengningsarbeidere	96	793 Stein-, jord- og sementarbeidere
97	Gartneriarbeidere og anleggsgartnere	6 112 Gartneriarbeidere 7 129 Anleggsgartnere	97 97	403 Gartnere, planteskoleiere, fruktdyrkere 413 Gartneriarbeidere
98	Forskalings snekkere, tømrere og taktekkere	7 124 Forskalings snekkere 7 125 Tømrere 7 131 Taktekkere	98 98	774 Bygningsarbeidere (trearbeid) 77bl 77 Uspesifisert
99	Isolatører og kapslere	7 132 Isolatører og kapslere	99 99	795 Isolatører 76bl 76 uspesifisert
100	Glassarbeidere	7 133 Glassarbeidere	100	796 Glassmestere
101	Rørleggere og vvs-montører	7 134 Rørleggere og vvs-montører	101	755 Rørleggere m.fl.
102	Malere og bygningstapetserere, overflatebehandlere, lakkerere og sandblåsere	7 141 Malere og bygningstapetserere 7 142 Overflatebehandlere og lakkerere 7 143 Sandblåsere	102 102 102	781 Bygningssmalere, møbellakkerere 782 Bygningstapetserere 78bl 78 uspesifisert 783 Industrilakkerere m.fl.

Løpe- nummer	Løpenummer - yrke. Tekst	STYRK-kode STYRK-tekst	Løpe- nummer	NYK- NYK-yrkesgrupper kode
103	Feiere	7 144 Feiere	103	933 Feiere
104	Støpere	7 211 Støpere	104	737 Støperiarbeidere
105	Sveisere	7 212 Sveisere	105	756 Sveisere, brennere m.fl.
106	Kopper- og blikkenslagere, platearbeidere og bilskadereparatører	7 213 Kopper- og blikkenslagere 7 217 Bilskadereparatører 7 214 Platearbeidere	106	754 Tynnplatearbeidere 757 Platearbeidere, stålkonstruksjonsarbeidere
107	Riggere og spleisere	7 215 Riggere og spleisere	107	873 Riggere
108	Bil-, motor-,anleggsmaskin- og motormekanikere	7 231 Bilmekanikere 7 232 Mekanikere innen flytekniske fag 7 233 Landbruks- og anleggsmaskinmekanikere 7 234 Motormekanikere	108	753 Maskin og motorreparatører
109	Industri- og verktøymekanikere, maskinarbeidere	7 237 Industrimekanikere 8 212 Verktøymakere 8 213 Maskinarbeider	109	751 Verkstedmekanikere
110	Elektrikere, Elektronikere ol.	7 241 Elektrikere, Elektronikere ol.	110	761 Elektrikere
111	Service- og telemontører	7 242 Service- og telemontører	111	764 Telereparatører, -montører m.fl.
112	Automatikere, tavlemontører, viklere og transformatormontører	7 243 Automatikere, tavlemontører, viklere og transformatormontører	112	763 Elektroreparatører, viklere m.fl.
113	Energimontører	7 244 Energimontører	113	765 Linjemontører
114	Instrumentmakere og - reparatør, finmekanikere	7 311 Instrumentmakere og -reparatører 7 236 Finmekanikere	114	741 Finmekanikere 742 Urmakere
115	Musikkinstrumentmaker og - stemmer	7 312 Musikkinstrumentmaker og -stemmer	115	856 Musikkinstrumentmakerem.f l.
116	Gull- og sølvsmeder, gravører	7 313 Gull- og sølvsmeder, gravører	116	745 Gull- og sølvarbeidere
117	Keramikere, pottemakere, glass- tre- og tekstilhåndverkere	7 321 Keramikere og pottemakere 7 322 Glasshåndverkere o.l. 7 331 Kunsthåndverkere i tre o.l. 7 332 Kunsthåndverkere i tekstiler o.l.	117	093 Formgivere
118	Grafikere (førtrykk)	7 341 Grafikere (førtrykk)	118	801 Settere 802 Reprodusjonsarbeidere
119	Slaktere, pølsemakere o.l.	7 411 Slaktere, pølsemakere o.l.	119	826 Slaktere, pølsemakere mfl.
120	Bakere og konditorer	7 412 Bakere og konditorer	120	822 Bakeriarbeidere
121	Snekkere	7 421 Snekkere	121	776 Møbelsnekkere m.fl. 777 Industrisnekkere
122	Trebåtbyggere	7 422 Trebåtbyggere	122	775 Båtbyggere
123	Skreddere, kjole- og draktsyere, buntmakere og gradører	7 432 Skreddere, kjol- og draktsyere, modister	123	711 Skreddere

Løpe- nummer	Løpenummer - yrke. Tekst	STYRK-kode STYRK-tekst	Løpe- nummer	NYK- NYK-yrkesgrupper kode
		7 433 Buntmakere	123	713 Modister
		7 434 Gradører	123	712 Buntmakere
124	Møbeltapetserere	7 436 Møbeltapetserere	124	714 Møbeltapetserere
125	Skinnberedere, garvere og skomakere	7 441 Skinnberedere. Garvere	125	854 Garvere, skinnberedere
		7 442 Skomakere	125	721 Skomakere
126	Bergfagarbeidere og prosessoperatører	8 111 Bergfagarbeidere	126	501 Bergfagarbeidere
		8 112 Prosessoperatører	126 126	521 Oppredningsarbeidere 52bl 52 uspesifisert
127	Operatører innen olje, gassutvinning, brønnserviceoperatører, opr. Ved olje- og gassraff.anlegg	8 113 Operatører innen olje- og gassutvinning	127	530 Oljearbeidere
		8 114 Brønnserviceoperatører	127	531 Inspektører inne n oljevirkosmhet
		8 151 Operatører ved olje- og naturgassraffineringsanlegg	127	53bl 53 uspesifisert
128	Operatører innen metallurgisk prosessfag	8 121 Operatører innen metallurgisk prosessfag	128	731 Hytte- og smelteovnsarbeidere
129	Keramiske formere og dekoratør, opr, inne glassproduksjon og annen glass- og keramikkprod.	8 131 Keramiske formere og dekoratører	129	812 Formere (keramikkprodukter)
		8 132 Operatører innen glassproduksjon	129	813 Ovnspassere (glass- og keramikkprodukter)
		8 139 Andre operatører innen glass- og keramikkproduksjon	129	819 Øvrige innen glass-, keramikk- og teglarbeid
130	Operatører innen produksjon og videreførdling av trelastprodukter	8 141 Operatører innen produksjon og videreførdling av trelastprodukter	130	772 Sagbruks- og høvleriarbeidere
131	Operatører innen spon- og fiberplateproduksjon	8 143 Operatører innen spon- og fiberplateproduksjon	131	773 Finér- og fiberplatearbeidere
132	Operatører innen treforedlingsindustri	8 142 Operatører innen treforedlingsindustri	132	835 Cellulosearbeidere
133	Operatører innen kjemisk prosessindustri	8 159 Operatører innen kjemisk prosessindustri	133	831 Destillatører
			133	832 Kokere, ovnspassere (kjemiske prosesser)
			133	833 Knusemaskin-, mølle- og kalenderarbeidere (kjemiske prosesser)
			133	83bl 83 uspesifisert
134	Operatører av forbrennings, kjøle- og vannrenseanlegg o.l.	8 162 Operatører av forbrennings, kjøle- og vannrenseanlegg o.l.	134	871 Maskinister (stasjonære anlegg)
135	Operatører innen produksjon av betongprodukter mv.	8 214 Operatører innen produksjon av betongprodukter mv.	135	851 Betongvarearbeidere m.fl.
136	Operatører innen gummiproduksjon	8 223 Operatører innen gummiproduksjon	136	852 Gummivarearbeidere
137	Operatør innen plastfag og plastproduksjon	8 224 Operatør innen plastfag og plastproduksjon	137	853 Plastvarearbeidere
138	Grafiske trykkere	8 251 Grafiske trykkere	138	803 Trykkere
139	Bokbindere	8 252 Bokbindere	139	804 Bokbindere m.fl.
140	Operatører innen kartonasje	8 253 Operatører innen kartonasje	140	858 Papirarbeidere
141	Spinne-, nøstemaskin-, veve-,	8 261 Spinne- og nøstemaskinoperatører	141	702 Spinnere mfl.

Løpe- nummer	Løpenummer - yrke. Tekst	STYRK-kode STYRK-tekst	Løpe- nummer	NYK- NYK-yrkesgrupper kode
	hekle/strikkemaskinoperatør, industriysere og tilskjærere	8 262 Veve- og hekle- /strikkemaskinoperatører	141	703 Vevere
		8 263 Industriysere	141	704 Strikkere
		8 265 Tilskjærere	141	705 Tekstilmaskinstillere
			141	715 Tilskjærere
			141	716 Syere
			141	719 Øvrige innen tilskjærings- og sømarbeid
142	Opertører inne farging, vasking, rensing mv. av tekstil o.l.	8 266 Opertører inne farging, rensing mv. av tekstil o.l.	142	706 Apperatur- og beredningsarbeidere
143	Opertører av maskiner for framstilling av meieriprodukter	8 273 Opertører av maskiner for framstilling av meieriprodukter	143	827 Meieriteknikere, meiersker
144	Operatører av møller for korn og krydder	8 274 Operatører av møller for korn og krydder	144	821 Møllearbeidere
145	Bryggere og maskinoperatører innen framstilling mineralvann, øl og andre drikkevarer	8 277 Bryggere og maskinoperatører innen framstilling mineralvann, øl og andre drikkevarer	145	824 Bryggeri-, brenneri og mineralvannarbeidere
146	Lokomotivførere og lokomotivkontrollører	8 311 Lokomotivførere og lokomotivkontrollører	146	631 Lokomotivførere, lokomotivfyrbøtere (jernbane)
			146	63bl 63 uspesifisert
147	Bil-, drosje-, varebil- lastebil og vognførere	8 321 Bil-, drosje- og varebilførere	147	643 Drosjesjåførere
		8 323 Lastebil- og vognførere	147	644 Vare- og lastebilsjåførere
148	Buss- og sporvognførere	8 322 Buss- og sporvognførere	148	641 Buss-sjåførere
			148	642 Sporvogn- og tunnelbaneførere
			148	64bl 64 uspesifisert
149	Anleggsmaskinførere	8 331 Anleggsmaskinførere	149	874 Anleggsmaskinkjørere m.fl.
			149	87bl 87 uspesifisert
150	Kran- og heisførere o.l.	8 332 Kran- og heisførere o.l.	150	872 Kran- og heisførere m.fl.
151	Truckførere	8 333 Truckførere	151	875 Truckførere m.fl.
152	Dekksmannskap (skip)	8 341 Dekksmannskap (skip)	152	611 Båtsmenn
			152	612 Matroser
			152	613 Skipstømmere
			152	614 Dekksmannskap ellers
153	Maskinmannskap (skip)	8 342 Maskinmannskap (skip)	153	615 Pumpemenn, donkeymenn
			153	616 Motormenn
			153	617 Fyrbøtere
			153	618 Maskinmannskap ellers
154	Forefallende arbeid, rengjøringpersonale og vinduspussere	9 120 Forefallende arbeid for privathusholdninger og -personer	154	932 Rengjøringpersonale
		9 131 Rengjørings-/husarbeidpersonale i privathusholdninger		
		9 132 Rengjøringspersonale i bedrifter o.l.		
		9 141 Vinduspussere		
155	Kjøkken- og anretningsassistent	9 133 Kjøkken- og anretningsassistent	155	913 Kjøkkenmedhjelpere
156	Bilklargjørere o.l.	9 142 Bilklargjørere o.l.	156	876 Smørere m.fl.
157	Bud o.l.	9 151 Bud o.l.	157	646 Varebud
			157	682 Ekspedisjonsvakter, bud

Løpe- nummer	Løpenummer - yrke. Tekst	STYRK-kode STYRK-tekst	Løpe- nummer	NYK- NYK-yrkesgrupper kode m.fl.
158	Renovasjonsarbeidere ol.	9 160 Renovasjonsarbeidere ol.	158	934 Renovasjonsarbeidere
159	Befal	0 112 Befal I 0 113 Befal II	159 159	A20 Befal (sersjant -korporal) A30 Offiser (kaptein, major og høyere)

Figurregister

3.1.	Forventet levealder etter tiknytning til yrkeslivet ¹ . Gjennomsnitt for 6 ulike 5-årsperioder 1981-85 – 2006-2010. Menn og kvinner.....	15
3.2.	Forventet levealder for 9 ulike yrkesfelt. Gjennomsnitt for 7 ulike 5-årsperioder 1981-85 – 2009-2013. Menn og kvinner.....	18
4.1	Personer født 194611 – 194711 som var yrkesaktive i november 2010 etter pensjoneringskategori over perioden 1.1.2011 – november 2013 og yrkesaktive personer som første gang tok ut alderspensjon måneden etter fylte 67 år.....	33
4.2.	Antall med minste pensjonsnivå etter yrkesfelt og kjønn.....	37
4.3.	Minste pensjonsnivå etter yrkesfelt og kjønn. Prosent av alle som ikke tok ut pensjon før fylte 67 år.....	37
4.4.	Uttak av full tidligpensjon blant yrkesaktive menn etter, yrkesfelt og forventet gjenstående levetid ved 62 år (e62). Offentlig sektor. 2009-2013.....	38
4.5.	Uttak av full tidligpensjon blant yrkesaktive menn etter, yrkesfelt og forventet gjenstående levetid ved 62 år (e62). Privat sektor. 2009-2013.....	38
4.6.	Uttak av full tidligpensjon blant yrkesaktive kvinner etter, yrkesfelt og forventet gjenstående levetid ved 62 år (e62). Offentlig sektor. 2009-2013.....	39
4.7.	Uttak av full tidligpensjon blant yrkesaktive kvinner etter, yrkesfelt og forventet gjenstående levetid ved 62 år (e62). Privat sektor. 2009-2013.....	39
4.8.	Fortsatt yrkesaktive menn nov 2013 blant yrkesaktive nov 2010, etter yrkesfelt og forventet gjenstående levetid ved 62 år (e62). 2009-2013.....	40
4.9.	Fortsatt yrkesaktive kvinner nov 2013 blant yrkesaktive nov 2010 etter yrkesfelt og forventet gjenstående levetid ved 62 år (e62). 2009-2013.....	41
4.10.	Fortsatt yrkesaktive menn november 2013 blant yrkesaktive november 2010 som ikke tok ut full uførepensjon, etter yrkesfelt og forventet gjenstående levetid ved 62 år (e62). 2009-2013. Privat sektor.....	41
4.11.	Fortsatt yrkesaktive kvinner november 2013 blant yrkesaktive november 2010 som ikke tok ut full uførepensjon, etter yrkesfelt og forventet gjenstående levetid ved 62 år (e62). 2009-2013. Privat sektor.....	42

Tabellregister

3.1. Forventet gjenstående levetid (ex) etter, kjønn, alder og yrkesfelt etter inndelingen i 1-sifret Styrk. 2009-2013 og 2004-2008	16
3.2. Forventet levealder etter, kjønn og 1-sifret kode i styrk-inndelingen (yrkesfelt). 1981 - 2013	18
3.3. Forventet gjenstående levetid (ex) for menn, etter alder og yrkesgruppe etter inndelingen i NOA. 2004-2008 og 2009 og 2013. Middelfolkemengde og antall døde per år, begge for alder 30 år og over.....	20
3.4. Forventet gjenstående levetid (ex) for kvinner etter, alder og yrkesgruppe etter inndelingen i NOA. 2004-2008 og 2009-2013	23
3.5. Forventet gjenstående levetid (ex) for menn ved ulike alderstrinn, etter yrke. 2009-2013 og 2004-2008	25
3.6. Forventet gjenstående levetid for kvinner ved ulike alderstrinn, etter yrke. 2009-2013 og 2004-2008	28
4.1. Antall i månedskullene 194611-194711 og som var sysselsatte 4. kvartal 2010 i ulike grupper etter 1-sifret yrkeskode og pensjonsatferd fram til nov. 2013. Alle sektorer	34
4.2. Antall i månedskullene 194611-194711 og som var sysselsatte 4. kvartal 2010 i ulike grupper etter 1-sifret yrkeskode og pensjonsatferd fram til nov. 2013. Privat sektor.....	35
4.3. Antall i månedskullene 194611-194711 og som var sysselsatte 4. kvartal 2010 i ulike grupper etter 1-sifret yrkeskode og pensjonsatferd fram til nov. 2013. Offentlig sektor.....	36

Statistisk sentralbyrå

Postadresse:
Postboks 8131 Dep
NO-0033 Oslo

Besøksadresse:
Akersveien 26, Oslo
Oterveien 23, Kongsvinger

E-post: ssb@ssb.no
Internett: www.ssb.no
Telefon: 62 88 50 00

ISBN 978-82-537-9212-5 (trykt)
ISBN 978-82-537-9213-2 (elektronisk)
ISSN 0806-2056

ISBN 978-82-537-9212-5

9 788253 792125

Statistisk sentralbyrå
Statistics Norway